

Orienteeruja

nr.1 /84

märts 2005

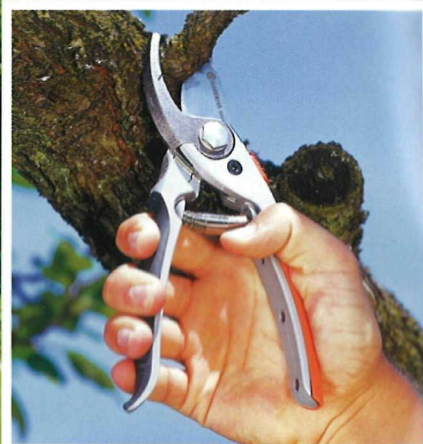

Suusk ei kannatanud MM-i pinget
Suursaadik orienteerumisrajal

Võistlustel ole enesekindel, mine ja võida! (Minu kümme käsku)

 GARDENA®

... ja valid kvaliteedi

aastast 1991

HULGIMÜÜK JA TELLIMINE

Ehitajate tee 148A

13517 Tallinn

Tel. 651 2950, 6512971

Faks. 651 2970, e-post:

schetelig@schetelig.ee

www.gardena.com

SUUREMAD GARDENA AIATÖÖRIISTADE EDASIMÜÜJAD:

TALLINN: ESPAK, EHITUS SERVICE, LAAGRI EHITUSMARKET, CERES, SEEMI, PIRITA AIA - ja METSATEHNIKA KAUPPLUS, RAFIMI AIA - ja LILLEKAUBAD, NURMIKO AIANDUSKESKUS, PRISMA, - MAKSIMARKET, KODUEXTRA, SELVER, ANGROO EHITUSMATERJALID
TARTU: AED JA KODU, EHITUS SERVICE, TARTU MAKSIMARKET
PÄRNU: ESPAK; FORAL, Savi 3; DECORA, Riia mnt. 2B
RAKVERE: NURGA ÄRI, Narva mnt. 24; EHITUS SERVICE, Ringtee 2
VILJANDI: EHITUS SERVICE, Reinu tee 29A; KAUPPLUS AED, Jakobsoni 13; AL NURGA AIAKESKUS, Puidu 17A; **KURESSAARE:** AGRICENTER, Tallinna mnt. 61A
JÕHVI: NURGA AIAKESKUS, Tammsaare 55
PÕLVA: EHITUS SERVICE Jaama 12A, AIA PÕLLU POOD, Kuuse 9
VÕRU: AED ja KODU, Jüri 74
HAAPSALU: AED ja KODU, Haapsalu turul Jaama 9
PAIDE: AIANDUSKAUBAD, Kesk-Väljak 10
KEILA: EHITUSMARKET, Paldiski mnt. 33A
TAPA: AL AIAKESKUS RAPLA: AIA ÄRI, Viljandi mnt. 3
KÄRDLA: FAASION EHITUSMATERJALID, Põllu 32

PRINTCENTER

TRÜKIB ORIENTEERUJAT

SISUKORD:

10

- 4 EOL uus direktor
- 5 Toimetuselt
- 6 Keelualad
- 7 Suur-Tallinna talv
- 8 Vörsast väljas

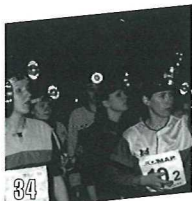
15

- 10 MM Levil
- 15 Juuniorid MM-il
- 18 Aastalõpu võistlus
- 19 Korvpall Türi
- 20 O-kalender
- 22 Seiklussport

24

- 24 Mine metsa
- 26 Noorendik
- 27 Foto-O
- 28 Kurtna järved
- 29 Sprindi tingmärgid

34

- 30 Muigeid
- 31 Nõuanded
- 32 Haigus metsast
- 33 Võistluskutsed
- 38 Juhatuse otsused

Järgmised 2005.a.

Orienteerujad ilmuvad:

nr 2/86	19. mail
nr 3/87	22. juunil
nr 4/88	4. augustil
nr 5/89	29. septembril
nr 6/90	15. detsembril

Orienteeruja väljaandmist toetab
Keskonnainvesteeringute Keskus

Väljaandja: Eesti Orienteerumisliit www.orienteerumine.ee

Peatoimetaja: Arvo Saal, tel 553 1235 arvo.saal@mail.ee

Toimetus: Sixten Sild, Maret Vaher, Ruth Vaher, Jürgen Einpaul, Mihkel Järveoja, Kaidi Oone ajakiri@orienteerumine.ee

Keeletoimetaja: Aili Miks **Kujundaja:** Riju Johanson

Kojukanne: Eesti Post

Tellimine: Eesti Orienteerumisliit eol@orienteerumine.ee, tel/faks 639 8681

Tellimishind aastaks 160 krooni Arveldusarve: 10220034030010 Eesti Ühispank

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. Kaastöid ei retsenseerita ega tagastata.

Toimetus ei vastuta kuulutuste ja reklaamide sisu eest.

Ajakiri Orienteeruja ilmub 6 korda aastas

“Orienteeruja” jätkab

Eelmise aasta novembris-detsembris oli kaalukausil meie ajakirja edasine tulevik. Üldkogu otsustas, et jätkamiseks peab olema vähemalt 500 tellijat ning leppis aumehelikult kokku, kuidas klubide kaudu ettetellimissüsteem käivitub. Ja suhteliselt lühikese ajaga kogus “Orienteeruja” 570 tellimust!!! Tahan tänada kõiki meie klubijuhte ja orienteerujaid, kes tegid ajakirja jätkamise võimalikuks. EOLi jaoks oli see viimane ölekörs, mille abil olemasolevat organisatsiooni kasutades püüdsime erakordselt lühikese ajaga üles ehitada üleriigilist müügivõrku. Ja see õnnestus! Ju siis on ajakiri “Orienteeruja” orienteerujatele oluline.

Mulle jättis sügava mulje meie klubide üksmeel, teotahe ja tegutsemiskiirus. Meie üldkogu on teinud palju otsuseid. Reeglina on need otsused, millega kaasnevad klubide ja EOLi vahelisi rahalisi suhteid või kohustus tegutseda, olnud alati vaidlusobjektiks. Märkisin juba eelmisel korral siin kirjutades, et meie klubide vahel on tekkinud suurem üksmeel ja selle kaudu ka soov EOLi toetada. Püüame EOLi juhatusel poolt seda edasi viia, sest koos tegutsedes on meil võimalik oma meelisala arengut veelgi kiirendada.

Orienteerumissuusatamise hooaeg on läbi. Talve teine pool oli ilma poolest üks viimaste aastate parimaid ning võimaldas planeeritud võistlused ilusti läbi viia. Tulemuste poolest ei ole meil sellelt hooajalt rõõmustavat. Äsja Soomes, Levil lõppenud MM-võistlustel olid meie parimad kohad kolmanda kümne alguses. Teatevõistluse 7. koht oli koha võrra nõrgem kui eelmisel MM-il. Võrreldes mullusega on tagasi andnud enam aega rattaorienteerumisele pühendav Margus Hallik ja harjutamiseks on järjest vähem aega Ander Ojandul. Edasiminekut on olnud Tõnis Ermil, kes püüdis koondise varasemate aastate liidrid kinni ning tegi neile kodustel võistlustel juba tuule alla.

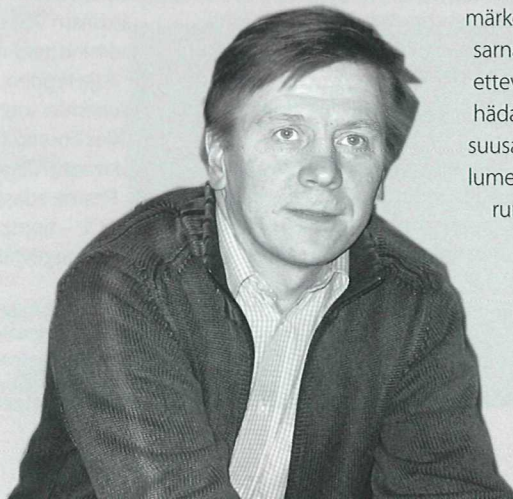
Suusaorienteerumise areng ei ole mitte ainult EOLi, vaid ka rahvusvahelise alaliidu murelapseks. Ala, millel on formaalselt ainukese orienteerumisviisina võimalik pääseda (tali)olümpiamängudele, peaks näitama arengut - laienema geograafiliselt ja leidma uusi harrastajaid. Kahjuks see nii ei ole. Viimane MM-võistlus näitas jälle, et areng on paigal, kui mitte isegi ei lähe tagasi. Suusaorienteerumist valitsevad Põhjamaad ja Venemaa. Kui keegi väljastpoolt neid riike pääseb 15 parema hulka, on see hea tulemus ning kui esikümnesse, siis supertulemus.

Juhin IOF Nõukogus suusaorienteerumise probleemidega tegelevat töörühma. Äsja saime valmis uuringu, mis sisaldas ka ala arengut eri riikides. Selle uuringu tulemusena võib öelda, et Eesti on maailma keskmine suusaorienteerumismaa. Maailmas korraldatakse ühes suusaorienteerumist harrastavas riigis keskmiselt 8-10 võistlust umbes 150 osalejaga. Arvestades rahalist ja inimressurssi, mis on vajalik sellise osalejate arvuga võistluse läbiviimiseks, on ilmselgelt tegemist korraldaja poolse sponsoritusega. Ka EOL on toetanud Eesti MV läbiviimist suusaorienteerumises igal aastal 15 tuhande lisakrooniga. Suusaorienteerumise läbiviimine on seotud äärmiselt suure ilmastikuriskiga enamuses maailma riikides. Võistluste läbiviimise kulukus ja riskid on viinud rahvusvaheliste võistluste korraldushuvi maailmas minimaalseks.

Isiklikult näen ühe arenguvõimalusena ala odavamaks ja eelkõige korraldamise lihtsaks muutmist. Miks mitte elustada märkeorienteerumine või luua sellele sarnane uus ala? Ühe suusajälje ettevalmistamine ei ole kulukas ning hädakorral saab kasutada tehislumest suusaradu. Proovida ju võiks! Koos lume sulamisega ei kao suusaorienteerumise probleemid.

Kohtumiseni kevadistel
metsaradadel!

Leho Haldna
12.03.2005

Üldkogu kinnitas eelmise aasta aruanded ja 2005.a. eelarve

ARVO SAAL

Tartus toimunud Eesti Orienteerumisliidu üldkogul kuulutasid klubide esindajad juhatuse liikmete ja tegevjuhi Ormar Lutsbergi ettekan- deid EOL-i viimase nelja kuu tegevusest ning arutasid läbi juhatuse poolt esitatud 2004. a. aruanded ja 2005. a. eelarve.

EOL-i president Leho Haldna kiitis klubisid ajakirja tellimise eest ning rõõmustas, et ometi ükskord said kokku talviste võistluste kuupäevad ja lumi. Oli ka puudusi, näiteks ei õnnestunud huviliste vähesuse tõttu käivitada EOL-i töörühmi.

Juhatuse liikmetest rääkis Tarmo Klaar talve

jooksul tehtud uuendustest elektroonilise orienteerumise vallas.

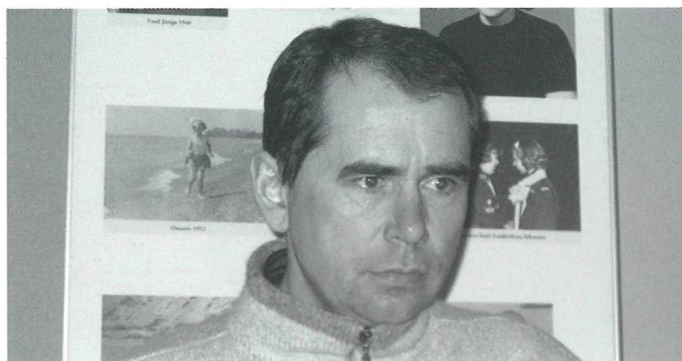
Kuigi alles aprilli esimesel nädalal ilmub päevakute raamat, mille kirjas andmed kõigi 259 tänavuse orienteerumispäevaku kohta, on mõned neist paksus lumes juba toimunud. Samas oli Sixten Sild mures, et Eestis toimuva- tel päevakutel ei ole ühte ühist juhti, kes saaks esindada korraldajaid suhtlemises võimalike toetajatega. Senini on iga linn ja maakond tegutsenud omaette, aga nüüd on selline olukord muutumas arengut takistavaks.

Lõpuks ometi kandsid vilja EOL-ile uue tegevjuhi otsingud. Aprillist Eesti Orienteerumisliidus Ormar Lutsbergilt ameti üle võttev Tõnu Lauter rääkis üldkogul oma ideedest. Tema ettekanne on ajakirjas avaldatud mõnevõrra lühendatult.

EOL-i üldkogu eel andis Leho Haldna Eesti Spordimuseumile üle varasemate aastate orienteerumisvõistluste tulemuste protokol- lid. Klubide esindajad võisid hiljem oma silmaga veenduda, et orientee- rumisega seotud varasid on veel väga vähe museumi jõudnud.

Head orienteerujad!

Soovin tuua EOL-i uusi ideid

Eesti Orienteerumisliidu juhatuse 1. märtsi otsusega kinnitati mind konkursi võitjaks. Olen siiralt õnnelik, et saan anda oma panuse ühe teo- võimelisema spordialaliidu arengusse. Kandideerimist kaalusin sisemas juba möödunud aasta suvel, lõpliku otsuse langetasin detsembris. Mul on suur soov siduda ülejäänud tööaastad spordiga.

Samas pean tõdema, et uus töökoht ja seda ümbritsev keskkond on mulle suhteliselt võõras, samas väga vastutusrikas. Oma lühikese elutee viimased viisteist aastat olen pühendanud Piirivalvele, kus omandasin parimad kogemused asjaajamise, juhtimise ja personali ning eelarve küsimustes.

Avaldan oma esimeses avalikus sõnavõtus mõned mõtted. Soovin tuua EOLi arengusse, juhtimisse ja asjaajamisse uusi ideid ning mõtteid.

Liikumisharrastus ja tervisesport on muutunud väga populaarseks. Aga milline spordiala oleks veel liikumise, tervise ja looduse lähedasem, kui orienteerumine?

Kuidas müüa meie põnevat ja atraktiivset spordiala? Vastuse leidmi- seks tuleb lähiajal tõsiselt tööd teha ja vaeva näha. Parim viis selleks on teostada uuring ning koostada põhjalik analüüs.

Jutustan ühe loo, mida kuulsin samal päeval, kui alustasin selle kirjatüki kirjutamist.

“Kunagi tegi üks tubli ja andekas noormees kõik selleks, et avaldada muljet kenale neiule. Ühel ilusal sügisõhtul toimus tore simman, kuhu mõlemal oli soov tantsima minna. Noormees käis juuksuris, ostis uue särki, pani lõhna peale jne. Viisakas noormees, kes ootas juba varakult tänavanurgal, lehvitas neit kaugelt tulemas nähes talle. Ta lehvitas ja lehvitas, kuid neiu ei näinud teda, sest koht, kus noormees seisis oli lihtsalt pime.”

Me võime asju hästi korraldada, olla edukad tiitlivõistlustel, hinnata oma spordiala kõrgelt, teostada ja uuendada IT-lahendusi ning tunda

kõik selle üle uhkust. Aga kui teised seda ei näe ega kuule, siis on sellest kõigest vähe kasu.

Spordiala müümiseks tuleb enam kasutada meedia võimalusi. Riiklik statistika näitab, et harrastajaid ja huvilisi meil jätkub ning tuleb juurde- gi. Ka ajakiri “Orienteeruja” peaks saama saama tunduvalt suurema tähelepanu osaliseks. Tegemist on väga hea ajakirjaga, mis tutvustab orienteerumist, aga seda teame ainult meie Teiega koos. Kas oleme „Orienteerujat” näinud raamatukogudes, poodides, kioskites, koolides või jõustruktuurides?

Teovõimeliste toimkondade moodustamine koostöös klubidega saab olema tõsiseks väljakutseks. Nende koosseisu tuleb valida inimesed, kes tunnevad täielikult meie valdkonda. Tegelikult on orienteerumise juures palju andekaid, arenemisvõimelisi ja pühendunud inimesi. Mina nimetan alati neid tublisid inimesi fanaatikuteks, enamus asju toimuvad just töörüügajate abiga. Olen Ormar Lutsbergiga nõus, et suur osa meist ootab kandikul ette serveerimist. Spordiala arengu tagamiseks peame muutma eelkõige enda suhtumist.

Ühe esimese tööna uuel ametipostil soovin külastada EOLi liikmeid (klubid), saada teada nende soovid, mured jne. Vesteldes tulevikus klubide esindajatega telefoni kaudu, pean olema teadlik selle klubi huvidest ja probleemidest ning tundma isiklikult klubide esindajaid.

Meil on suurepäraseid klubid, kelle üle võime ainult uhkust tunda. Põlva Kobras, Võru, Ilves, Saue Tammed, Orion jne., aga on ka klubid, kes tarbivad teiste teenust. Samas peab arvestama iga klubi soovide ja ettepanekutega, nad kõik on EOLi liikmed.

Suureks probleemiks on meie järelkasv ehk “rohujuure tasand”, isiklikult näen siin suurt ohtu ning samas väga head väljundit orien- teerumise propageerimiseks. Paljudes koolides puuduvad vastava koolitusega kehalise kasvatusõpetajad, kes annaksid orienteerumise algõpetust. Tallinna Pedagoogikaülikooli kehakultuuriteaduskonna õppekavas puudub selline aine nagu orienteerumine või vähemalt õppejõud, samas põhikooli ja gümnaasiumi õppekavad seda nõuavad.

Palju on räägitud klubide panusest EOLi üldkassasse ja küsitud, et kas piisab tänasest 2000 kroonist. Neile ja paljudele teistele küsimustele tuleb leida parimad lahendused, sest esineb alaliite, kus juba 500 krooni aastas loetakse viimaseks piiriks. Üldlevinud põhimõte ehk arusaam võiks olla, et liikmemaks olgu just nii suur, et katta alaliidu kõik administreerimiskulud.

Äsja lõppenud suisaorienteerumise MM-i tulemusi sirvides avastas in Venemaa suure üleoleku, mõnel distantsil saadi koguni kolmikvõit. Olles Euroopa Liidus teiste paljude riikidega, ei tohiks me ära unustada idanaabri kogemusi ja nende poolt pakutavaid võimalusi.

Peame edaspidi suhtlema igal tasandil, noor – lapsevanem – klubi – EOL – tippsportlane – teised organisatsioonid. Loodan, et annate uuele tegevjuhile Eestis tavaks saanud 100 päeva töörahu.

Eelkõige meeldivat koostööd soovides,

Tõnu Lauter
Eesti Orienteerumisliidu tegevjuht

Anto Raukas 70

77. veebruaril tähistas oma juubelit Eesti NSV Orienteerumisföderatsiooni esimene president Anto Raukas. Palju õnne!

ORIENTEERUJA 10 aastat

Esileheküljel tervitati inglise keeles Võrru suusaorienteerumise MK-etapile saabujaid. Avaldati nimekiri meie orienteerujatest, kes võistlevad välisklubides.

Palju oli juttu treeningust, lugeda sai jaanuari lõpul Taevaskojas toimunud Eesti meistrivõistluste tulemusi.

Tagasivaates ajalukku saime teada, et 1965. aastal peeti Käärikul NSVL kõrgkoolide meistrivõistlused. Aastal 1965 ilmus ka 10000 tiraazhis esimene põhjalikum orienteerumisraamat – Aleks Kaskneeme ja Anto Raukase „Orienteerumissport“.

Avaldati võistluskalender, kutsuti kõiki Jüriöö jooksule Tamsallu ning kaardistajate ja rajameistrite seminarile.

Orienteerujat teevad:

Peatoimetaja Arvo Saal (sünd. 8. novembril 1949), Otepää SK. Ajalehe Valgamaalane reporter.

Toimetuse liikmed

Sixten Sild (19. juunil 1964), OK Võru. TÜ haridusega keemik-õpetaja tegutseb FIE-na. Lemmikvaldkonnad ajakirjas on tippспорт, klubiline tegevus, kaardid-rajad-liikumisteed ja huumor.

Mihkel Järveoja (30. aprillil 1986), OK Põlva Kobras. Õpib Hugo Treffneri Gümnaasiumi 12. klassis. Lemmikteemad: noorendik, nali, süvapoliitika.

Jürgen Einpaul (11. mail 1983), SK Saue Tammed. Õpib Tallinna Tehnikaülikoolis 3. kursusel tööstus- ja tsiviilehitust. Lemmikvaldkond on kaardid.

Maret Vaher (12. jaanuaril 1973), OK Põlva Kobras. Quattromed AS ekspordijuht, haridus: Tartu ülikooli bioloogia-geograafia teaduskond, MSc biokeemias. Lemmikteemad on orienteerumine kui rahva- ja tervisport ning tervislikud eluviisid.

Ruth Vaher (4. novembril 1971), OK Põlva Kobras. Magdaleena apteegi proviisor. Soovib jagada apteegis saadud teadmisi teistele orienteerujatele

Kaidi Oone (12. jaanuaril 1976), OK Orion. AS Eesti Väärtpaperikeskuse juhataste liige ja tegevjuht; hariduselt läbitud majandusõiguse diplomiope (nn rakenduslik kõrgharidus) ja õigusteaduse bakalaureus. Lemmikteemad on lapsed ja noored ning orienteerumise populariseerimine (orienteerumine massidesel).

Ajakiri Orienteeruja elab edasi

Head lugejad, see on tõesti ajakirja Orienteeruja tänavune esimene number. Kuuldused lahkumisest osutusid enneaegseteks ja praegu võib öelda, et eelmise aasta lõpupoole Orienteeruja kohal hõljunud mustad pilved on selleks korraks hajunud.

Eestimaa orienteerujate aktiivsus ajakirja tellimise korraldamisel andis tulemuseks 570 tellijat. EOL-i president Leho Haldna sõnul näitas see, et hea tahtmise korral suudavad orienteerujad kiiresti luua edukalt toimiva üleriigilise müügiorganisatsiooni.

570 on päris ilus number 4500 aktiivse orienteerumisspordiga tegeleja kohta. Sellisest numbrist aga ei piisa ajakirja elus hoidmiseks ja esialgu ilmub Orienteeruja mitmete toetajate suurema ja väiksema abi toel. Suur tänu neile!

Kõrvaleheküljel küsib EOL-i uus tegevdirektor Tõnu Lauter, kas Orienteerujat on nähtud raamatukogudes, koolides, poodides. Need on kohad, kus ajakirja ja koos sellega meie lemmikspordiala tutvustada. Esmalt aga tuleb jõuda selleni, et kõik orienteerujad ise vähemalt sirviksid Orienteerujat.

Kuna ajakirja senised tegijad olid nõus jätkama koos uue peatoimetajaga, siis vähemalt esimeses numbris suuri pööreid ei tehtud. Orienteeruja on ajakiri orienteerujatele, nii noortele kui vanadele, tippudele ja algajatele. Püüdsime seda jälgida teemade ja lehekülgede jagamisel, samas on selge, et niikuinii kõigile kõigest kirjutamiseks ruumi ei jätku. Palju rohkem lehekülgi oleksid tahtnud saada suusaorienteerujad, aga miks mitte ka päevakulised.

Esialgu tundus, et taas on raskusi kaastööde saamisega, aga lõpuks tuli neid nii palju, et osa lihtsalt ei mahtunud esimesse ajakirja. Neid kirjutisi püüame avaldada järgmistes Orienteerujates. Täname kõiki, kes saatsid kaastöid ja ootame lugusid edaspidigi.

Head lugemist soovides,
Orienteeruja toimetus

Õnnitleme!

27. veebruaril ka jõudis oma elu iseseisva orienteerumise algusesse ehk K-punkti eeldatavasti suure potentsiaaliga tulevane orienteeruja-välejalg Laura Pirksaar (3,3 kg, 48 cm). Õnnitleme lapsevanemaid Külli ja Margus Pirksaart!

NAABRITE JUURES

Lõuna-Rootsi orienteerumisklubides peeti kriisikoosolekuid

Põhja-Euroopas möllanud jaanuaritorm tekitas rohkesti probleeme ka orienteerujatele. Lõuna-Rootsi klubid on sunnitud ridamisi toimuvatel kriisikoosolekutel oluliselt muutma võistluskalendrit.

Ulatuslikud tuulemurrud muutsid tundmatuseni paljusid orienteerumismaastikke. Mõnel täiesti kasutamiskõlbmatul kaardil on metsa asemel vaid tuulemurd. Juba on uude kohta planeeritud Lõuna-Rootsi meistrivõistlused, otsitakse lahendusi teistele olulistele edetabelivõistlustele. Radu tuleb ümber planeerida ja lühendada, võistlusi viiakse üle linnamaastikele. Püütakse rohkem kasutada rannikumaastikke, kus tuulega harjunud mets sai suhteliselt vähe kannatada.

Tormikahjustatud on ka O-Ringen-i 5-päevajooksu maastikud. Olulisi muudatusi tuleb teha esimese ja teise päeva kaartidel ja radadel, kuid ohtu võistluse toimumisele see kõik siiski ei kujuta.

Allikas: www.alternativet.nu ja www.oringen.se

Kinnised maastikud

MARGUS SARAP

Seoses 2006. aastal toimuvate Euroopa meistrivõistlustega on taas põhjust rääkida nn keelatud või kinnistest maastikest.

Seda enam, et kinniseks on kuulutatud suurem osa Otepää ümbruse metsadest ning isegi Tartus Toomemägi.

Miks siis nii vara ja nii suures ulatuses kõige magusamad orienteerumismaastikud Otepää, Haanja ja Kääriku ümbruses?

Vastavalt IOF võistlusreeglitele (p 14.3) tuleb võistluse korraldajal võistlusmaastik kuulutada kinniseks niipea, kui see on välja valitud. Ühtlasi ei tohiks maastik olla kasutatud orienteerumiseks nii pikalt kui võimalik enne võistlusi (p 14.2).

Loome kõigile võrdsed võimalused

Võistlusmaastike kinniseks kuulutamise eesmärk on ausa mängu tagamine. Kõigile võistlejatele peaks olema tagatud võistlusmaastike osas võrdsed tingimused, ehk maastik peaks olema kõigile tundmatu.

Alternatiivne lahendus, oleks see, et kõik võivad vabalt käia ja uurida, missugune näeb välja ning kuidas on see seotud kaardiga. Paraku ei osutu suuremate võistluste juures selline asi võimalikuks juba ainuüksi seetõttu, et võistlejad tulevad erinevatest riikidest. Vaba maastikukasutus tähendaks asjatuid sõidukulusid jms enne võistlust. Seega on korraldaja poolne teavitamine (võistlusmaastike kinniseks kuulutamise) aluseks põhimõttele,

et ükski võistleja ei tohi omada ebaausat eelist kaasvõistlejate ees. Võistlusreeglite (p 26.6) on kirjas, et igasugune katse tutvuda või treenida võistlusmaastikule on keelatud, välja arvatud kui see on lubatud korraldaja poolt. Korraldaja peab eemaldama võistlustelt võistleja, kes on tuttav maastikuga või kaardiga, mille tulemusena omab ta olulist eelist võrreldes teiste võistlejatega (p 26.7).

Mis võib juhtuda, kui rahvuskoondisesse kuuluv jooksja treenib kinniseks kuulutatud maastikul? Võib-olla mitte midagi. Keegi ei teagi, et ta käis ja uuris metsa kaarti. Sellisel juhul jääb see tema südametunnistusele, sportlane on astunud libedale ebaausa mängu teele. Aga nagu ütleb vanasõnagi, on valel lühikesed jalad. Kus tegijaid, seal nägijaid ja hea tulemus võistlustel võidakse protestida ning märk võib jääda võistlejale pikaks ajaks külge. Ning siis on juba hilja küsida, et kas selline ebaaus võte tasus end ära. Kui koondisesse arvatud võistleja kasutab juhust,

et võistlusmaastikud on lähedal ning teeb paar treeningut vanade kaartidega, viib niiöelda enast kurssi metsa kasvuga, läbitavusega jne., võib juhtuda, et tulevastel tiitlivõistlustel saavutatud hea tulemus tühistatakse. Plekk aga jääb kogu koondisele.

Siit edasi oleks aga ilmselt sobilik liikuda teemale, et kui kinnine ikka on kinniseks kuulutatud maastik. Kas tõesti ei või seal isegi seenele minna? Tahab näiteks rahvuskoondisesse kuuluv võistleja jalutada Toomemäel oma sõbra(nna)ga, istuda Musumäel ja kuulata kevadel linnulaulu? Kas ka see on keelatud?

Või situatsioon, kus maastikul treenivad noored, juuniorid ning nendega koos treener, kes samas osutub aasta pärast näiteks täiskasvanute treeneriks. Kuidas peab käituma kooli noortetreener, kes tahab läbi viia orienteerumistreeninguid koolilähedastel maastikel?

Tegelikult annavad võistlusreeglid ikka teatava vabaduse, st tavapärase nn metsakasutus – marjade korjamine, jaht, seenel käimine, Musumäel musutamine – on siiski lubatud. Selleks ei pea eraldi teavitama võistluste korraldajat ja ilmselt läheks selline teavitamine natuke naljakaks.

Mängime ausat mängu

Küll aga on vajalik kooskõlastada mistahes orienteerumisega seotud liikumisviisid, orienteerumistreeningud ja -võistlused. Küsimus on ju põhiliselt selles, et nendel ei tohiks osaleda tulevastel võistlustel võistelda katsev orienteeruja, tema treener(id), abipersonal – ühesõnaga kõik need isikud, kes ühel või teisel määral osalevad võistlustel või puutuvad kokku võistlejatega ettevalmistusetapis.

Kindlasti peaksid kinnisel maastikul treenimisest hoiduma näiteks noored, kes tulevastel võistlustel kandideerisid koondisesse jooksma juba põhiklassis.

Kinnistel maastikel ürituste korraldamisel on oluline tulevaste suurvõistluste korraldajate teavitamine ja võimalike lahendusvariantide otsimine. Ning kui ikka midagi välja ei tule, siis planeeritud ürituse edasi-lükkamine võistlusjärgsele ajale või alternatiivmaastikele liikumine.

Lõppkokkuvõttes taandub kõik lihtsale reeglile – oleme kokku leppinud, et mängime ausat mängu – enne võistlust võistlusmaastikul koos kaardiga ei liigu ja trenni ei tee. Peame siis sellest reeglist kinni ja ärme tekitame kaheldavaid olukordi, sest sellega seotud hilisemates vaidlustes jääb kaotajaks ebaaus võistleja.

KOMMENTAAR

Maastike sulgemine on eelkõige informatiivne teadaanne ausatele sportlastele, kes võiksid sinna muidu kogemata treenima minna. Ebaaususe vastu pole maailmas veel rohtu leitud.

EM-võistluste EOLi voliniku seisukoht on, et igasugune orienteerumiskaardiga (s.h. suusa-, ratta- või rogainikaart vms) liikumine antud maastikul on täielikult keelatud. Lubatud on liikumine üldkasutatavatel teedel ilma kaardita. Üldkasutatav tee on ka ettevalmistatud suusa- või rattarada. Lahkumine üldkasutataval teel maastikule on keelatud.

Kindlasti on kõigil EOLi liikmetel keelatud antud maastikel orienteerumisvms. kaardiga võistluste korraldamine. Kui kaardiga võistlust korraldab EOLi mittekuuluv organisatsioon, siis sellisel võistlustel osalejad muidugi EM-võistluste starti ei pääse.

Ma arvan, et Eestis on palju sobivaid maastike orienteerumisvõistluste korraldamiseks. Sellest, et Kääriku, Otepää ja Haanja on järgmise aasta jooksul orienteerumiseks suletud, võidab ainult Eesti orienteerumine. Saame uued, kvaliteetsed kaardid mitte ainult orienteerumisjooksu EM-võistluste läbiviimiseks, vaid ka Eesti MV ja muude võistluste jaoks.

Oodata jääb vaid üks aasta!

Leho Haldna
EM 2006 EOLi volinik

Suur-Tallinna suusaorienteerumise eripäradest

[MAIT TÕNISSON]

Juba teist talve toimusid Kaido Nurja ja OK Nõmme korraldusel Tallinna ja selle lähiümbruse suusaradadega metsades Tallinna karikavõistlused suusaorienteerumises. Kaheksast etapist on suudetud läbi viia seitse, mis on selge seljavõit Eestimaa lumeta talvede üle.

Sari tähendab ahtaks muutunud SO kalendriolevat vajalikkust täiendust.

Tallinna KV etapid on peetud üldkasutatavate suusaradade lähedal, mis võimaldab pisut vähendada suurt rajatööd. Selliseid korras hoitavaid ja rahva poolt kasutatavaid suusatajatepaiku on Tallinna kandis olemas ja neid tehakse aina juurde. Pirita, Harku, Hiiu, Keila ja Nõmme on suundsuusatajad enese jaoks juba avastanud. Korraldajad arvavad, et neil maastikel kannatab

Paraku pole osalejaid palju olnud, ühel etapil umbes 30. Tänavu sai sarja koondarvestuses tulemuse kirja 57 suusatajast punkte otsinud. Põhjuseks kindlasti rahva võõrdumine suuskadest, aga ka suhteliselt kõrge, kuigi objektiivne stardimaks.

Lisaks stardimaksu suurusele on arvestatav väljaminek suusavarustuse soetamine. Ja kui suusad kalli raha eest soetatud, ei raatsita tulla neid metsa lõhkuma, vaid püsitakse siledatel radadel. Talvel suusatajaid orienteerujaid on märksa rohkem, kui neid suuskadel kaarti lugemas näeb. Sirvige kas või suusamaratonide protokolle. Kuigi ka maratonitrassidel kipuvad vahel mullamättad nina välja pistma.

Üheks talvise orienteerumise eripäraks on see, et kaarti ei ole võimalik käes hoida, seal on ju suusakepid. Tegijamatel on selle tarbeks ostetud spetsiaalsed kaardialused. Kes pole raatsinud osta

lund jätkus ja isegi külma, mis kaanetas Pirita jõe ning tekitas hulga huvitavaid rajavalikuid.

Tegelikult on kohal ka paljud suusatajaid mitte-nii-tõsiselt-võtavad, kes oma liikumisviisi metsa vahel kohati ka suusaakrobaatikaks hindavad.

Aga suiti on meid päevakui ikkagi rohkem. Kas muist o-jooksjaid häbenevad oma suusaakrobaatika oskusi? Talviseks üldfüüsiliseks ettevalmistuseks sobob ala ju imehästi.

Valdav osa neist, kes kunagi on ala proovinud, tuleb jälle ja jälle. Aga see „kunagi“ võis õige ammu olla, hulk võistlejaid mäletab veel aega, kui lumi oli valgem ja teda oli rohkem. Noortele, kes taolise aja olemasolusse erilist ei usu, on otsustavaiks tulekupõhjusteks treeneri-vanemate suunamine ja auhinnalaud.

Viimane on OK Nõmme üritustel olemas. Vaatamata osavõtjate vähesusele saavad vanuseklas-

veel nii mõnegi huvitava raja teha ja võistluse maha pidada. Kaasaegne märkesüsteem võimaldab rajad planeerida korduvalt ristuvatena ning seetõttu ei pea kasutatav suusarajavõrk olema väga laiaulatuslik. SPORTIdendi „Tarmaku täiendusega“ saab SI-jaamad jalgrattaluku abil kinnitada vandaalikindlalt, mis on rahvarohkeis linnalähimetest möödapääsmatu.

Osavõtjad, kes kõik on rahul ja õnnelikud, et neile üldse võistlust korraldatakse, suhtuvad „ümber suusaradade keerutamisse“ kahtemoodi. Paljudel on hea meel, et vahepeal saab suure hooga uisku lasta, mitte ei pea seitset sorti imetehnikaga kitsastel saanijälgedel tõuse ukerdama.

Aktiivse puhkamise maastike miinusteks on see, et paratamatult tekib juurde kaardistamata radu ning lapsevankrite, kelgutajate ja koerapissitajate vahel on suurel kiirusel päris adrenaliinirohke lauveerida. Ka on ajuti piinlik tavasuusatajale „vastu rada“ kihutada ning orienteerumistehniliselt kipuvad rajad lihtsaks jääma. Samas ollakse rahul, et ei pea sprindivõistluse kahekümne minuti pärast kolm tundi Värska sõitma.

või pole viitsinud uurida, kelle käest saaks sellist asja soetada, laseb oma fantaasial lennata. Kohata võib igasuguseid tunnustamata insenerimõtete vilju. Hüper-super isepöörduvaist kompassi ja GPS-iga varustatud tarindeist haaknõelaga kõhule kinnituvate kilekottideni.

Martti Parve ja Margus Klementsov stardis.

Miks siis ikkagi tullakse? Peapõhjustena toovad startinud välja, et vahva ala on – saab isegi nalja! Või et kuidas siis talvel ikka muud moodi oma orienteerumishuvi rahuldada. Stardis on nähtud ka koondislasi, kellele kodulähedasi kaardiharjutusi hädasti tarvis. Sel aastal

side parimad pärjatud ja HD21 klassides liigub ringi rändkarikas. Kuigi vanemad tegijad räägivad, et olulisem on sõbrale ära teha, mitte viimaseks jääda või lihtsalt nauding füüsilisest pingutusest, on ikkagi pagana meeldiv see nõõri otsas olev plekitükk just endale kaela saada!

Praegusel andmetel toimub sari ka järgmisel aastal. Korraldajad on tahtmist täis, lubades kasutusele võtta isegi uusi „tippmaastikke“.

Vast mõjuvad juba toimunud etapid osalejate arvu kasvatava reklaamina, vast tuleb jälle ka lund.

Minu töös nagu orienteerumiseski, läheb vaja paindlikku mõtlemist ja võimet kiireid otsuseid teha

Suursaadik Gea Rennel

Milline näeb välja Sinu tavaline tööpäev?

Minu omaaegne kolleeg, praegune Riigikogu liige Tiit Matsulevitsh on diplomaadi tööd iseloomustades öelnud, et diplomaat toodab suhteid. Seda "tootmisprotsessi" on kõrvalseisjale keeruline kui mitte võimatu arusaadavalt lahti kirjutada. OSCE, nagu nimigi ütleb, on julgeoleku ja koostööorganisatsioon, mis hõlmab endas 55 liikmesriiki, keda ühendab soov elada demokraatlikus ja turvalises Euroopas ning selle nimel üheskoos vaeva näha. Suur osa minu tööajast kulubki suhtlemisele 54 riigi kolleegidega, kelle ülesanne on seista oma rahvuslike huvide ja prioriteetide eest.

Sealjuures tuleb unustada oma sümpaatiad ja antipaatiad ning kohelda ühesuguse lugupidamise ja väarikusega nii väikese ja vaese Kõrgõzstani kui ka suure ja mõjuka USA esindajaid. On ju diplomaat ja esinduse juht iseäranis riigi visiitkaart, kelle tegevuse põhjal hinnatakse Eesti riigi kui terviku ja tema välispoliitika usaldusväärsust.

Laias laastus koosneb minu töönalal mitmesugustest koostumistest, nendeks ettevalmistumiseks ja hilisemast aruandlusest. Tööpäeva alustan e-posti ja uudiste kiirinventuuriga, seejärel jagan kohvitassi juures laiali tööülesanded. Viimased sõltuvad suurel määral nädalapäevast, sest erinevalt tavasaatkondadest on esinduste töörütm määratud konkreetse rahvusvahelise organisatsiooni igapäevarutiiniga.

OSCE nädala keskne sündmus on neljapäevane Alalise Nõukogu istung, kus arutatakse aktuaalseid poliitilisi küsimusi (näiteks läinud aasta paaril viimasel kuul kõikide meeli köitnud Ukraina valimistega seonduvat), kuulatakse organisatsiooni arvukate välismissioonide aruandeid, võetakse vastu otsuseid jne. Istungi eeltöö tehakse ära temaatilistes töögruppides ja ettevalmistava komitee koosolekul.

Lisanduvad regulaarsed Euroopa Liidu koordineerimisnõukogud ja kord nädalas NATO riikide koosolek. Ja lõpuks muidugi poolkohustuslik sotsiaalne programm – vastuvõttud, töölohud ning õhtusöögid, mis on paksustegevalt kurnavad, kuid infokogumise ja lobitöö seisukohast kõige tänuväärsemad. Mida lähemale detsembris toimuvale välisministrite kohtumisele, seda tihemini ja pikemalt tuleb koos istuda, et ministritel oleks, mida heaks kiita ja vastu võtta.

Aastalõpusagina näitena olgu siinkohal ära toodud minu päevakava teisipäeval, 30. novembril 2004.

8.15 Hommikusöök Prantsuse saadiku juures, tutvumaks uue OSCE peasekretäri kandidaadiga.

9.30 Haldus- ja rahanduskomitee koosolek – OSCE 2005. a. eelarve ja liikmemaksude skaala arutelu.

11.30 OSCE missioonide tegevuse tõhustamist vaagiva informaalsete töögruppide kohtumine.

13.00 Põhja- ja Baltimaade saadikute töölohud Norra saadiku residentsis, jutuks ettevalmistused välisministrite Sofia kohtumiseks.

15.00 Erakorraline Alalise Nõukogu istung, teemaks olukord Transnistrias, külalises Moldova välisminister.

16.00 Ettevalmistava komitee istung, päevakorras paarkümmend otsuse- ja kaks deklaratsiooniprojekti, mille iga sõna ja koma tuleb läbi rääkida.

19.00 Kohvipaus

19.20 Ettevalmistava komitee jätkab tööd. (Kell 20 plaanis olnud Kreeka saadiku õhtusöök Portugal saadiku lahkumise auks jääb ära seoses viimase haigestumisega)

22.15 Istungi lõpp.

Muidugi pole kõik päevad ühesugused ja pühade ajal töötame niiöelda säästurežiimil, kuid ka siis tuleb valmis olla ootamatusteks ja erakorralisteks aktsioonideks.

Milline on Sinu seos orienteerumisega?

Orienteerumise olemasolust sain aimu 70-ndate alguses omakandipoiis, eduka noororienteeruja Tõnis Semjnovi vahendusel. Mäletan end toona mõtlemas, et küll Tõnis tegeleb imeliku asjaga. Ise sattusin esimest korda orienteerumisrajale 1976. a. kevadsuvel piirkondlikul komsomollikokkutulekul Järveotsal (Turvaste kaart).

Orienteerumiskaarti ja üldse kaarti nägin esimest korda, tingmärke ma ei tundnud ja kompassi polnud mul ammugi. Uhasin stardist teiste sabas minema ja rong vedas mind sujuvalt esimesse kontrollpunkti. Sellega saavutuslik osa minu jaoks ka lõppes. Järgmise punkti otsinguil eksisin sohu ja kui jalgealune pahaendeliselt õõtsuma hakkas, pidasin targemaks tulnud teed tagasi minna ning esimeselt ettejuhtuvalt inimeselt abi paluda. Üks lahke spordipoiss näitaski mulle minu asukoha kätte.

Siitpeale liikusin ettevaatlikult ja kindlapeale ning kolme tunni möödudes jõudsin "õnnelikult" finišisse. Rada oli umbes kolm kilomeetrit pikk, seega kujunes minu keskmiseks kiiruseks 1 km/tunnis.

Sellega ma muidugi leppida ei saanud. Järgmisel päeval ostsin poest A. Kivistiku "Orienteeruja ABC" ja tegin endale põhitööd selgeks. Tulemuseks poodiumikoht võistkondlikus valikorienteerumises paar nädalat hiljem toimunud vabariiklikul kokkutulekul.

Järjepidevalt olen orienteerumisega tegelenud alates 1988. a. suvest. Alustasin töökaaslase

Klubi: Harju KEK RSK/Naturfreunde Wien

Sünniaeg 9. detsember 1958

Elukoht: ajutiselt Viin, alaliselt Tallinn, Rocca al Mare

Perekond: aprillis 18aastaseks saavad kaksikud Mattias ja Marion, kellest esimene on tõsi- ja viimane juhuorienteeruja. Lisaks neljajalgseid – belgia lambakoer, kelle jooksulust on võrreldav paadunud O-fännide omaga ja maatõugu emakass, kes on veendunud tugihooldisportlane.

Haridus: Tallinna 7. Keskkool (nüüdne Inglise Kolledzh, Tartu Ülikooli lõpetas geoloogina, 1991-1992 õppis Eesti Diplomaatide Koolis diplomaatiat ja rahvusvahelisi suhteid.

Töökoht: Eesti Vabariigi Alaline Esindus Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) juures.

Amet: suursaadik, alaline esindaja

innustusel neljapäevakutel D21C klassis ja siingi läks esimene start Kuusalus aia taha. Põhjuseks rāpakas algus, kuigi kaart ja kompass olid mulle selleks ajaks igapäevasteks töövahenditeks saanud. Kokkuvõttes tulin siiski oma klassi võitjaks ja jätkasin järgmisel aastal juba Bklassis. Sealgi läks ladusalt ning pidasin ennast juba tegijaks, kuni tuli esimene tõsisem võistlus - Ilvesteade Ähijärvel.

Aasta võis olla 1990. See pilt, mis mulle kaardil avanes, oli ikka tohutult erinev seni nähtust - palju rohelist ja reljeefi, vähe teid ja muid neljapäevakulise jaoks turvalisi orientiire. Hirmust võistkonda alt vedada liikusin ettevaatlikult, jalg-jala ette, piinlikult kompassi jälgides ja samme lugedes ning tegin lõpuks enda kohta igati korraliku soorituse.

Tänaseks olen muutunud O-narkomaaniks, kes naljalt ühtegi võistlust vahele ei jäta. Tiheda reljeefiga detailiderohkel maastikul aga tunnen end "kūpses" eas alustanuna endiselt kõhedalt.

Kas lisaks orienteerumisele on Sul teisigi hobisid?

Minu hobid on mingit pidi kõik spordiga seotud. Pojaga käime aeg-ajalt tennist mängimas, kuigi Eesti noortekoondise liikmena sain koolipõlves tõsise "tenniseürgituse". Meeldib heas seltskonnas hilisõõni bridzhi mängida ja kiiresti autoga sõita. Ülikoolist külgesaadud matkapisik annab endast märku alati, kui mägedesse satun. Mägedega on seotud ka niiõelda praeguse elukoha järgne hobi – mäesuusatamine.

Kuidas suhtuvad orienteerumisse Sinu töökaaslased?

Töökaaslased suhtuvad minu hobisse vaieldamatu respektiga. Seda, et ma kevadest sügiseni igal võimalusel võsas müttan, teavad kõik, kes minuga 13 välisministeeriumis töötanud aasta jooksul on lähemalt kokku puutunud. Ilmselt arvab suur osa neist, et orienteerumine on midagi sama salapärast kui vabamüürlus. Siiski, paar kolleegi käib aeg-ajalt neljapäevakutel ja veel mõni on orienteerumisega noores põlves kokku puutunud.

Oma alluvatele olen naljaviluks arvutisse saatnud pildi täisvarustuses ülemusest orienteerumiserajal, et nad teaksid mind metsas ära tunda, kui hädasti allkirja või kooskõlastust vaja.

Kirjelda üht oma suurimat elamust seoses orienteerumisega.

Suurim elamus on vahva ja ühtehoidev orienteerujate vennaskond! Õnnestunud sooritus nagu ka hästikorraldatud võistlus teevad alati tuju heaks. Selles mõttes on meelde jäänud 2004. a. Eesti meistrivõistlused tavarajal ja seal saadud esimene meistritiitel oma vanuseklassis. Naljaga pooleks võiks välja käia, et järgmine siht on esikoht veteranide MM-il näiteks aastal 2045. Elamusterohked on olnud kõik välissõidud, iseäranis on meelde jäänud Norra keskööpäikese jooks 1995. a. ja veteranide MM Kura säärel mõned

aastad tagasi. Mõlemad pakkusid naudingut nii kehale kui ka hingele, seltskonnast rääkimata. Ja muidugi rõõmustan alati, kui pojalt jooks korda läheb.

Millised on Sinu suurimad elamused/saavutused seoses tööeluga?

Diplomaatia on eelkõige meeskonnatöö. Nii ka Eesti saavutused rahvusvahelisel areenil on tulnud arvukate kolleegide pühendumise ja enesosalgamise hinnaga. Oma senise tööelu vaieldamatuks tipphetkeks pean päeva kui Brüsselis NATO peakorteri ees tõmmati vardasse sinimustvalge lipp ja meie välisministri krampliku naeratuse taga võis aimata meeleilgutusest silma tikkuvaid pisaraid. Ütleme nii, et mina võisin kodus televiisori ees seistes ennast oluliselt vabamalt tunda. Mul oli õnne selle eesmärgi saavutamise nimel töötada paljude tublide ja toredate riigiametnike ning sõjaväelastega, kes tegid tõeks selle, mis kümme aastat tagasi ilmvoimatu tundus.

Kas Sinu igapäevatoos ja orienteerumises on ühiseid jooni?

Minu töös, nagu orienteerumiseski läheb vaja paindlikku mõtlemist ja võimet iseseisvalt kiireid otsuseid teha, kui olukord seda nõuab. Nii siin kui seal kehtib kusagilt loetud tõdemus – *knowing what you want is knowing what you must give up to get it* (teada, mida sa tahad, tähendab teada, millest sa pead loobuma, et seda saada).

Kasuks tuleb oskus asetada end vastavalt kaardi autori/ rajameistri või läbirääkimispartneri

vahendusel. Ka on Orienteeruja kohvinurgas sirvimiseks liiga spetsiifiline ajakiri.

Millised artiklid loed Orienteerujas kõige esimesena läbi?

Alustan Presidendi veeruga, seejärel võtan soojenduseks ette kergema lugemise, näiteks humoorikad O-tropsi pajatused või lood noorte tegemistest. Võistluste analüüsid ja muud süvenemist nõudvad kirjutised jäävad magustoiduks. Olgu järjekord milline tahes, kaanest kaaneni loen ajakirja läbi igal juhul.

Millest tahaksid veel (rohkem) lugeda?

Meie parimad võiksid Orienteeruja vahendusel regulaarselt nõu anda, mida, kuidas ja millal trennida. Eelkõige oleks see vajalik noortele, kes treeneri puudumisel iseenese tarkusest peavad häkkama saama. Võiks olla ka põhjanaabrite Suunistajast tuttav nn. pika etapi mõtlemisülesanne, mille variantide analüüs ilmuku järgmises numbris. Tippude kommentaare oma sooritustele ei saa kunagi liiga palju olla.

Kas orienteerumine peaks saama olümpiaalaks? Tali- või suveolümpial?

Minu suhtumine orienteerumise olümpiaperspektiivi on ettevaatlik, diplomaatia keeles võiks seda kirjeldada sõnapaariga *constructive ambiguity* (võiks ehk tõlkida kui konstruktiivne ebamäärasus või ebaselgus). Alustuseks võiks näidisalana testida ja lihtsam oleks ehk läbi murda talvemängudele.

Eesti Vabariigi 87. sünnipäevale pühendatud vastuvõtt Viinis Pallavicini palees.

rolli. Veel nõuavad mõlemad järje- ja meelekindlust, et alustatu lõpule viia ka siis, kui ootamatud tagasilöögid on meele nii mustaks teinud, et tahaks vägisi katkestada.

Kas leiaks lugejaid Sinu töökohta tellitud Orienteeruja?

Vaevalt küll. Eesti välisteenistuses töötavad valdavalt noored inimesed, kes hangivad infot ja hoiavad end maailma asjadega kursis arvuti

Olümpiale pürgimisel on mõte, kui see aitab kaasa ala arengule ilma sellest tsirkust tegemata. See eeldab korralikku võistlust ja meediakajastust, et oleks rahul nii jooksjad kui ka publik.

Olgem ausad – kui paljud meist jälgisid näiteks olümpiamängude kujundumise ülekandeid? Mitte et mul midagi kujundumise vastu oleks, olümpiaprogramm on nii suureks paisunud ja laiali valgunud, et vajaks põhjalikku inventuuri.

Suusaorienteerumise maailma-meistrivõistlused Levil

[MARGUS HALLIK]

XVI MM-võistlused suusaorienteerumises peeti märtsi algul 20 riigi sportlaste osalemisel Põhja-Soomes Levil.

Läbi aegade edukaima suusaorienteerumisiiri korraldada oli tähtsaim tiitlivõistlus kolmandat korda. 1988. a. jagati MM-medaleid Kuopios ning 30 talve tagasi, aastal 1975 anti Hyvinkääl start kõige esimesele suusaorienteerumise MM-ile.

Need maailmameistrivõistlused olid ühtlasi kõigi aegade esimesed polaarjoonest põhjapool peetud täiskasvanute tiitlivõistlused. Võistluspaigaks oli 531 meetri kõrguse Levitunturi all asetsev Levi asula. Allakirjutanu mäletab aastatetagust Levit kui väikest vaikset Lapi külakest. Nüüdseks on sellest saanud tuntud suusakeskus, kus peetud isegi prestiižseima tali ala – mäesuusatamise MK-d. Levil on uued laskumislõlvad, gondeltõstikud ja vinged hotellid.

Levi rajad on rasked

Olgu veel mainitud, et sealsed murdmaasuusatamise võistlusrajad on ühed raskeimad Soomes, need aetakse sisse enamasti vaid võistlusteks. Radade raskusest annab aimu kõrguste vahe, mis on üle 120 meetri, samas kui üheks karmimaks tituleeritud Otepää MK-ringil on see näitaja vaid 57 meetrit.

Eesti oli MM-võistlustel esindatud kaheksaliikmelise delegatsiooniga. Meestest kuulusid koondisse Ander Ojandu, Margus Hallik, Tõnis Erm, Taavi Nurm ja Jaak Teppan, treeneritena olid kaasas Raul Kudre ja Mati Ojandu. Kahjuks ei suutnud me välja panna hooaja algul reaalsena tundunud naistekonda ning nii asus võistlustulle vaid Tuuli Mäets.

Tänavune MM oli Anderile kuues ning Margusele neljas. Samuti kuuel MM-il (1992-2004) on võistelnud koondise treener Raul Kudre. Meeste osalusrekord on kaheksa ja selleni võib varsti jõuda Ander, kel sel aastal täitus alles 29 eluaastat. Levil oli päris mitme tipptegija vanus 40. eluaasta ligi ning ajalugu mäletab isegi selle piiri ületanud maailmameistreid. Ülejäänud Eesti suusaorienteerujad olid oma tuleristsed saanud eelmisel MM-il Rootsisis ning ainsana debüteeris murdmaasuusatamisest tulnud Jaak Teppan.

Sprindi start ja finiš olid mäesuusanõlvade all vahetult keskuse lähedal, ülejäänud alad aga toimusid Levi suusastaadionil, mille ümber asetsevad laugemal alal suvised golfiväljakud. Staadioni juures on Levitunturi mägi, mille nõlvad keerutavad suhteliselt väikesel maa-alal murdmaarajad.

Seekord ronisid kitsad buuraanijäljed mööda nõlva aina kõrgemale ning raja madalaima ja kõrgeima punkti vaheks öeldi olevat koguni

140 meetrit. Tänu laiade radade rohkusele ja suurele kõrguste vahele olid võistlused pigem Kesk-Euroopalikud, igal juhul ebasoomelikud.

Kui siia lisada, et MM-i rajameistriks oli Heikki Haapamäki, kelle käekiri erineb teiste soome rajameistrite omast, siis ei oodanud põhjanaabreid kodus ees kodune tunne. Haapamäki ei rõhkaardilugemiskiirusele tihedas radaderägakstikus, vaid armastab kasutada olemasolevate suusaradade süsteemi, kuhu buuraaniradadid vahele pikkides loob aluse pigem keerulistele teevalikutele.

Esimene ala toimus pealtvaatajatele mõeldes pühapäeval ja neil oli, mille üle rõõmustada. Meestest krooniti maailmameistriks soomlaste mõne aasta tagune säravaim täht Matti Keskinarkaus, kes lendurina ei ole viimastel hooaegadel enam ainult tippspordile pühendunud. Keskinarkause sõnul oli edu aluseks risk, millega ta võitis 10 sekundit – hõredas metsas sõitis ta nägemisulatusse kerkinud norralasele järele, usaldades tolle valikuid, ise sel ajal kaarti praktiliselt vaatamata.

Konkurents oli seekord nii tihe, et venelasest tiitlikaitsja Eduard Hrennikov pidi kolme sekundilise kaotuse juures leppima neljanda kohaga.

Naiste seas jätkas oma võitude jada eelmisel

ta. See esimene viga maksis umbes 10 sekundit. Järgmised poolteist etappi läks päris hea hooga ja õige teevalikuga (paljud eksisid, läbides etapi otse läbi võrgu. Õige valik oli vasakult mööda uisuradasid). Teises kontrollpunktis oli Ander 16.

Kahjuks järgnes kohe teevalikuviga. Õige oli läheneda KP-le vasakult, Ander aga otsustas seda teha paremalt ning võttis seetõttu liiga palju tõusu. "Tulemuseks viga suurusega 10 sekundit," hindas ta kaotatut. "Järgnevatel etappidel ei suutnud kahjuks väga kiiresti sõita, sain vaheaegu 20. koha piirimail. Oluline viga tuli sisse teevalikul viimasesse punkti. Suure kaar paremalt mööda uisurada lisas taas 10 kaotussekundit. Kokku kogunes vigu vähemalt 30 sekundi jagu ja saamata jäi vähemalt viieteistkümmes koht. Väike lohutus oli see, et eestlastest olin siiski parim."

Kolmandas punktis olin parimaks eestlaseks tõusnud mina, asudes 17. kohal ja edestades Anderit 10 sekundiga. Niimoodi enam-vähem võrdselt sõitsime lõpuni. Viimases KP-s olime mõlemad sekundipealt võrdsed, lõpujoonel aga edestas Ander mind ühe sekundiga.

Siinkohal tahaks visata kivi treenerite kapsa-

Sprint – mehed 3,9 km (63)

1. Matti Keskinarkaus FIN	12.01
2. Bertil Nordqvist SWE	12.02
3. Tobias Åslund SWE	12.03
21. Ander Ojandu EST	13.33
22. Margus Hallik EST	13.34
25. Tõnis Erm EST	13.53
38. Jaak Teppan EST	15.20

Sprint – naised 3,6 km (44)

1. Stine Hjemstad-Kirkevik NOR	13.16
2. Erja Jokinen FIN	13.18
3. Katja Rajaniemi FIN	13.33
34. Tuuli Mäets EST	18.43

MM-il kaks kuld võitnud Stine Hjemstad-Kirkevik Norrast. Kaks järgmist kohta kuulus soomlannadele ja nii võis nende peatreener, kes oli enne MM-i lubanud igal päeval ühe medali koju jätta, olla väga rahul.

Eestlaste parima koha (21.) välja sõitnud Ander pidas sprinti oma põhidistantsiks. „Starti minnes oli väike kartus, kuna MM-ile eelnenud kahe nädala jooksul olin haige ning sain teha ainult kolm poolettunnist trenni,“ rääkis ta hiljem. „Ka loosiõnn ei olnud sel päeval minu poolt ja tuli stardijoonel asuda nr. 9 all.“

Paraku keeras Ander juba K-punktis esimesest ristist valesti vasakule. Õnneks sai ta kohe veast aru, aga otsustas siiski selle vale valiku lõpuni sõi-

aeda – nii mina, Ander kui ka Tõnis pidasime sprinti oma suurimaks võimaluseks sellel MM-il ning seetõttu oleksime tahtnud kohale jõuda varem kui eelmise päeva lõunaks. Tavapärase reegli on, et korralikuks keskendumiseks tuleks harjutuspäeva eelne öö veeta juba võistluspaigas.

Ma ei oska teiste eest kosta, kuid tunnen, et minu ettevalmistus kannatas kindlasti liiga hilise kohalejõudmise tõttu. Olen professionaalne sportlane, mul on aastas 365 vaba päeva, miks ma peaksin tähtsaimale võistlustele kohale jõudma niivõrd hilisel hetkel? Näiteks meie lähimad konkurendid šveitslased tulid Soome 4 nädalat ja tšehhid 10 päeva varem.

Vanad suusad ütlesid elu parimal sõidul üles

MM-i teisel päeval ootas võistlejaid pikk rada, mida alustati ühisstardist. Pealtvaatajate jaoks oli see distants vaatamänguline, sest näiteks mehed sõitsid neli ringi, millest kolm esimest hajutusega.

Rajameister pakkus raskusastmelt ühe kõigi aegade karmima suusa-o võistluse (25,5 km; 37 KP; 790 m tõusu), kus olid erakordselt pikad kitsa raja tõusud.

Kõigil hajutusringidel tuli kohe algul ronida laiu uisuradu pidi 100 meetri kõrgusele Utsuvaara nõlvale, kust kohe laskuti meeletu hooga risti läbi suusaradade rägastiku alla tagasi.

Seejärel mindi lamedamal maastikul üle suure orvandi keerutava autotee ja siis ootas võistlejaid ülitõuline füüsiline väljakutse. Taalovaara mäe otsa tuli tõusta eranditult ainult kitsaid radu pidi. See tähendas 125-140 meetrist ühtlaselt järsku tõusu kilomeetri-poolteise kohta ning ajalisel ligi 10 minutit kestvat metsikut puhkepausideta pingutust.

Rajameister ennustas aegu täpselt

Sel päeval ei olnud vastast oma karjääri neljanda individuaalse maailmameistrivõitluse võitnud Habarovskist pärit Eduard Hrennikovile. Naistest näitas taas võimu Stine Hjermstad-Kirkevik Norrast. Kuna ta aga diskvalifitseeriti vale KP läbimise tõttu, tõusis võitjaks Tatjana Vlassova

Venemaalt. Oli venelaste pidupäev, kuuest medalist võideti viis.

Peale kahte ala märkisid MM-i kajastanud Soome ajalehed ära rajameister Heikki Haapamäki enustajavõimeid. Meeste võitja aja prognoosimisel oli ta eksinud sprindis vaid ühe ja ühisstardist pikal rajal kaks sekundit.

Pikal rajal eestlastest parima koha saanud Margus Hallik tões, et tema suurim šanss oli just sellel päeval. Suusad libisesid suurepäraselt ja üllatavalt kerge enesetunne võimaldas ilma mingite probleemideta maailma parimatega koos sõita.

Järvejäälle oli stardiks sisse aetud 60 klassikajälge, mis võimaldas kõigil kohe etteotsa tõusta. K-punkti jõudes leidis Margus end üsna grupi peas olevat ning läbis sama seltskonnaga 2/3 rajast.

Ühisstardist võistlus on algul eriti pingeline ja tundub, et kogu mets on mehi täis – keeratakse siia-sinna ja tullakse eri variantidelt jälle gruppi tagasi. Võistlejal tuleb pea külm hoida ja keskenduda ainult oma sõidule, sest hajutus toimib

halastamatult. Juba järgmine punkt võib konkurentidest jällegi erinev olla.

Margusel õnnestus raja alguses vältida kukkumisi ning väiksemaidki vigu ja esimeselt 7,8 km pikkuselt hajutusringilt tuli ta oma grupist teisena. Üldkoht oli küll 14. (+ 4.49.), aga saadud infost selgus, et neil oli kõige pikem hajutusvariant olnud.

Järgmine ring oligi oluliselt lühem ja Margus tõusis vahepeal koguni esikümnesse. Ringi lõpuosa kõige karmimal tõusul tundis ta esimesi väsimuse tundemärke, kuid kellel neid poleks olnud. Üheteistkümnendal koht kaotusega 6.20 polnud peale kahte pikka hajutusringi paha, sõidetud oli juba üle tunni. Viimase 7,7 kilomeetriga oli Margus parematele juurde kaotanud vaid 1.31.

Suuskaade eluiga sai läbi

Ja siis juhtus paari kilomeetri pärast see, mida kõige vähem oodata osati. Väikest ebataasust ületades praksatasid Marguse mõlemad suusad pooleks. Elu sõitu tegeva mehe esimene mõte oli, et kas tõesti pole antud õnne kordki end ületada ja teha suurepärase tulemus?

Hiljem leidis Margus endal süüd, sest oli läinud rajale hästi libisevate, kuid üheksa aastat vanade suuskadega. Nende eluiga sai lihtsalt läbi. Murdmaasuusatamises kasutatakse küll superhästi libisevaid vanu suuski, mis on tõestanud end läbi aastate, aga orienteerumisrajad on palju nõudlikumad.

Õnnetuspaigast oli ringi lõpuni, kus ootamas varusuusad, umbes kuus kilomeetrit.

Sportlane püüdis edasi liikuda, lootes laenata mõnelt matkajalt suuski.

„Laial uisurajal suusad kuidagi veel libisesid, kuid pehmel buuraanirajal oleksid suusatalla all justkui naelad olnud,“ meenutas Margus rajal toimunut. „Kuuest ülisuurest tõusust oli vaid viimane veel võtta, selle kilomeetri ülesmärke jooksin suusad käes. Mäe peal pidin lumelauad siiski uuesti alla panema, sest paksus ja pehmes lumis sai nendega veidi kiiremini edasi kui ilma.“

Samal ajal kogunes lähikonkurentidele kaotust umbes poolteist minutit iga kilomeetri kohta. See sõit oli metsik pingutamine, kus isegi järskudel allamäge etappidel tuli keppidega hoogu juurde lükata. Finišis näitas tester pea kahetunnise pingutuse keskmiseks pulsisageduseks 181 lööki minutis, mis on tavapärasest kaugelt enam.

Margus kaotas maailmameistrile 17.16, sellest ligi 11 minutit lisandub raja viimasel kolmandikul. „Milline koht oleks reaalne olnud?“ otsis ta vastust. „Olin ju kogu distantsi veatult sõitnud. Parimad mehed, kellest enne õnnejumalanna seljapööramist selgelt ees olin, tulid lõpuks teise kümne esimestele kohtadele.“

Parata polnud midagi, protokoll kirjutati taas võistlejat mitte rahuldav 23. koht. Marguse individuaalkohad viimasel kolmel MM-il (28.-23.-23.-21.-23.-22.-22.-23.-22.) on olnud liigagi stabiilsed, et sportlane neist eriliselt rõõmu tunda saaks. Jääb vaid loota, et Marguse parimad sõidud on ees.

Pikk rada – mehed 25,5 km (50)

1. Eduard Hrennikov RUS	1:35.02
2. Andrei Gruzdev RUS	1:35.15
3. Jukka Lahti FIN	1:35.24
23. Margus Hallik EST	1:52.18
31. Taavi Nurm EST	1:57.08
45. Jaak Teppan EST	2:13.21

Pikk rada – naised 18,1 km (43)

1. Tatjana Vlasova RUS	1:14.08
2. Natalia Tomilova RUS	1:15.00
3. Olga Ševchenko RUS	1:15.05
30. Tuuli Mänts EST	1:49.35

Keskdistantsil keskmiselt

Peale puhkepäeva oli kavas viimane individuaalala, Middle distance, seekord oma olemuselt veidi pikem kui lühirada. Keskdistantsi ülesehitus oli väga mitmekesine, pakuti nii füüsilisi sõiduetappe laiadel radadel kui ka väga kiiret kaardilugemist ülimalt tihedas kitsaste radade võrgus, mis nõudis head rütmivaheldusoskust. Laskuda tuli nii slaalominõlva pidi kui ka löikeid mööda metsas. Üks võtmekohti oli kohe kaardivahetusest algav pikk teevalikuetapp.

Meeste maailmameistriliitel läks seekord jagamisele – täpselt sama aja said Vene koon- dislased Ruslan Gritsan ja Andrei Gruzdev. Veel viimases punktis juhtis Gruzdev Gritsani ees kahe sekundiga, aga ta polnud kindel, kas märges tekkis ja märkis kindluse mõttes veel teinegi kord. Hrennikov võttis kindla kolmanda koha.

Eraldi märkimist väärib ka tšehhi Vodrazka südikas sõit, kes 12. kontrollpunktis haaras liidrikohta. Lõpuks taandus ta küll neljandaks, kuid oli ainus mitte “suure neliku” võistleja, kes individuaaldistantsidel kuue hulka pääses.

Naiste seaski jagus pinget, teise järjestikuse kulla võitis Tatjana Vlassova, kellele viie sekundiga kaotas Erja Jokinen. Soomlannale, kellele oli kaasa elama tulnud mitu bussitait rahvast, tähendas see juba teist nappi lüüasaamist kodusel MM-il, sprindikulla oli ta kaotanud kahe sekundiga. Dramaatika lisab asjaolu, et ka Bulgaaria MM-il 2002 võitis ta kolm individuaalset hõbedat ülinappide kaotuste juures. Pronks läks jagamisele Stine Hjermsstad-Kirkevik ja Stina Grenholmi vahel, kusjuures Grenholm tõusis medalile alles finišisirgiga.

Meie ainukese naisvõistleja Tuuli kommentaar keskdistantsile:

“Keskmisele rajale lähtuti eraldistardist ühe minutise intervalliga. Võistluskeskus ja radade põhiraskust kandev Levi suusaradade võrgustik olid juba tuttavad. Küll aga üllatas meid võistluspäeva hommikul ilmataat pea 20 kraadise pakase ja läbilõikava tuulega.

Naiste rada oli seekord 10,1 km, 175 m tõusu ja 17 kontrollpunkti. Meeste rajal oli

üks kaardivahetus, aga rada kattus paljuski naiste omaga (12,7 km, 280 m ja 21 KP). Eestit esindasid peale minu Taavi, Tõnis, Ander ja Margus.

Esimene punkt oli kõigil ühine ning oodatult tuli kohe võtta suund tõusule. Ronimine vahelduvalt suusarada ja pehmet “katkoura” (loe: buraaniga sõidetud kitsas rada) mööda jätkus ka teise ja kolmandasse punkti, et seejärel risti üle slaalominõlvade alla laskuda. Korraldajate kiituseks tuleb öelda, et sel päeval olid vastavad slaalominõlvad suletud ja punkti läheduses ka tagavaraks suusad-kepid varustusepunkti näol saadaval.

Teevaliku kolmandast neljandasse punkti lahendasid kõik eestlased erinevatel kaalutlustel kitsast rada mööda otse. Hilisemal analüüsil selgus, et paremalt slaalimirada mööda ringi olevat 10-15 sekundit kiiremini saanud. Järgnesid orienteerumistehnilisemad punktid tasasel (favoriitidest eksis seal vaid Nordquist 5. KP-ga, +30 sek.), et seejärel jälle 8-ndast 11-sse punkti mööda laia uisurada kihutada.

Kiirust tuleb kauem säilitada

Aga ka nii lihtsate punktidega võib eksida, kui kiirused on maksimaalsed. Näiteks kaotas Hrennikov seal 9. etapi parimale 33 sekundiga. Mehed kihutasid seejärel kaardivahetuspunkti, et siis sekunditega lahendada vist raja huvitavaim teevalikuetapp läbi suusaradade rägastiku mäkke. Seejärel said nii mehed kui naised veel näidata kiiretel laskumistel kaardilugemisoskust. Viimased viis punkti olid mõlemal jälle tasasemal ja lihtsamad.

Lõpetuseks: middle on nagu lühirada, ainult et ebameeldivam, sest tuleb hoida lühiraja kiirust, aga kauem peab vastu pidama.”

Meeldivat sähvatust sel päeval eestlastelt ei tulnud. Margus püsis pidevalt 22. kohal ja nii ka lõpetas. “Peale head tunnet pikal rajal lootsin keskdistantsil vähemalt 15 hulka jõuda,” kommenteeris ta ise. “Nii head minekut enam polnud, külmas ilmas ei saanud ka suuski hästi libisema ja lisaks polnud mitmed teevalikut parimad.”

Teistele kirjutati protokollil järgmised kohad: 29. Ander, 40. Tõnis ja 43. Taavi ning 31. Tuuli.

Keskdistants – mehed 12,7 km (63)

1. Ruslan Gritsan RUS	40.58
1. Andrei Gruzdev RUS	40.58
3. Eduard Hrennikov RUS	41.13
22. Margus Hallik EST	45.31
29. Ander Ojandu EST	47.23
40. Tõnis Erm EST	49.47
43. Taavi Nurm EST	51.41

Keskdistants – naised 10,1 km (43)

1. Tatjana Vlassova RUS	37.22
2. Erja Jokinen FIN	37.27
3. Stine Hjermsstad-Kirkevik NOR	38.22
3. Stina Grenholm SWE	38.22
31. Tuuli Mäets EST	51.02

Teatesõidus seitsmes koht

Tavapärastel selgusid viimasel võistluspäeval maailmameistrid teatesõitutes. IOF-i viimaste uuendustega püütakse sel alal neutraliseerida suurriikide ülemvõimu ja anda võimalusi ka teistele. Selleks lühendati etappide pikkusi ning meeste võistkondades vähendati liikmete arvu neljalt kolmele. Teatevõistlus kulges enamjaolt juba tuttavalt maastikul, samas jätkus ka veel kasutamata radadevõrke.

Profisportlastest Vene mehed võitsid viienda järjestikuse MM-teatekulla. Soomlased tahtsid küll üliväga üle pikkade aastate võitu kodutanumale jätta, aga isegi suurepärase sooritustega ei saanud nad võimsale idanaabri vastu. Rootslaste pronksises võistkonnas tegi oma kaheksandatel MM-võistlustel viimase etteaste legendaarne Bertil Nordqvist. 15 hooaega maailma absoluutsesse tippu kuulunud Nordqvisti motiveeris pikka karjääri jätkama vaid eelmisel hooajal kodus ebaõnnestunud MM, Levilt viis veteran koju kaks medalit.

Naiste võistlus pakkus huvitava lõpplahenduse, kus pikalt juhtinud Soome-Rootsi tandemist moodus paarsada meetrit enne lõppu norralaste ankruraine Hjermsstad-Kirkevik, kes oli eelviimasesse punkti otsema tee valinud. Suhteliselt väikese koondise ja kitsa kandepinnaga Norra oli seda kulda oodanud 19 aastat, omapoolse pisikese panuse edusse andis ka neid MM-il aidanud eestlannast massöör Herje Aibast.

taha ning neid püüdes oli vähe aega kaardilugemiseks, mis põhjustas esimese suurema vea. Mahajäänuna läksin liidreid püüdma ning riskides eksisin veel teist korda.”

Teises vahetuses tegi Ander sellise sõidu nagu kõige kogenumalt koondislaselt oodati. Eesti mõõdus Leedust, Jaapanist ja Tšehhist ning oli teatevahetuses kuuendana kümme sekundit Tšehhist eespool. Liidriks tõusis Venemaa, järgnesid Soome ja Rootsi.

Tõnisele oli tšehhidel vastu panna keskmisel rajal neljanda koha saavutanud Ondrej Vodražka. Esimese ränkraske tõusu liikusid nad koos ja püüdsid kinni viiendal kohal olnud Norra. Rada aga jätkas märke ronimist ning vaatamata Tõnise kasvavale pulsagedusele libisesid jõulisemad konkurendid eest. Maailmameistriks tuli Venemaa, hõbedale Soome, pronksile Rootsi, järgnesid Šveits, Tšehhi ja Norra. Eesti oli seitsmes.

Margus Halliku hinnangul ei olnud Ander ja Tõnis MM-il oma parimas vormis. Sel aastal jõudsalt arenenud Tõnise startidele vajutas pitseri harjutusrajal saadud tõsine jalavigastus ning Anderile tuleb üldse au anda, et ta haigeveodist tõusnuna niigi hästi esines. Samas teeb rõõmu koondise järjest kasvav sisemine konkurents, mis annab lootust järgnevatel aastatel.

Raul Kudre, peatreener:

“ Meenutan, et viimasel EOL-i üldkogul sai seatud eesmärgid MM-iks - mehed 10 sees ja teates 5. koht.

Madalamaid eesmäärke pole mõtet seada, sest me oleme olnud sellisel tasemel MK-etapidel.

Katsevõistluste tulemusi analüüsis des tundus, et kolm meest on üllatavalt võrdsed ja küllalt heal tasemel. Siiski oli ohumärgiks leeduka Sulcyse, kes viimastel aastatel enam maailma SO-eliiti ei kuulu, üleolek meie meestest.

Kohad 21.-45. ja teate 7. koht ei rahuldanud sportlasi, põidlahoidjaid ega treenerit. Võimalus ennast näidata oli neljal erineval distantsil ja varasema kohalesõit poleks minu arvates toonud tulemustes vähematki hüpet ülespoole.

Juba eelmine peatreener Mati Ojandu ütles, et peab oluliselt tõstma suusaalast ettevalmistust. Praegused treenijad võib jagada kahte leeri. Ühed valmistuvad 365 päeva tippvõistlusteks ja teised üritavad töö kõrvalt trennida ja võimalikult häid tulemusi saavutada.

Professionaalselt treenijad peaksid tegema enda ettevalmistuse kohta kriitilise analüüsi ja leidma, mida oleks vaja muuta või teistmoodi teha. Nn. poolproffid peaksid endale selgeks tegema, kas neid selline tase rahuldab ja eesmärgiks ongi oma lõubus metsa vahel kaardiga suusatada. Samas tuleb neist kümne küünega kinni hoida, sest nad on parimad, keda võtta.

Ma ei poolda kvalifitseerumist ühele distantsile (nt sprint, tavarada), sest MM-i tulemused näitavad, et kõigil aladel on ees samad võistlejad.

Olen jätkuvalt optimist ja juba järgmisel aastal loodan seatud eesmärkide täitmist. 2006. aasta MK-sarja osavõistlused on meile soodsates kohtades (Soome, Läti, Venemaa) ja etappe kokku üheksa, mille sees ka Euroopa MV.

Suur tänu Matile, kes oli MM-i ajal meile abiks määrimisel ja ei pidanud paljuku kulutada oma vahendeid ja aega sõiduks Levile.

Kõigile jõudu jaksu trennides ja nautige sporditegemist.

Teade — mehed 3 x 7,7 km (18)

1. Venemaa 1:15.49 (Andrei Gruzdev 2./26.03, Ruslan Gritsan 1./24.14, Eduard Ikonnikov 2./25.31)
2. Soome 1:16.20 (Jukka Lanki 3./26.20, Arto Lilja 2./25.34, Matti Koskinen 1./24.26)
3. Rootsi 1:18.23 (Tobias Åslund 1./25.25, Bertil Nordqvist 4./26.02, Peter Arnesson 4./26.55)
4. Šveits 1:22.34
5. Tšehhi Vabariik 1:24.51
6. Norra 1:26.02
7. Eesti 1:28.03 (Margus Hallik 8./29.46, Ander Ojandu 6./28.33, Tõnis Erm 8./29.43)
8. Austria 1:31.34
9. Leedu 1:31.42
10. Ukraina 1:33.31
11. Itaalia 1:34.41
12. Saksamaa 1:41.20
13. Läti 1:41.41
14. Jaapan 1:43.28
15. USA 2:08.48

Teade — naised 3 x 6,0 km (15)

1. Norra 1:17.11 (Kjersti Reenaas 4./27.20, Marte Reenaas 1./25.11, Stine Njermstad-Kirkeviki 1./24.39)
2. Rootsi 1:17.50 (Maria Lund 1./25.26, Ingela Jönsson 3./25.50, Stina Grenholm 3./26.33)
3. Soome 1:18.16 (Hannele Valkonen 2./25.38, Erja Jokinen 2./25.18, Liisa Anttila 5./27.19)

Teatevõistlus toimus juba pikast ja keskdistantsist tuttavas kohas. Ehkki rajad olid lühikesed (7,7 km), muitsid võistluse raskeks kolm Tehvandi mõõtu tõusu. Meil oli kaitsta 2004. a. saavutatud MM-ide ajaloo parim 6. koht, mille saavutanud mehed kuulusid ka sel aastal meeskonda. Kaks korda on olnud seitsmendad ja kaks korda tahapoole jäänud.

Eestis toimunud katsevõistluste võrdsed tulemused andsid tunnistust meeskonna ühtlasest tasemest. Peale avadistantsi tehti fantaseerivaid arvutusi, mis näitasid et peale “suurt nelikut” (Soome, Rootsi, Norra, Venemaa) peaks viiendaks platseeruma Eesti, napilt eespool Šveitsist ja Tšehhidest. Seetõttu läks Eesti koondis teatepäevale vastu suurte lootustega.

Võistkonnakaaslaste ergutushüüete saatel tuiskas Margus Hallik tihedate paaristõugetega esimesse vahetusse. Hõiked olid niivõrd tiivustavad, et ta tõusis juba startisirgel liidriks. Läbides K-punkti rivi eesotsas jäi aga märkamata pealtvaatajate vahelt vasakule keeranud suusarada ning pikem tee langetas Marguse võistlejaterivi keskele. Seejärel hakkas Margus uuesti ettepoole tõusma, kuid suur sõidukiirus tõi kaasa vigu, mida kogunes lõpuks üle kolme minuti. Esimese vahetuse võitis Rootsi, järgnesid Venemaa ja Soome. Eesti vahetas üheksandana Jaapani ja Tšehhimaa järel ning Saksamaa ees.

“Teatesõidus lootsin liidritega võrdselt sõita, sest ühisstardist suudan mees-mehe vastu kõigiga võistelda,” rääkis Margus. “Kuid seekord said probleemid said stardisirgelt. Pikema kaare sõitnuna jäin peagrupi

MM murdmaasuusatajast debütant Jaagu silme läbi

aga

1. Kuidas hindad oma ettevalmistust MM-iks?

Põhialaks pean ikka veel murdmaasuusatamist ja seega ei saa väita, et suusavorm oleks kehv olnud. Rohkem jäi vajaka kaardiharjutustest, mida ma polegi teinud. Olin korralikult treeninud, kahjuks ei piisanud sellest pika raja läbimiseks. Kaardivaatamine võtab kõvasti rohkem aega kui parematel ja selle taha jääb ka enamuse kaotatud sekunditest. Ettevalmistuses hindaks neljaga suusapoolt ja tubli kahe miinuse paneks kaarditreningidele.

2. Kuidas jääd rahule oma sõitudega MM-il?

Sprindivõistlusega võin peaaegu rahule jääda, suutsin vältida suuremaid apsakaid. Minuti kaotasin küll ühe rumala teevalikuga, aga muidu läks päris kenasti. Pika raja kohta ei oskagi õiget seisukohta võtta. Oli see rada nüüd nii raske või ise tohutult nõrk? Vist mõlemad koos, kuna kuu aega varem läbitud Tartu maraton tundus selle kõrvall kui jalutuskäik pargis (Jaak Teppan – 16. koht. Toim.). Usun et inimesed, kes on spordiga tegelenud ja ülimat kurnatustunnet kogunud, suudavad mõista, mis tunne oli rajal, kuhu oli hoolikalt valitud kolm hiigeltõusu kitsal jäljel ning vallatute kurvidega laskumised, mis jalad päris korralikult krampi meelitasid. Ka vigu õnnestus teha päris mitmeid, seega hindaks 3-, niipalju ainult seepärast, et väsinud kondid üle finišijoone vedasin. Kahel distantsiga mu etteaste piirduski, koondhindaks koolipoiisi 3.

3. Kuidas näed oma edasist arengut suusaorienteerujana? Plaanid järgnevateks hooaegadeks.

Kindlasti jätkan suusatreeninguid. Suhteliselt tugev füüsiline põhi on juba loodud, olen ju suusatamisega tegelenud üle kümne aasta. Suvel ja sügisel tuleb kõvasti vaeva näha, et järgmisel talvel suudaks ka raskematel radadel ellu jääda. Samas üritan kaardipoolt järgi aidata. Järgmisel aastal proovin täie tõsidusega suusaorienteerumisele pühenduda, sest tunnen, et paremat spordiala annab otsida. Kuna orienteerumine ei ole olümpiaala ja rahasid niipalju ei liigu, siis on raske seada täpseid eesmärke järgnevateks hooaegadeks. Loomulikult tahan igal võimalusel MK-etappidest ja teistest tähtsamatest võistlustest osa võtta, siin võib aga pidurdavaks faktoriks osutada rahakoti paksus. Ilma klubi (OK Ilves) abita poleks saanud nendestki suurvõistlustest osa võtta.

4. Üldmuljeid MM-ilt.

Suusaorienteerumine minu jaoks veel uus ja täis üllatusi. Väga palju sain kuulda ja näha MM-i ajal, meeskonnakaaslaste hirmujutte kuulates ja ka rajal teiste võistlejate liikumist jälgides. Eriti kohutas mind maailma paremiku ennastohverdav sõidumaneer. Minu jalad tõesti värisid natuke, kui tuli puude vahelt alla tormata, ässasid aga ei pidurdanud miski.

Tugevad jõuavad sõita tõuse, julged saavad mägedest pärast ka alla. Kindlasti ei hirmutanud see vaatepilt mind päris ära, vastupidi - nägin veelgi, et puudujääke on ka suusatehnikates ja oskustes. Kes vigu ei leia, sellel pole enam kuhugi areneda!

Võistlusväliselt ei jätnud MM küll eriti suurt muljet. Kui avamine-lõpetamine ja bankett välja jätta, siis rohkem üritusi ei toimunudki, samas oli ju ometi kaks vaba päeva. Mulle tundus kogu elu ja melu üsna tagasihoidlikuna, oma osa oli siin kindlasti sellel, et elasime teistest võistkondadest eraldi.

Kokku saan MM-i võtta sõnadega: vajalik kogemus.

Lühike intervjuu kõigi koondislastega

1. Kuidas hindad oma ettevalmistust MM-iks?

Tõnis: Ettevalmistus sujus ideaalselt jaanuari keskpaigani, saavutasin Soomes võisteldes 7. ja 4. koha. Lumepuudus jaanuaris ja haigestumine veebruaris mõjusid aga üsna halvasti.

Ander: Ettevalmistus oli nõrk. Väheseks jäi eelkõige suvine ettevalmistus. Pole suutnud oma elu selliselt organiseerida, et korralikult trenni teha.

Tuuli: Tuleb tunnustada, et ettevalmistus jäi lünklikuks. Oma osa mängis kindlasti ülikooli lõpetamine ja täiskohaga tööleasumine, mistõttu praktiliselt ei õnnestunud osa võtta suvistest laagritest. Positiivne oli kindlasti kahe nädalane esimese lume laager Põhja-Soomes ja sealised võistlused ja teised võistlusnädalavahetused Eestis, Soomes ja Lätis.

Margus: Suvisele ettevalmistusele vajutas pitseri mai lõpus rattasadulas saadud üsna tõsine õlavigastus, mis ei lubanud paar kuud suusakeppe õieti kätte võtta. Suvisel erialasel treeningu mahud olid sel perioodil viimase 8 aasta väikseimad, kuid samas treenisin korralikult rattal, mistõttu üldine maht väga ei kannatanud.

Taavi: Võimaluste piires sain valmistuda.

2. Kuidas jääd rahule oma sõitudega MM-il?

Tõnis: Sprindiga jäin rahule. Oleks jalg terve olnud, siis saanuks esimesel kahel uisuetapil mõnevõrra kiiremini liikuda. Keskmine rada - üks suur viga, ei jäänud rahule. Teade - pingutasin väga kõvasti, vigu tegin vähe. Korralik sõit.

Ander: Kõige rohkem jäin rahule sprindiga, samas oli seal kõige rohkem reservi. Nii mediumi kui ka teate maastik osutusid mulle füüsiliselt liiga rasketeks.

Tuuli: Sprint ei kuulu mu lemmikute hulka. Pole veel leidnud kooskõla metsiku suusakiiruse arendamise ja väga hea kaardilugemiskiiruse säilitamise vahel. Hea oli pika raja 30. koht. Mediumi 31. koht oli keskpärane. Üks pooleminutiline viga ja kaks mitte kõige paremat teevalikut, kuid olulisim kaotus tuli ikkagi füüsiliselt poolelt. Kokkuvõttes vastasid tulemused ettevalmistusele.

Margus: Lootsin sprindist jõudmist vähemalt teise kümne algusesse.

Taavi: Pikal rajal, enne kolmanda ringi lõppu toimunud kukkumiseta, oluks reaalne 25. koht, aga seegi poleks ootustele vastanud.

3. Kuidas näed oma edasist arengut suusaorienteerujana? Plaanid järgnevateks hooaegadeks.

Tõnis: Täpseid plaane ei ole veel teinud. Ilmselt pean lähitulevikus treeninguid magistriõpingutega sobitama.

Ander: Meil pole ammu MM-il nii suurt meeskonda olnud, seepärast tekkis tugev tahtmine kõvemini treenima hakata.

Tuuli: Kevad on plaanide tegemise aeg. Praegu käivad kool, sport ja töö käikäes ning ei tea, kas õnnestub aega osavamalt ringi jagada.

Margus: Kuna kahte ala on raske ühendada, siis käis peast läbi isegi mõte lõpetada selle MM-iga. Aga ma olen 26-st eluaastast 25 suusatanud ja näinud palju vaeva arendamiseks end suusaorienteerujana ning see ala meeldib mulle väga. Seetõttu arvan, et mind võib edaspidigi suusaorienteerumiseradadel näha. Motiveerib teadmine, et ma ei ole oma potentsiaali suutnud veel realiseerida.

Taavi: Tuleks veelgi treeningmahtu suurendada ja varem lumele saada. Kaarditreanni peaks talve alguses rohkem tegema, nagu venelased ja soomlased.

Suusaorienteerumise noorte EM ja juunioride MM toimus 22. – 28. jaanuarini Šveitsis S-chanfis, mis asus keskmäästikus 1650 m kõrgusel merepinna.

S-chanfis oli lund umbes meeter [RAIKO KAASIKU]

Võistluskeskus oli Engadini militaaralal, mille hoonetekomplekse kasutati võistluste läbiviimisel. Meie elasime S-chanfi linnas, mis on üpris omapäraselt ehitatud. Kitsad tänavad, väikesed majade vahed, autode parkimisega tuli ette raskusi, samuti üksteisest möödasaadul. Ööbisime linna peatänava äärses

majas, kust oli võistluspaika kolm kilomeetrit.

Võistlusrajad olid väga head, lumekihi paksus umbes meeter, kohati rohkemgi. Metsa vahel võis aga juhtuda, et kurvis olid puujuured või kiivid lume alt välja söidetud.

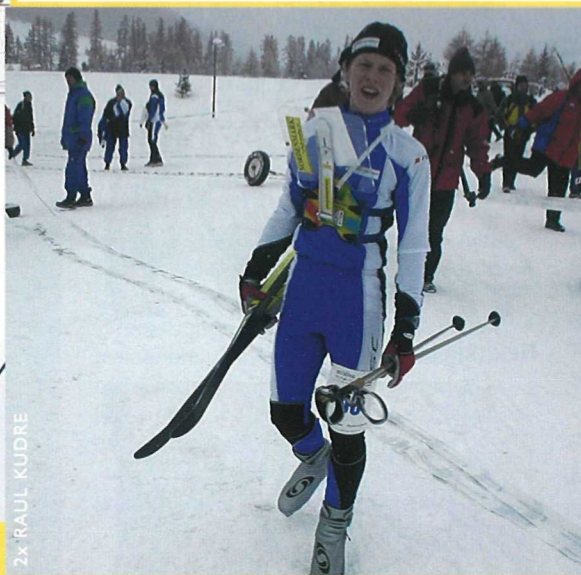
Raja kõrguste vahed olid päeviti erinevad. Näiteks tavarajal võistlesime ligikaudu kahekümnel erineval kõrgusjoonel, igaüks neist 5 meetrit. Lõikamine eriti otstarbekas ei olnud, kui just head jälge ees p-olid rajapõhjust põlvkõrgused, lagedamatel aladel veel rohkemgi. Laia uisurada oli paarkümmend protsenti radade võrgust.

Ilmaga vedas, ainult teisel päeval sadas veidi lund. Järgnevatel päevadel säras päike keset pilvitut taevaalaotust, soojendades mägedevahelist orgu. Päikese paistel võis nina soojendada ka -15 kraadi juures. Öösel oli suhteliselt kõva pakane kuni -25 kraadi, kuid see meid ei heidutanud.

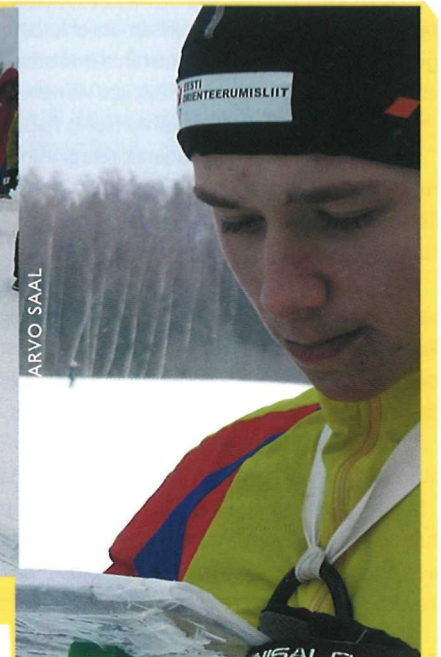
Igal võistluseelsel öhtul käis Eesti eestkostja Raul esindajate koosolekul, kus jagati vajalikku infot järgneva võistluspäevaks. Samal öhtul toimus meil oma koosolek ning Raul jagas saadud kasulikku infot meilegi.

Tiit Toomas

Even Toomas

Ain Roosimägi

Ain Roosimägi lühirajal seitsmes

Kuni 17aastaste EM-võistlustel suusaorienteerumises jõudis Tapa noormees Ain Roosimägi kaks korda kümne parema hulka.

Pikal rajal võitis kulla Stanimir Belomazhev Bulgaariast. Eestlastest oli endast aasta vanematega võistelnud Ain Roosimägi üheksas. Keskmisel rajal tegi Roosimägi taas tubli sõidu, olles seitsmes. Võitjaks tuli Tarass Kašuk Venemaalt. Teine võistleja samas vanuseklassis oli Tiit Toomas, kelle kohtadeks jäid lühiraja 12. ja tavaraja 15. koht. Võimed oleks lubanud saavutada paremaid kohti kuid tulemused jäid kaardilugemise ebakindluse taha.

Treenerina võistlustel kaasas olnud Raul Kudre arvates on Ainil eeldusi saada heaks orienteerujaks ja miks mitte ka suusatajaks. Kindlasti on ta hetkel Eesti võistkonnas suhteliselt kõige tugevam suusataja. Mõlemad poisid on väga perspektiivikad, kui ainult jätkuks järjekindlust ja tahtmist." Eestis võivad paljud poisid võrdsed ol-

la, kuid tavaliselt on tiitlvõistluste rajad füüsiliselt ja tehniliselt rasked, mis eraldabki terad sõkaldest," ütles Kudre. " Ain on kindla närvikavaga, polnud näha suurt sabistamist ja sõitis välja just need kohad, milleks ta võimeline oli. "

Ain Roosimägi ise rääkis järgmist: " Algul pabistasin palju, sest polnud varem suurtel võistlustel käinud. Tegin nii mõneski kohas vigu, kuid suutsin need sõiduga tasa teha. Poolel rajal olin juba päris väsinud, sest ei ole harjunud kõrgmäestikus sõitma ja hingamine muutus järjest raskemaks. Kui juba lõpp hakkas lähenema, hakkasin kiiremini sõitma, justkui teine mootor oleks tööle hakanud.

Enne lühiraja starti tegin tugeva soojenduse. Sellel päeval ma enam ei pabistanud, sest teadsin et olen suusasõidus teistega võrdne. Tegin rajal kaks viga, kuid suutsin sõiduga jälle need tasa teha. Lühirada oli mulle sobiv, sest seekord oli tarvis palju sõita ja kaarti polnud eriti vaja vaadata.

Ain Roosimägi õpib Tapa Gümnaasiumi IX b klassis. Orienteerumisega alustas viiendas klassis, käib ka suusatrennis ja vabal ajal tegeleb sellega, mis ette juhtub. Mängib sõpradega jalgpalli ja võrkpalli ning talle meeldib uusi spordialasid proovida.

Treeneriteks on Raili ja Kuno Rooba. Kunolt pärineb järgnev kommentaar: " Talvise võistlusehooaja planeerimisele oli meil Ainiga seatud eesmärgiks võita medal suusatamise Eesti meistrivõistlustelt. Osalemist Euroopa meistrivõistlustel ja selleks eraldi suundsusatamise spetsiifkust tulenevat ettevalmistust planeeritud ei olnud.

Aini kiituseks võib öelda, et mõlemal noorte EM-i võistlustel suutis ta säilitada külma pead ja orienteeruda nii, et väga suuri eksimusi ei tulnud.

Suusatamise võimekuses on Ain lähedal omaaeglaste suundsusatajate paremikule, mis annab võimaluse orienteerumiskuse stabiliseerimi-

sel konkureerida kõrgetele kohtadele tulevastel tiitlivõistlustele.

Arvestades, et nädal peale noorte EM-i jäi loodetud medalist omaealiste Eesti meistrivõistlustel suusatamises napilt puudu, kavatsesime uue talve plaane rohkem siduda suundsuusatamisega.

Kolm kulda rootslasele

Meesjuunioridest võitis kolm maailmameistri-tiitlit Erik Rost Rootsist. Meie juuniorid esinesid tagasihoidlikult, parim oli 29. kohaga pikal rajal Even Toomas.

Juunioride teatesõidus osalesid eestlased kahe meeskonnaga. 19 võistkonna hulgas tuli maailmameistriks Venemaa esindusmeeskond Rootsi I ja Venemaa II ees. Eesti I (Even Toomas, Rauno Jõgeva ja Jalmar Vabarna) oli 14. ning Eesti II (Ain Roosimägi, Raiko Kaasiku, Tiit Toomas) 15.

Rauno Jõgeva parim koht oli MM-i avadistant-sil 33. Treener pidas teda juuniori vanuseklassi poistest tehniliselt kõige stabiilsemaks ehk siis tugevamaks. Samas on tal võime tähtsal võistlusel endast välja pigistada füüsiliselt see viimane.

Selle esimese MM-stardi kohta rääkis Rauno: "Enne starti olin kergelt pabinas, ikkagi esimene distants ja hea koha soov oli suur. Suusad libisesid hästi, kuid mitte kõige paremini, enesetunne oli hea ja olin valmis heaks sõiduks.

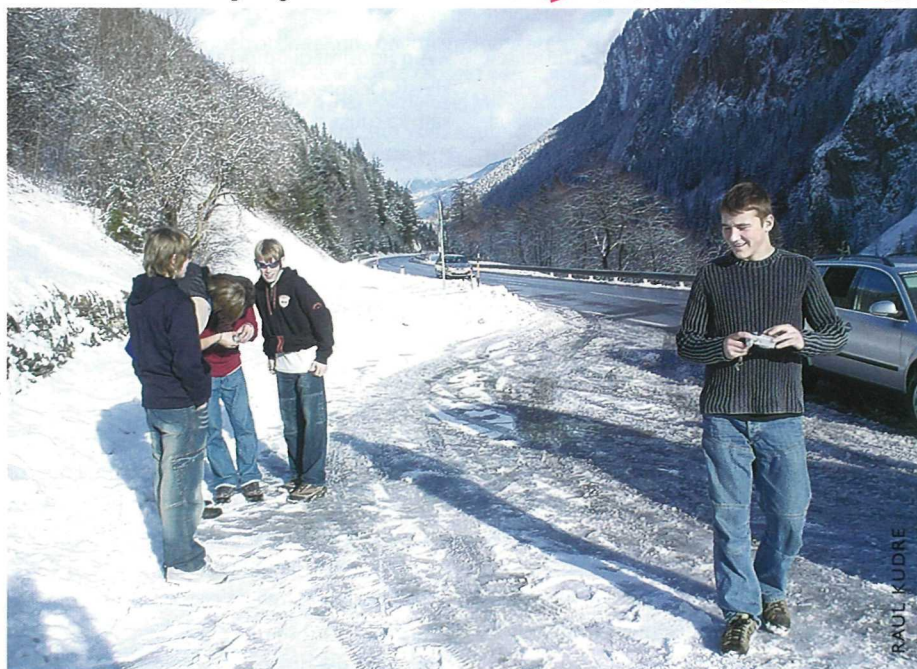
Stardist kihutasin kiirelt minema, sprindis on ju iga sekund tähtis. Valisin punkti jõudmiseks kaardil katkendliku joonega raja, mis arvatavasti polnud kõige kiirem. Eriti lugeda midagi ei olnud, tuli ainult kiirust hoida.

Pooltel teel hakkas kiirus üle pea kasvama. Ei suutnud mitmel korral parimat teevalikut teha.

Mingit elu sõitu ega midagi sellelähedast ei tulnud. Olin küll eestlastest parim, kuid ei koht, aeg ega kaotus võitjale pole just rahuldust pakuvad."

Treener hindas poiste võimeid

Jalmar Vabarna on kõige tugevam sõidumees

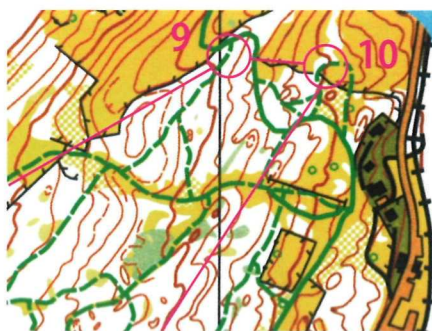
oma võistkonnast ja kui kõik tehniliselt õnnestub, siis võib mõnel võistlusel väga hea tulemus tulla.

Raiko Kaasiku tahtmine on suur, kuid ta peaks füüsilist võimekust tõstma, ehk paar suve tõsiselt harjutama. Tehniline tase, kust edasi minna on olemas. Raiko tegi enda parima sõidu teates, kus olid pinged maas ja tahtmine esimese võistkonna liikmetele tõestada enda kuulumist ka sellesse seltskonda.

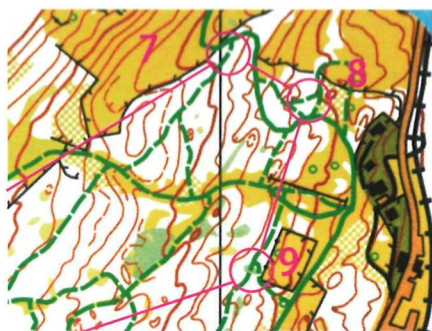
Even Toomas oli pika Irajal parima eestlasena 29. ja see jäigi juunioritest parimaks kohaks MM-il. Peale finishit ütles ta, et viga ei teinud, aga eriti sõita ei jõudnud. Vaheaegu analüüsid selgus, et vigu oli umbes neli minutit. Teised lasid ennast tühistada, langedes rajameistri lõksu.

Mis seal võis juhtuda, seda vaadake kaardinädistelt.

Noormeeste rada

Neidude rada

Junior / Master
**WORLD CHAMPIONSHIPS
2005 SKI ORIENTEERING**

23. - 29. I. S-chanf - SWITZERLAND

Euroopa noorte meistrivõistlused 25.01.2005

M17 pikk 8,9 km (33)

1. Stanimir Belomazhev BUL	50.49
2. Vladimir Ignatov RUS	50.55
3. Taras Kashuk RUS	52.35
9. Ain Roosimägi EST	67.49
12. Tiit Toomas EST	69.18

Euroopa noorte meistrivõistlused 27.01.2005

M17 keskmine 5,6 km (33)

1. Taras Kashuk RUS	30.48
2. Stanimir Belomazhev BUL	31.13
3. Vladimir Ignatov RUS	31.22
7. Ain Roosimägi EST	36.39
15. Tiit Toomas EST	38.57

Maailma juunioride meistrivõistlused 24.01.2005

M20 sprint 2,9 km (76)

1. Erik Rost SWE	13.57
2. Stanislav Checa	14.00
3. Gustav Hall SWE	14.14
33. Rauno Jõgeva EST	17.26
37. Jalmar Vabarna EST	17.58
38. Even Toomas EST	18.03
46. Raiko Kaasiku EST	19.01
67. Ain Roosimägi EST	29.05

Maailma juunioride meistrivõistlused 25.01.2005

M20 pikk 10,6 km (56)

1. Erik Rost SWE	56.04
2. Aleksei Kozhemjakin RUS	56.28
3. Andrei Lamov RUS	56.36
29. Even Toomas EST	71.00

Maailma juunioride meistrivõistlused 27.01.2005

M20 kesk 6,3 km (56)

1. Erik Rost SWE	33.00
2. Jussi Simula FIN	33.25
3. Pavel Utkin RUS	33.57
35. Even Toomas EST	43.31
36. Jalmar Vabarna EST	43.32
38. Rauno Jõgeva EST	43.54
43. Raiko Kaasiku EST	48.15

Maailma juunioride meistrivõistlused 28.01.2005

M20 teade (32)

1. Venemaa I	1:37.26	Aleksei Kozhemjakin, Stanislav Checa, Andrei Lamov
2. Rootsi I	1:38.50	Gustav Hall, Pär Häggström, Erik Rost
3. Venemaa II	1:40.13	Sergei Panov, Andrei Gruzdov, Pavel Utkin
14. Eesti I	2:05.27	Even Toomas, Rauno Jõgeva, Jalmar Vabarna
15. Eesti II	2:11.16	Ain Roosimägi, Raiko Kaasiku, Tiit Toomas

Koondist toetas:

EESTI KULTUURKAPITAL

Tagasivaade veteranide MM-ile

INGRIT KALA

Kui juba karusellile oled astunud, siis sealt maha hüpata on väga raske. Algul Haanja, siis Vuokati ja loogiline jätk pidi olema S-chanf.

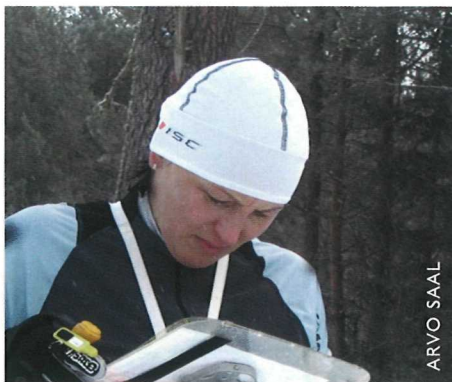
Olin juba eelmisel aastal kindel, et võtan selle hooaja eesmärgiks eduka esinemise veteranide MM-il Šveitsis. Suvised rattatreeningud, pikad kurnavad multispordiüritused, sүgisesed imitatsioonijooksud koos noortega – kõik see kuulus ettevalmistavasse perioodi.

Tõsisemad talvised treeningud tegin Soomes Jämil suusatunnelis ja lumelaagris Levil. Kodus jätkusid detsembris- jaanuaris paanilised lu-meetsingud Haanjas ja Käärikul. Võistlusvormi sai käidud kontrollimas ka Soomes. Oma ettevalmistuse hindan päris heaks. Kindlasti võin väita, et pole viimase kümne aasta jooksul nii palju treeningkilomeetreid aastas kogunud, kui nüüd. Eks vanadusega läheb igaüks omamoodi veidi imelikuks...

Pärast elukaaslase Raul Kudre tippspordist tagasitõmbumist arvasin, et muutub kogu pere elustiil. Aga kuna ta asus talvekoondise treeneriks ja tekkisid uued väljakutsed, siis on kõik muutunud veelgi sportlikumaks.

Eelmisel aastal Soomes MM-il oli meil veteranidel oma team, kuid mingil põhjusel olin tänavu mina ainuke „eestlasest vanainimene“, kes soovis tiitlivõistlusel startida.

Liitusin noorte ja juunioride koondisega ning MM Šveitsis kujunes meelde jäävaks ja sündmusterohkeks. Veteranide võistlusprogrammis oli kahel päeval tavarada. Radade ülesehitus polnud aga kaugelki meile harjumuspärase sarnane. 8 kilomeetrise rajal oli 22

ARVO SAAL

KP-d, mis nõudis pidevat kaardilugemist nagu sprindis.

Esimesel võistluspäeval saavutasin kaardi ja maastikuga kiiresti kontakti. Kõik sujus hästi kuni 5. KP-st lahkumisel kihutasin valesst mäest alla ja kulutasin lisaringile kaks minutit. 270 m tõusu polnud palju, aga kui mäkke üles tuli sõita paaristõugetega mööda kitsast rada, siis lõppes tõusul päris mitmel ramm.

D35 klassi esimese võistluse võitja sakslanna Antje Bornhak kulutas raja läbimiseks ühe minuti ja 34 sekundit vähem kui mina. Juba noorteklassidest konkurendiks olevale lätlanna Laima Klauzale jäin alla 1.10-ga.

Teisel võistluspäeval üritasin anda endast maksimumi. Õnnestus küll saavutada päeva parim aeg, kuid üldvõidu saamiseks oleks pidanud kahel etapil parema teevaliku kasuks otsustama. Kokkuvõttes hõbemedal.

Arvan, et saavutasin maksimumi. Saksa koondislane Bornhak on suusaorienteerumise

eliiti kuulunud pikka aega ning viimasel ajal näidanud end ka kui tugev rattaorienteeruja. Näiteks mullu Austraalias MM-võistlustel võitis ta tavarajal pronksi ja lühirajal 8. koha.

Mõned mõtted ja märksõnad veel. Noorte, juunioride ja veteranide võistlused täiendasid üksteist päris hästi. Paljude riikide koondistes võistles noorsportlasi, kelle vanemad startisid veteranide klassis. Silmapaistvaim paar oli vahest ehk H 50 klassi ülekaalukas võitja, norrakas Siguard Daehli ja tema H 20 klassis võistlev poeg Magne Daehli (lühirajal 9. koht, teates 6. koht).

Vanainimesed noori rajal ei seganud ja vastu-pidi. Küll aga kasutasime sama maastikku ja kohati olid noored KP-de varustuse lumehange sõitnud ning mitu korda tuli SI-jaama lumest otsida.

Kõige arvukamalt oli veteransportlasi muidugi Soomest – 39. Väga paljud neist jõudsid ka pjedestaalile. Šokeerivaim aga oli H35 klassis enamuse tugevamate võistlejate tühistamine vale KP läbimise tõttu, teiste hulgas ka soomlane Janne Salmi.

Võistlustel torkas silma Eesti noortekoondis oma ühise uue ISC vormiga ja teiste seas tundusid nad eriti kleenukesed ja noored. Muljetavaldav oli muidugi ülitugev venelaste noortekoondis. Üks asi veel – autot juhtida öisel lumisel mägitel ma enam ei taha!

Järgmise aasta kohta midagi kindlat veel ei ole. Noorte ja juunioride võistlused korraldab Venemaa ja kuluaarides räägitakse, et veterani-de MM toimub koos MK-etapiga Lätis. Eks näis!

Eesti Maaspordi Liit Jõud tänab

Eesti X maatalimängude korraldajaid, osavõtjaid ja toetajaid

Hasartmängumaksu Nõukogu

Aasta lõpetati orienteerumisrajal

JÜRGEN EINPAUL

Kuigi ülejäänud Eesti orienteerujad peavad hooaega enamvähem pika raja EMV või TA OK rogaini paiku lõppenuks, ei ole see tallinlaste jaoks mitte nii.

On lumi maas või mitte, tänu SK Tallinna Kompassile perekond Tarmaku isikus saavad innukad võsajooksjad nautida o-rõome ka ajal, kui lõuna-eestlased juba suuski lihvivad. Tänavu igal nädalal toimunud päevakutel osales keskmiselt 60–70 orienteerujat.

Sügistalvise perioodi lõppakordina peeti 31. detsembril teist aastat järjest Nõmme suusakeskuses aastalõpuvõistlus. Tarmakute võistlused on juba pikka aega olnud tuntud eripäraste formaatide poolest: karikakrajooks, valikorienteerumine, millest osa tuleb joosta suunarajana, üks-ühele erivõistlus, kus paarikaupa joostakse sama ringi erinevates suundades ning kiirem pääseb järgmisesse ringi jne. Nii mõtlesid Jaan ja Jüri midagi tavapäratut välja ka aasta viimaseks võistluseks.

Jooks toimus paaristeatena, kokku kuues vahetuses, kusjuures järjestikused vahetused jooksid sama ringi vastupidises suunas. Ringi pikkuseks oli ligikaudu 1,5–2 km. Suurfavoriidena asusid starti paarid Jaan Kostjukov-Andrei Nikitin, Jürgen Einpaul-Peeter Pihl, Kaur Kase-Lauri Malsroos ning võistlejate seas enim hinnatud Timmo ja Lauri Tammemäe. Üllatusküllalisena oli kohal ka Lõuna-Eesti staarorienteeruja Annika Rihma paaris Saue Tamme-de ikooni Erkki Aadliga, kellega segavõistkondade arvestuses konkureerisid Kirti Rebane ja Peep Otsstavel. Naiste arvestuses oodati võitu Tais Leontenkolt ja Anita Karnitilt.

Oodatult osutus võistlus väga konkurentsitihedaks. Tuntud maastikul mängisid rolli ka pisimad vead – viiesekundiline ring tekitas võistlejaterivisse juba vahe sisse. Maastikuga vähem kursis olnud (tegelikult lausa esimest korda Mustamäe nõlva ääres viibinud) Annika kaheminutine eksimus andis

nenne esikohataotlejatele ränga hoobi ning veidi vähemühtlasena näiv Kirti ja Peebu võistkond võttiski segavõistkondadest võidu. Naiste hulgas favoriidid ei vääratanud – Anita ja Tais edestasid teisi selge vahega.

Meeste arvestuses jätkus pinget aga lõpuni. Kuigi Peeter sai viimase vahetuse teatepulgaga kätte Jürgeni poolt kolmandas vahetuses väljajoostud mitmekümnesekundise eduga, kahanes vahe esimese ja neljanda vahel lõpujooneks alla kümne sekundi. Peetri sõnul oli tal kõik siiski kontrolli all (“Vajutasin gaasi täpselt niipalju kui vaja”). Veidi tagapool tegid vihasse lõpuspurdi kaks Laurit ja Andrei. Tuntud sprinter Malsroos ei andnud hulljulgelt eelviimasesse punkti laskudes teisele võimalust ning Nikitin oli lõpusirgel üle Tammemäest.

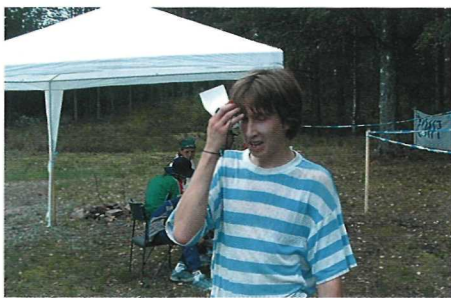
Suhteliselt head lumeolud ei jäänud märkamata ka suusahuvilistel orienteerujatel. Nii otsustasid Tõnis Erm ja Kristjan Gans tulla starti suuskadel. Üsna

palju suusarada kasutada võimaldanud esimeselt ringilt tuligi Tõnis liidrite seas (ja oli võinud rajal endale isegi 40sekundilise vea lubada). Kolmandast-neljandast ringist suure osa moodustanud jäised linnatänavad ei olnud paraku nii hästi suusatatavad ning kuigi viimane ring joosti jälle paljuski suusarajal, ei õnnestunud vähemuse esindajatel siiski poodiumiastmetele tõusta.

O nagu orienteerumine

SIIM VALGEVÄLI

Tegelikult olin juba ammu tahtnud järgi “katsuda”, mida see orienteerumine endast õigupoolest kujutab, kuid alati leidus mõni parem vabandus metsa mitte minemiseks.

Minu jaoks algas kõik 4. septembril 2003, mil Hele eestvedamisel metsa sattusin. Seda päeva võib ühtlasi lugeda ka minu sportlaskarjääri sünnipäevaks.

Teisisõnu tõmbasin spordiriided selga, tossud jalga ja võistluspaika, mis sedakorda oli Astangul. Seal valdas mind teadmatus ja ärevus ühteaegu - vastu vaatas kutsuv siilt - “Teretulemast TON neljapäevakule!”. Tatsasin nagu peata kana edasi-tagasi ega osanud esiti midagi targemat tehagi. Lugesin infotahvliilt, et järgmine neljapäevak tuleb Hiilul. Tore teada! Seejärel võtsin julguse kokku ja läksin tähtsate tädide juurde “maad kuulama”. Nagu selgus, orienteerujad on abivalmis seltskond - nähes mind nõutu näoga enda ees seismas, küsiti, mis klassi ma jooksen. No tule taevas appi - olen esimest korda metsas ja ma pean nii

keerulistele küsimustele vastama. Väikese selgitustöö tulemusena sain teada, et minu jaoks on kõige sobilikum H21C klass - H21 minu vanuse tõttu ja C pidavat neist kõige triviaalsem olema - igati paslik algajatele.

Vahetanud mõningase summa ühe paberi ja võistluskaardi vastu, juhatakse mind stardialasse. Ahjaa, enne veel laenasin tähtsat nagu tehes kompassi ka, mis otsiti mulle kastist, kuhu peale oli “kohver” kirjutatud. Loomulikult polnud mul vähimatki aimu, kuidas kompass töötab ja mida ma sel-lega üldse tegema pean?! Minu õnneks askaldas millegi (tõenäoliselt kaartide) kallal veel mõnigi tuttav. See tekitas kergendava teadmise, et ma ei olegi ainuke omataoline, kes ilusal pärastlõunal porisesse metsa ronib. Nimelt oli eelmise päev natuke vihma kröbistanud ja metsaalune paistis mõnusa

Eesti Orienteerumisklubide Korvpalliturniir 2005

TIIT TÄHNAS

Traditsiooniliselt avati orienteerumisaasta klubi-devahelise korvpalliturniiri-ga 22. jaanuaril Türil.

Võistlusele registreeris ennast sel-lel aastal kümme võistkonda. Juba enne turniiri algust oli tunda, et selleaastane mõõduvõtmine tuleb vägagi kõrgetasemeline.

EOL-i juhatus läks koguni nii kau-gele, et soovis oma võistkonna ridadesse võõrleegionäri palgata.

Paistis aga, et neil ei õnnestunud võistlusteks palgata ühtki sobivat mängijat. Ilmselt sai kandidaatidele otsustavaks töökuulutuses nõutud omaduse "oskus kaotada" puudumine.

Nii pidi juhatuse võistkond seekord siiski oma jõududega läbi ajama. Ja tuleb tunnistada, et " oskus kaotada" ei olnud sellesse tööpakkumisse asjata kirjutatud.

Natuke kahju, et seekord ei õnnestunud leida niipalju naismängijaid, et neile eraldi turniir

EOL-i juhatus on mänguks valmis.

Poolfinaalis kohtusid LSF PT ja West.

korraldada. Vaid Mercury esindajate käest õnnestus teada saada, et nemad oleksid suutnud kahe võistkonna jagu naisi välja-kule saada.

See-eest oli turniiril võimalus võistkondadesse panna nii mehi kui ka naisi. Põnevamaks tegi asja see, et iga naisliikme tabav vise lisas neli ja tabav vabavise kaks punkti võistkonna kontosse.

Seda kasutas kõige paremini ära Orvandi võistkond, kelle liikmetest koguni üle poole moodustasid naismängijad. Nende mängu vaadates võisime kõik veenduda, et tegu ei olnud mitte lihtsalt naismängijate, vaid tõeliste profidega.

Nii mõnigi vastasvõistkonna meesliige pidi peale Orvandi-ga kohtumist oma oskuste üle tõsiselt järele mõtlema.

Oma tublidusega jäi seekord silma Ilvese noortest orienteerujatest koosnev Pesakonna võistkond. Selle võistkonna ainsaks probleemiks kujunes nende suhtelisel lühikesekasvuline koosseis. Põrgatamise ja sisseviskamise oskustest ei olnud neil küll kellelgi puudu.

Umbes kolm korda pikemate vastasmängijate vastu mängides jäi Pesakonnal seekord laeks kümnes koht, kuid noortest oldi kindlad liidrid. Samuti hiilgas Pesakond konkurentsilt kõige suurema fännklubiga. Tõelise sportlasehingest neil noortel puudust ei ole, mistõttu juba järgmiseks korvpalliturniiriks julgen võistkonnale ennustada vähemalt

Turniiri võitis LSF Pronoking Team-i meeskond.

poolfinaalikohta.

Kõrgemate kohtade peale mängisid seekord West, Hiiumaa orienteerumisklubi, LSF Pronoking Team ja JOKA.

Kõik kohtumised olid vägagi tasavägised. Võitjana ning kasti õlle ja korvpalli jagu rikkamana lahkus seekord LSF-i võistkond. Ka HOK-i orienteerumis-korvpalluritele tasus seekordne sõit kaugelt Hiiumaalt Türi-le igati ära.

Alla tuli vanduda vaid kõige tugevamale. Tasuks teine koht. Kolmandaks jäi seekord korraldajaklubi JOKA ning neljas oli West. Neile järgnesid Mercury, Kape, Orvand, Ilves, EOL ja Pesakond.

Korraldajad tänavad kõiki kohal-tulnuid. Aasta on taas kosumiseks ja treenimiseks ning ehk juba järgmisel aastal saame näha ka mitmeid naiste- ja noortevõistkondi.

songermaana. Stardialas kopeerisin hoolega kõik kriipsud, numbrid, ringid ja kolmnurgad näidiskaardi pealt oma kaardi peale. Täitsin kaasa antud paberilipikul kõik vajalikud lahtrid ära ja läksin starti.

Minu ajani oli jäänud 2 minutit - uurisin nõutult kaarti. Kõrvalseisjate abiga suutsin siiski kindlaks määrata oma asukohta ning suuna, kuhu joosta tuleb. Stardihetkel tundus, et jõuan kõigist kiiremini joosta - näitsin oma spurtimisvõimeid, jooksin raginal teistest mööda ja põõsaste taha kadunud ma olingi. Oh imet - mõne aja pärast olingi esimeses punktis! Kuna olin stardis komposteerimise põhitõed põhjalikult selgeks teinud, möõdus elu esimene komposteerimine viperusteta. Esimene punkt seljataga ja olen esimeste seas - kui nii edasi läheb, siis võin veel võitagi! Enesekindlus kasvas.

Ent üllatused ei lasknud end kaua oodata. Kogenud orienteeruja teab, et kui ees on kaardil tumerohelisega märgitud tihe mets, siis sellest läbi raiduda pole mõtet. Mina

muidugi võtsin kompassi kätte, keerasin ennast õigesse suunda ja - ülla eesmärgi nimel otse punkti poole. Mets osutus nii tihedaks, et isegi mootorsaega sealt enesele tee rajamine olnuks sama mõttetu tegevus kui mustanahalisele päevitamine. Ega algaja ju kogu aeg suunda kontrolli - niigi tegemist, et läbi võsa rampida. Olin juba omast arust piisavalt kaugel, et punktis olla, kui märkasin suunda korrigeerida. Selgus kurb tõsiasi, et liikusin hoopis punktist eemale!!!

Järgmine üllatus tabas mind hetkel, kui seisin üleval järsaku peal ja mul oli sealt alla vaja saada. Sellest hetkest tean, mismoodi märgitakse kaardil järsakuid. Suure vaevaga end mööda kiviklibu alla libistanud, seisan silmitsi 4-5 meetri laiuse solgikraaviga. No ei või olla, miks just mulle sellised takistused ette juhtuvad?! Jooksin mööda kraavi kallast edasi, kuni lõpuks leidsin vahekohta, kust üle saab. Samuti hakkas tunda andma minu algne kiirustamine - hakkasin väsimata, et vanarahval on taas õigus - tasa

sõuad, kaugele jõuad!

Ühel hetkel, veel paar punkti enne lõppu, avastasin ennast taas dilemma eest - kas minna läbi rohelise ala või ringiga ümber selle. Otsetee tundus magusalt lühike, nii et kaalus ringi minemise kasuks. Astunud mõned sammud, avastasin ennast ülepea nõgesevõsast. Uhkus ei lubanud tagasi ka minna ja nii ma selle nõgesevälja hambad ristic ületasin - pärast oli mu käenahk nagu kärnkonnal - krobeline ja kole, rääkimata sügelemisest. Läbi läksin.

Lõpuks ometi paistis päästev finiilaud. Ulatasin oma tähtsa paberi, mida teadjamad kontrollkaardiks kutsuvad, kohtunikule, ja ohkasin kergendunult. Arvutasin jooksuaja välja, löikasin kääridega kontsu ära ja pistsin paberi salapärasesse kasti. Viisin kompassi "kohvrise" tagasi ja lugesin päeva õnnestunuks. Eesmärgid said täidetud - lõpetasin palehigis jooksu ja ei jäänud viimaseks. 51. koht ajaga 1:17:10 polnud 75 lõpetaja seas esimese korra kohta just halb tulemus.

Orienteerujakalender

aprillitaugustini

2005

Aprill	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31							
APRILL																																						
02.04 .. 03.04	L-P																																					
08.04	R																																					
09.04 .. 10.04	L-P																																					
13.04	K																																					
16.04	L																																					
18.19.20.21.22.23.24	L-P																																					
25.26.27.28.29.30	L																																					
23.04 .. 24.04	L-P																																					
24.04	P																																					
28.04	N																																					
29.04 .. 01.05	R-P																																					
30.04 .. 03.05	L-T																																					
MAI																																						
03.05	T																																					
04.05	K																																					
07.05 .. 08.05	L-P																																					
11.05	K																																					
13.05	R																																					
14.05 .. 15.05	L-P																																					
18.05	K																																					
20.05 .. 22.05	R-P																																					
21.05 .. 22.05	L-P																																					
21.05 .. 22.05	L-P																																					
21.05	L																																					
22.05	P																																					
25.05	K																																					
26.05 .. 29.05	N-P																																					
28.05 .. 29.05	L-P																																					
28.05	L																																					
29.05	P																																					
29.05	P																																					
29.05	P																																					
JUUNI																																						
01.06	K																																					
04.05	L																																					
05.05	P																																					
08.06	K																																					
10.06 .. 16.06	R-N																																					
11.06 .. 12.06	L-P																																					
11.06 .. 12.06	L-P																																					
11.06 .. 17.06	L-R																																					
14.06	T																																					
17.06	R																																					
18.06 .. 19.06	L-P																																					
23.06 .. 26.06	N-P																																					
Juuli																																						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31								
Juuli																																						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31								
August																																						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31								
September																																						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30									

24.06 .. 26.06	R-P	XXVII ILVESTEADE	Võig-Kolu	EST	OK lives	www.oklives.ee	15.06
OKtoober							
1 2	R-P	KAPA-3	Liepaja	LAI	OK Kapa	www.kapaok.lv/?id=eng	16.06
3 4 5 6 7 8 9	L-P	Kalevi XXXII Suvepooks	Patuküla	EST	ESS Kalevi/OK Orion	www.orion.ee	23.06
10 11 12 13 14 15 16	L	XIII Valdade Suvemängud	Ülenurme	EST	MSL Jõud/OK Kape	www.kape.ee	
17 18 19 20 21 22 23	N-P	4 EST	Tabina-Kapera	EST	OK Võru	www.okvõru.ee	30.06
24 25 26 27 28 29 30	P-R	FIN 5	Safakuntla	FIN	SSL	www.hisirasfi.fi/fin5	20.06
31	E-P	12. Metsameeste EM	Ventspils	LAI	EFOL	www.efol.info	
November	K-L	Juunioride MM	Tenero	SUI	IOF	www.worldgames2005.de/en	
1 2 3 4 5 6	N-P	World Games	Duisburg	GER	IOF	www.oringen.com	
7 8 9 10 11 12 13	P-R	O-Ringen	Smdland	SWE	IOF	www.wmoc2005.com	
14 15 16 17 18 19 20	L-P	Veteranide MM	Edmonton	CAN	IOF	www.hot.ee/oknomme	
21 22 23 24 25 26 27	P	RO Tallinna KV 1. etapp, lühirada	Männiku	EST	OK Nõmme	www.hot.ee/oknomme	
28 29 30	R	RO Tallinna MV ja KV 2. etapp, tavarada	Männiku	EST	OK Nõmme	www.hot.ee/oknomme	
	L-P	Kehtina sprint	Kehtna	EST	OK Orvand	www.kape.ee	23.07
	L-P	Peraküla 2005	Peraküla-Nõva	EST	OK Kape		
AUGUST							
05.08 .. 07.08	R-P	XVII Koprakarrikas	Akste	EST	OK Põlva Kobras	kobras.polvamaa.ee	31.07
10.08 .. 14.09	K-P	OJ MM ja MK 2. ring	Aichi	JPN	IOF	www.woc2005.jp	
07.08 .. 14.08	P-P	WOC 2005 Public O-Festival	Aichi	JPN	IOF	www.woc2005.jp	
14.08	P	3. seiklusspordi etapp	Nõva	EST	Xdream	www.xdream.ee	
20.08	L	3. RO EMV (tavarada)	Keila-Joa	EST	SK Nõmme	www.hot.ee/oknomme	
20.08	L	XX Noorte Jukola	Rauma	FIN	Rasti Lukko	www.rastilukko.fi	
21.08	P	RO Tallinna KV 3. etapp, lühirada	?	EST	OK Nõmme	www.hot.ee/oknomme	
27.08	L	EMV tavarada	Kitsemäed	EST	Värskla OK Peko	my.tele2.ee/peko	
28.08	P	EMV noorte/veteranide teade	Kitsemäed	EST	Värskla OK Peko	my.tele2.ee/peko	

KALENDER POLE LÕPLIK

Tallinna neljapäevakud:	28.04 Männiku	09.06 Voka	Järvamaa teispäevakud:	03.05 Paide	17.05 Saverna	Järvamaa teispäevakud:	03.05 Paide
05.05 Astangu	12.05 Kosoo	19.05 Tugamanni	10.05 Keava	24.05 Aarna	31.05 Karaski	10.05 Keava	10.05 Keava
26.05 Puidisoo	02.06 Klooga-rand	09.06 Järgala	21.06 Väčana	07.06 Meemas	14.06 Küka	31.05 Neljäärve	24.05 Türi Tõlli
09.06 Järgala	16.06 Kõrvema sk	23.06 Pirta	28.06 Iru	14.06 Küka	21.06 Kanepi	21.06 Rassi	31.05 Neljäärve
30.06 Väčana-Jõesuu	05.07 Soodla	14.07 Puidisoo 2	Tallinna Sprint:	07.06 Hagudi	28.06 Peri	Lääne-Virumaa	28.04 Niidupark
05.07 Soodla	14.07 Puidisoo 2	21.07 Mustla-Nõmme	04.04 Kloostrimets N	15.06 Alu	05.07 Vinso	kolmapäevakud:	05.05 Ulju
21.07 Mustla-Nõmme	28.07 Kolgaküla	Tallinna teispäevakud:	11.04 Raku-Raudalu	Tartu neljapäevakud:	26.07 Kiidjärve	20.04 Rakvere spordi.	12.05 Raeküla
05.04 Järve	12.04 Nõmme	05.04 Rõõsa	18.04 Iru N	21.04 Tähtvere	05.05 Palade	27.04 Pikasaare/Läsna	19.05 Rannameisa
12.04 Nõmme	26.04 Hiuu	07.06 Kaberneeme	25.04 Astangu	05.05 Kuremaa	17.05 Saverna	04.05 Mõedaku	26.05 Nõmba
26.04 Hiuu	03.05 Pirta	13.06 Vähk	02.05 Oismäe raba	12.05 Viisijaagu	24.05 Aarna	11.05 Salda	02.06 Nõmba
03.05 Pirta	10.05 Raku	13.06 Vähk	09.05 Pirta ringrada	26.06 Viitpalu-Illi	31.05 Karaski	18.05 Oruveski	16.06 Tarest
10.05 Raku	17.05 Vihi	13.06 Vähk	16.05 Hiuu	02.06 Vooremäe	07.06 Meemas	27.04 Kriikumäe	30.06 Tarest
24.05 Neljäärve		13.06 Vähk	31.05 Merimetsa	09.06 Purtisi	14.06 Küka	04.05 Pikkakannu	14.07 Riskkraavi
		13.06 Vähk	06.06 Tin Loomaaed	16.06 Reola	14.06 Küka	11.05 Vällamäe	21.07 Nõmba
		13.06 Vähk	13.06 Tin Botaanikaaed	20.06 Maarjamäe	18.05 Tammevesk-Kapera	08.06 Kunda	28.07 Riskkraavi
		13.06 Vähk	20.06 Maarjamäe	Põlvamaa teispäevakud:	25.05 Tabina	15.06 Neeruti SB	Saaremaa neljapäevakud:
		13.06 Vähk	Tallinna õine	12.04 Patojärve	06.07 Varstu	Ida-Virumaa	12.05 Tähtsoo
		13.06 Vähk	seerivõistlus:	19.04 Porgandi veski	Otepää kolmapäevakud:	neljapäevakud:	19.05 Oitme
		13.06 Vähk	06.04 Harku	26.04 Veniora	04.05 Lutsu talu	05.05 Jõhvi park	26.06 Lihulinn
		13.06 Vähk	20.04 Hiuu-Jannseni	03.05 Ahja	01.06 Mägestiku	12.05 Aidu	02.06 Karujärve
		13.06 Vähk	27.04 Tammneeme rand	10.05 Pikajärve mõis	06.07 Purtisi	19.05 Toila	09.06 Karujärve
		13.06 Vähk				26.05 Kofinuka	21.07 Karujärve
		13.06 Vähk					21.07 Karujärve
		13.06 Vähk					21.07 Karujärve

Suure-Munamäe tipus ootas võistlejaid üllatus

Selle aasta Lumeilvesed selgusid Haanjas

[KALEV KÜLAASE]

Osalejateks mehed ja naised erinevatelt elualadelt, abivahenditeks suusad, rattad ja kelgud. Nii asusid 74 kolmeliikmelist võistkonda läinud pühapäeva hommikul krõbedas Haanjamaa pakases vallutama Eestimaa 20 kõrgeimat mäetippu. Tegu polnud aga professionaalsete matkajate või alpinistidega. Antud oli hoopis stardipauk Eestis suhteliselt ainulaadsele talvisele seiklusspordiüritusele Winter Xdream 2005.

Eestimaa 20 kõrgeimat mäetippu, mis kõik asuvad Võrumaal Haanja ümbruses, on võistlusena läbitud varemgi. Peakorraldaja Tarmo Siimsaare sõnul said nad idee erinevatelt matkaklubidelt, kes on Eestimaa kõrgemaid tippe vallutanud juba aastaid. Seiklusklubi Xdream ja orienteerumisklubi Võru koostöös avanes Haanja kõrgustikul tippude vallutamise võimalus aga ka laiemale avalikkusele.

Erinevusi varasemate samalaadsete üritusega oli seekord aga veelgi. Kui matkajatele oli antud raske katsumuse läbimiseks aega kaks päeva, siis

Esimese Winter Xdream seikluse võitis ISC Adventure meeskond (Randy Korb, Heiti Hallikma ja Rain Lond)

Winter Xdream korraldajad olid kontrollajaks kehtestanud seitse tundi. Eesmärgile jõudmiseks tuli läbida umbes 23 kuni 25 kilomeetrit, aga enamus võistkondi sai siiski hakkama vähema ajaga. Iidsest Lumeilvese nimetuse

püüdlusest – just sellise tiitli saavad kõik 20 mäe vallutajad – erines Winter Xdream veel ka lisaülesande poolest.

Suure-Munamäe tipus ootas võistlejaid üllatus – üks liige igast võistkonnast pidi laskuma vaatetorni tipust kõie abil alla kaaslaste sekka. Hoolimata peadpöörilavast vaatest otsustas ülesande sooritamata jätta vaid üks võistkond. Paljudele oli see aga esimeseks kokkupuuteks taolise ekstreemsusega.

Võistluse sportliku taseme eest hoolitsesid tipporienteerujate võistkonnad. Esimese Winter Xdream seikluse võitis ISC Adventure meeskond (Heiti Hallikma, Randy Korb ja Rain Lond), kellel kulus ligi 25 km pikkuse raja läbimiseks lumises metsas kaks ja pool tundi. Kuuldavasti kavandavad hulljulged mägedevallutajad osalemist seiklusspordi maailmameistrivõistlustel. Sealne pingutus nõuab aga juba väga tugevat treenitust, sest võitjate ajad ulatuvad nendel võistlustel isegi üle 100 tunni.

Võitjast pea seitse ja pool minutit hiljem lõpetas teine Nike ACG ja kolmandana Läti Tiss' 05, neid lahutas finishis vaid viis sekundit. Segavõistkondadest jõudis esimesena kohale Ekstreempark (Maret Vaher, Hillar Ilves, Tõnu Hendrikson) ning naiskondadest võitis Matrix (Eva Liivak, Meeri Sassian, Merike Vanjuk).

Loojuva päikese saatel koduteele asunud seiklusspordihuvilistel oli nägu naerul ning paljudel ka Haanjamaa lumised maastikuvaated fotoaparatuurides. Korraldajatele andis see igatahes jõudu ka tulevikus taoliste ürituste korraldamiseks. Juba kevadel stardib järgmine Xdream seiklussari, kus osalejatel tuleb läbida ettenähtud punktid joostes, rattaga ja kanuuga sõites. Ürituse peakorraldaja Tarmo Siimsaare arvates võiks järgmisel talvel proovida ehk juba Eestimaa 40 kõrgeima tipu vallutamist. Haanja ümbrus on teistest Eestimaa kõrgustikest lihtsalt nii palju kõrgem, et tippude puudust ei tohiks olla.

Sellel teel oli suusavarustus hea, metsas tõusudel ilmnas teatud raskusi.

WINTER X-DREAM

- 1. ISC Adventure Team
- 2. Nice ACG
- 3. Läti Tiss'05

Suund tehismägedele

TARMO SIIMSAARE

Tore oli näha nii rohkearvulist seltskonda mägesid valutama. Parimate sooritusi analüüsisides võib väita, et ISC Adventure Team oli sel päeval teistest selgelt üle igas elemendis. Sellest annab tunnustust rohkem kui 7 minutiline edumaa finišis, mis tulenes nii heast jooksukiirusest kui ka oskuslikust rajaplaneeringust. Lisaks sellele näidati päeva parimat aega lisaülesandel.

Kurvimeetriga mõttes selgus, et võitjad läbisid ca 20 km ning teise ja kolmanda koha saavutanud Nike ACG ja Läti Tiss'05 ca 21km.

Rajameistri arvamus on, et parimad suutsid teha külmale ilmale ja lumekattele vaatamata üllatavalt hea ja kiire soorituse. Eeldatavalt ootasime võitjaid finišisse kolme tunni möödudes, kuid see aeg joosti üle koguni poole tunniga! Mis puutub rajavalikusse, siis isiklikult oleksin eelistanud läbida esmalt füüsiliselt raskema põhjaosa (Vällamägi ning suhteliselt palju metsa-jooksu) kuid võitjate üle kohut ei mõisteta!

Päeva protokoll andis ilmekalt mõista, et antud rada sobis paremini jalgsiorienteerujaile. Parimaiks "abiva-

Tarmo Siimsaare (79)
Tartu Maratonil

hendeid" kasutanud võitkonnaks osutus viiendana lõpujoone ületanud E.O.Map team, kes läbis raja suusa-tades ja püsis poolel rajal veel esikolmikukonkurentsis. Saatuslikuks said just kaardi põhjaosa jäävad mäetipud mille läbimiseks oli ilmselgelt kiirem jalgsi liikumine.

Seiklusrikast aastat ja taaskohtumiseni suvistel seiklustel. Järgmisele aastale mõeldes võib vihjena öelda, et Eestimaa kõrgeimad tehismäed ootavad samuti vallutamist...

Orienteerumist saab edukalt õpetada bingomängu vormis.

OMX Tallinn ehk AS Eesti Väärtpaberikeskus ja AS Tallinna Börs on oma loomult protsesse ja loogikat armastav seltskond, kes töö spetsiifikast lähtuvalt liigutab ka raha. Lisaks sellele teevad nad palju sporti ja on alati valmis õppima midagi uut. Kui mina selle seltskonnaga liitusin, andsin lubaduse õpetada nad orienteeruma. Ja nii nagu orienteerujad seda mõistavad. Paar aastat hiljem tegin oma lubaduse teoks. Juunis 2004 pakiti pered autodesse, võeti kaasa kompass ning sõideti Nelijärvele.

Otsustasin, et ei vii läbi tavaraja orienteerumist, vaid teeme õppused orienteerumis-bingo vormis. Kellele orienteerumis-bingo midagi ei ütle, siis teen kiire seletuse. Maastikul on 15 KP-d, millest on lubatud oma valikul läbida vaid 8 KP-d (KP-de arvu ja raja pikkuse valib korraldaja vastavalt enda ja osaliste tasemele). KP-de läbimiseks on kindel kontrollaeg, meil oli see 1,5 tundi ja rada kokku 4,5 km.

Korraldaja lõpuks on kõik bingolised metsast väljas ning toimub kompostrikaartide kontroll. Seejärel loositakse igale KP-le välja tugrikud. Tugrikute asemel võib jagada ka punkte või palle või muud taolist, ikka vastavalt korraldaja maitsele ja rahva tellimusele. Näiteks KP nr 34 saab ühe tugriku, KP nr 35 saab viis tugrikut ja KP nr 36 saab 50 tugrikut. Võitja on see, kelle valitud KP-de kombinatsioon annab kõige rohkem tugrikuid.

Miks valisin orienteerumis-bingo? Tegemist oli peredele mõeldud üritusega, kus väikeste lastega pered on aja peale jooksus juba enne starti protokollil lõpus. Või jäävad lapsed rõõmusest ilma ja istuvad korraldaja-tädiga stardis. Rahulik raja läbimine annab linnarahvale võimaluse ka loodust nautida, kaarti lähemalt õppida ja raja teises pooles esimese kolmeveerandtunni jooksul omandatud oskusi rakendada. Kolmandaks – orienteerumis-bingos jätkub elevust kuni tugrikute kokku arvestamiseni ja pingerea koostamiseni. Ja lõpuks – mida muud ikka börsirahvas tegema panna, kui mitte bingot mängima!

Kiiremad tegelased läbisid raja kolm korda, igal korral erineva kombinatsiooni. Üks neist ka võitis (lähtuvalt tõenäosusteooriast). Toomas, meie IT-pealik, läbis esimesel korral 10 KP-d. Palusin tal omal vabal valikul 2 KP-d enne loosimist maha tõmmata. Tuli välja, et Toomas tõmbas maha kaks kõige enam tugrikuid saanud KP-d.

Auhinnaks said võitjad kompassi ja veidi matkavarustust. Kõik osalejad said endale ka EOL-i poolt paar aastat tagasi välja antud

Kata punkti võtmas.

raamatu "Orienteerumine" ja ühe mõnusa päeva metsas, mis lõppes sauna ja söögiga.

Ilm oli sel päeval suurepärase, ilmselt üks parimaid eelmisel suvel. Seetõttu jäi nii korraldajale kui ka rahvale päevast helge mälestus.

Perekond Erelmann valmistab legendikaarte ette.

jõudsin järeldusele, et testin seda eesootaval suvel. Siis juba uued seiklused. Ja veel – julgen orienteerumisbingot soovitada kõikide firmade suvepäevadele ja lastelaagritesse toredaks ajaveetmiseks ja meeldejäävaks tutvumiseks võsajooksuga!

Lõpetuseks vastuseid minu palvele kirjeldada ühte metsapäeva kaardi ja kompassiga.

Toomas, IT-pealik:

Orienteerunud, neljapäevakutel jms olen käinud varemgi, nii ülikooliaegadel kui ka pärast seda. Seetõttu arvasin, et see üritus läheb kergelt. Osutus küll, et tollased jalanõud ja metsarietus nüüd, 15 aastat hiljem, enam jalga/selga ei lähe. Seetõttu sai valitud tavaline tervisespordi riietus ja enne ka matkapoest uus kompass ostetud. Raja valisime koos enda ja kolleegi pojaga (8a. ja 12a.) nii, et joosta tuli ümber järve. Mina orienteerusin kaardi ja kompassi, nemad aga minu jooksusuuna, oma maastikutaju ja muude visuaalsete märkide järgi.

Nemad õppisid minu käest kaardi ja kompassi kasutamist, mina aga teadvustasin seda, et vahepealse korrapärase sportimiseta ei jõua enam ka nii noortel poistel hästi kannul püsida. Aga ühest neist sain lõpus ikka jagu! Kokkuvõttes oli tempo nii hea, et saime valitud raja läbitud üsna kiiresti.

Enesetunne ja ilm olid super, läksin ja tegin ka teise, pisut tõsisema jooksuringi kaugematele punktidele, mis ennist võtmata jäid. Peale seda olin aga läbi küll! Ei tea, kas olid dressipüksid niiskusest niipalju raskemaks muutunud või tõesti kõht ennast nii palju koomale tõmmanud, aga püksid ei tahtnud enam korralikult jalas püsida. Peale väikest kehakinnitust tegime väiksema seltskonnaga veel ka kolmanda ringi, sedakorda sõudepaadiga risti-rästi üle järve selle kallastel asunud punkte kokku korjates. Suvel, järgmise orienteerumishooaja saabudes, läheme koos

perega kindlasti veel proovima!

Kristis, börsi turunduspealik:

Tol päeval sai selgeks, kellega töökaaslastest tasub (sõna otseses mõttes) luurele minna ning kelle eest lippe peita ei ole mõtet.

Martin Villig, e-meis ja OMX Tallinna Insider Club (töötajate sportliku vaba aja veetmise ühendus) president:

Tegin sellist "päris" -kaardi ja kontrollpunktidega orienteerumist esimest korda. Mulje oli väga hea, tekkis kohe hasart ja jooksin rõõmuga metsas ringi, kaasas olnud 4 aastane laps muidugi veidi pidurdas tempot, kuid kokkuvõttes jäi ka tema rahule. Kaardi järgi tuli vahemaa tunnetus päris kiiresti, kuid

kõrgusmärkide lugemine oli keerukas ja see nõuab veel harjutamist. Kindlasti ootan huviga järgmisi üritusi.

Mõtlesin korra, et kas ka vihuga alltoodud arvamused sedavõrd positiivsed oleksid, aga

Kata Varblane, EVK turundaja, Insider Club' i asepresident:

Mingil põhjusel oli minu ettekujutus orienteerumisest kui millestki eriti keerulisest ja ainult tõelistele fanaatikutele mõeldud spordialast ning seetõttu oli väike hirm nahas – kas saan hakkama, äkki eksin ära, jään viimaseks....

Tegelikkuses tõestas Kaidi organiseeritud orienteerumispäev taas kord, et julge pealehakkamine on pool võitu. Juhendeid kuulates sain aru, et orienteerumine on lõppude lõpuks üks lahe mäng, kus on omad reeglid ja tavad. Hoolimata sellest, et tegemist oli mänguga, kasvas võidujanu hirmus suureks ja sundis vahepeal metsas lausa hullumoodi müttama. Teisalt oli vahelduseks hea lihtsalt looduses olla ja nautida ümbritsevat ilu.

Orienteerumislauapäevak andis mulle tõelise positiivse laengu – küllap teate ise väga hästi, millest räägin.

Kogu mansa on metsast väljas ja loeb oma "tugrikuid" kokku.

Millistele küsimustele tuli vastata?

- Milleks kaarti vaja on?
- Missuguse kaardiga te jooksete? Kas teede atlasega?
- Mis see on, mida te metsas taga otsite?
- Kas punktid on kindlas järjekorras?
- Mis siis saab, kui ma ära eksin?
- Kuidas kohtunikud aru saavad, et punktid on õiges järjekorras läbitud?
- Mis siis saab, kui ma mõne tugeva orienteeruja järel raja läbi jook sen?
- Mis jalanõudega te jooksete?
- Mis riietega te jooksete? Kas tavaliste dressidega?
- Mis siis saab, kui soost tuleb läbi joosta? Jalad saavad ju märjaks.
- Kust te neid kaarte saate, mille järgi te jooksete?
- Milleks kompassi vaja on?

Andres auhinda vastu võtmas.

- Kuidas võitja selgeks tehakse?
- Kui pikad rajad tavaliselt on?

Lisaks meenus mulle üks vana lugu. Kui ma jooksin 16 klassis, viis isa mind ühel talvisel päeval kooli. Söitsime mööda Põlva järvest. Järvel püüdsid kalamehed kala. Istusid paksude tekkide sees, õng jääaugus ja seirasid õngenööri. Ütlesin isale, et mina küll neist kalameestest aru ei saa. Iga ilmaga on nad järvel, talvel istuvad, jalad üle jää ääre vees ja püüavad kala. Nad ei saa ju kalu nii palju, et iga päev istumine ära tasuks. Isa vastas selle peale, et kui väljas sajab vihma, on külm ja kogu ilm on porine, siis võtad sina oma orienteerumisasjad ja lähed võistlustele. Tuled tagasi ja oled õnnelik. Isegi siis, kui sa ei võida. Ma sain kalameestest kohe aru.

Eesti Olümpiakomitee treenerite kutsekomisjon omistas esimesed orienteerumistreeneri kutsetunnistused Nikolai Järveojale ja Tiit Talile. Komisjon hindas mõlemad neljanda taseme vääriliseks.

Kutseksamil keskenduti orienteerumise hetkeolukorrale

NIKOLAI JÄRVEOJA

Olles EOL juhatuse otsusega alaliidu kutsekomisjoni koosseisu arvatud, sai minule omistada treeneri kutse kvalifikatsiooni ainult Eesti Olümpiakomitee. Selleks moodustati sinna auväärne Kutset Omistav Organ.

Teatatud tähtjaks pidin esitama taotlemissel avalduse koos CV-ga ja tasuma 700 krooni.

Minu ankeet lubas taotleda treeneri IV kutsestandardit. Kõige kõrgema, V astme jaoks on vaja juba erialast kõrgemat haridust ja peaks olema avaldatud spordialaseid publikatsioone. Eks ma ikka pabistasin ka ja uurisin

täiendavalt kirjandust. Eriti spordimeditsiini ja pedagoogika valdkonda puudutavaid raamatuid, milles ma pole päris kodus.

Eksam toimus intervjuu vormis. Mingeid erialaseid küsimusi ei esitatud, vaid süveneti rohkem orienteerumisspordi ja orienteerumistreenerite hetkeolukorrale vabariigis. Kuidas ja kus korraldada koolitust? Milline on Eesti kõrgkoolide osa treenerite ja õpetajate orienteerumisasjades ettevalmistuses?

Arvan et minu selgitused ja põhjendused rahuldasiid eksamineerijaid, kuna nad

omistasid mulle IV kategooria. Omistatud kutsestandard kehtib neli aastat.

Pärast parandatud ja täiendatud spordiseaduse jõustumist on treener alates 1. septembrist 2006. a. sportlasi ja teisi spordis osalevaid isikuid juhendav spordispetsialist, kellel peab olema treeneri kutse kvalifikatsioon kutseaduse tähenduses.

Selle puudumisel ei tohiks töövõtja tööle vormistada inimest ja omavalitsus ei tohiks lasta sellel inimesel laste treeningrühmadega tegutseda.

Kevad on käes, aeg nuusutada orienteerumist

[KAIDI OONE]

„Ma ei mäletagi enam, kuidas kaardiga metsas joosta on...“

Ilmselt on see mõte iga orienteeruja peast mingil kevadel läbi käinud.

Talv ja suur füüsiline töö on möödas ning ikka kipub olema nii, et kaart on jäänud tahaplaanile. Ja mõneti ka õigustatult, sest nii nagu puhkust vajab meie keha, nii vajab puhkust ka meie pea. Aga kohe-kohe on käes esimesed metsavõistlused ja viimane aeg on sõber kaart tolmust puhtaks pühkida.

Mida kaardiga teha?

Esiteks otsi üles eelmise aasta kahe kõige parema ja kahe kõige halvema võistluse kaardid. Ela läbi võistluseelne meeleolu ja mine siis uuesti metsa. Kõik nii, nagu tegid eelmisel hooajal. Käi aegamisi läbi kõik need teerajad, kust ära keerasid ja need mäed, millest üle või ümber jooksid. Miks läks ühtedel võistlustel hästi ja teistel halvasti? Kas ma olin selleks võistluseks valmis? Kas ma keerasin teelt liiga vara metsa, sest seda tegi ees minu konkurent? Kas ma ehk tulin hommikul kodust ära, uks enda järel kinni paukumas? Või sadas vihma? Pane oma mõtted kaardi taha kirja, nii oled kõik olulise enda jaoks selgelt välja öelnud ja õppematerjal edaspidisteks analüüsideks on olemas. Juba HD14 klassis peaks õppima oma võistlusi ja kaarditreeninguid analüüsima.

Teiseks võta ette eelmise hooaja Orienteeruja ajakirjad ja analüüsi seda, kuidas on käitunud tipporienteerujad. See on hindamatu materjal, mis tihti kasutuna riulisse seisma jäetakse. Väga head on ka kaardi juurde lisatud analüüsid (MM-i kaart ajakirja tagaküljel ja siselehtedel, meie tegijate jutt juurde). Nii raja- kui ajavõrdlu-

sed annavad selge pildi sellest, millised teevalikud millises metsas on osutunud õigeteks. Ja ära hääbene minna oma treeneri või tegijate endi käest küsima, et miks üks või teine teevalik on olnud parem!

Kolmandaks võta kaart kaasa oma tavapärasele jooksule. Kasvõi täitsa võõra maastiku kaart. Nii saab teha kahte harjutust. Esimene – otsida kiirel jooksul kõige sarnasemaid kohti parasjagu joostaval maastikul ja kaardil (jookslen lageda äärt pidi orvandisse, all on kraav – nii, kus ma võiks olla kaardil). Teine – võtta kaasa kaart, millel on peal rada. Kasvõi juba läbitud rada. Jooksu ajal hoi a näppu pidevalt sellel kohal, kus Sa kaasavõetud kaardil oma mõtetes ja loogilises “kauguses” oled (soovitan kaasa võtta jooksutreeningu pikkusele lähedase rajaga kaardi, nii õpib ka kaugustaju). Hoi a pilk pidevalt kaardil ja kujuta endale ette läbitavat teed (nii, jookslen üle soo, kohe on ees kraav, sellest üle ja siis paremale nõlva kinni).

Nende kahe harjutusega treenid jooksu pealt kaardi lugemist. Mida kiiremini adud ümberkaudset maastikku, seda lihtsam on end leida kaardilt. Ja teiseks – näpp peab olema alati sellel kohal, kus viimati kaardil olid. Nii hoiab kokku mitmeid väärtuslikke eneseleidmise sekundeid, mis hiljem tulemuste tabelo Sind võitjast lahutavad.

Head pealehakkamist!

Minu kümme käsku

[MAREK NÖMM]

1. Trenni ei tehta treenimise pärast, vaid et võistlustel hästi esineda ja saada sealt hea emotsioon.
2. Iga treening peab minema asja ette. Treening, mis tehakse vastu tahtmist, ei ole treening.
3. Finishprotokolli ei koostata treeningmahu järgi.
4. Harjuta mitmekülgselt, ära karda ettevalmistusperioodil asendada jooksutreeningut muude treeningutega.
5. Ära karda puhkepäevi, õigel hetkel puhatud päev teeb sind ainult tugevamaks.
6. Võistlustel ole enesekindel, mine ja võida.
7. Stardis antakse sulle kätte kaart, seal on kõik vajalik kirjas, VAATA SIIS SEDA!
8. Võistluse ajal pinguta maksimaalselt, mõtle sellele, et käimasoleva maksimumpingutuse järel ootab sind pikk puhkus.
9. Naudi võistlusi, sest nendeks sa ju treenisid.
10. Ebaõnnestunud võistlus ei ole veel maailma lõpp, võistlusi tuleb veel. Ja elu ei koosne ainult orienteerumisest.

Millist kompassi on tarvis orienteerujale?

Kompassi valik – kas plaadiga või pöidla otsa

MATI POOM

Kuigi isegi MM-võistlustel väidetavasti võidetakse medaleid ilma kompassi kasutamata (Pasi Ikonen 2001. a. Tampere sprindis ja lühirajal), on kompass olnud ja jääb edaspidigi orienteeruja esmaseks abivahendiks. Sestpeale on navigatsioonis, geodeesias, sõjanduses ja teab kus veel kasutatavail kompassidel ilmselt tuhandeid mudeleid.

Ka orienteerumisspordis pole pilt teine. Tuhandest, isegi sajast ei saa rääkida, kuid kümneid kompassimudeleid on üheaegselt turul küll. Põhikonstruktsioonilt on kõik sarnased – moodsa orienteerumiskompassi vältimatu osa on nõelakarp, kus tasakaalustatud magnetnõel ujub teravikule toetudes nõela liikumist summutavas ja stabiliseerivas vedelikus. Nõel peab olema kiire ja püsima jooksu ajal stabiilsena, nõela liikumissumbuma praktiliselt hetkega. Kogu muu kompassi konstruktsioon on abistav, aga ometi mitte ebaoluline.

Kogenud orienteerujale pole uue kompassi valimine keerukas. Põhivalik on enamasti varem tehtud. Ja see põhiline otsus tuleb teha traditsioonilise plaadikompassi või veerandsajandise ajalooga pöidlakompassi vahel. See ongi algajale esmaseks valikuks ning siin soovitusi anda on väga keerukas.

Pöidlakompassi kasutajate arv suureneb pidevalt ja seda ka seniste plaadikompasside kasutajate arvelt. Plaadi- ja pöidlakompasside kasutustehnikad on täiesti erinevad. Üleminek nõuab harjumist, reeglina pikemat ja tihti valusat. Andekail võib see sujuda aga ka kiiresti, isegi ohhoo!-elamusena.

Konservatiivina kaldun arvama, et päris algajad, eriti lapsed, peaksid alustama plaadikompassiga ja tegema ülemineku mõne aasta järel, kui tehnikavõtted on enam-vähem omandatud ja kinnistunud. Siis saab hakata kasutama pöidlakompassi täpsust, mis algab sellest, et pöidlakompass, kaart ja käsi moodustavad kompakse terviku, kus kompassinõel paikneb vahetult kaardi pinnal. See võimaldab hoida kaardil pidevat, kiiret ja täpset orientatsiooni, mis samas pole sugugi lihtne. Plaadikompassi kasutajal on kompass ja kaart reeglina teine teises käes ja kaardi orienteerimine ehk mitte

nii täpne, kuid eelisena lihtsam ja vähem kontsentratsiooni nõudev. Nii et harrastusorienteerujal on plaadikompassi valik täiesti omal kohal. Mida turg pakub?

Valida on praktiliselt kolme tootja vahel. Kõige levinumad on Silva kompassid. Väljakujunenud arvamuse järgi on need ka kestvamad kui Suunto kompassid, säilitades tundlikkuse ja stabiilsuse vähemalt kaasaantud viieaastase garantiiaja jooksul. Silva kompassidega on kogu MM-võistluste ajaloo jooksul võidetud valdav enamik MM-medaleist.

Silva ja Suunto kompasside hinnaskaala algab 150 krooni mailt ja ulatub juba tuhandeni. Plaadikompassi 5-6 mudelit, täiesti piisavalt nii algajale, harrastajale kui ka tipppegijale. Silva suurim vajakajäämine on odava pöidlakompassi puudumine. Praktiliselt on seda saada vaid üks mudel ja see on mõeldud eliidile või väga nõudlikule harrastajale.

Moskvas tegutsev militaartehase kõrvaltootjana alustanud Moscompass on suutnud välja arendada erakordselt kiire ja stabiilse magnetnõela. Disainilt jäävad Moscompassi mudelid ehk Silvale ja Suuntole alla, kuid on ka üksikuid erandeid, mille konstruktsiooniski leidub väga häid lahendusi.

Aga selles, mida orienteeruja ühelt kompassilt kõigepealt ootab, on „moscompassid“ perfektsed. Ka odavamad mudelid, mida tootjad ise kutsuvad turistikompassiks. Moscompassi toodete hinna ja kvaliteedi suhe on paigas. Küsimusmärgiks võib olla vaid nende

omaduste kestvus, sest firma on sedavõrd lühikese ajalooga. Garantiiajaks antakse kolm aastat ja pole väga kindlaid ning usaldusväärseid andmeid, kas nõel säilitab oma kiiruse ja stabiilsuse ka pikemalt.

Kompassidega näib üldse nii olevat, et auväärse eani õnnestub neid vähe kasutada.

Ikka juhtub, et enne kui nõel väsib, saab kompass ise mõne mehhaanilise vigastuse või läheb lihtsalt kaotsi. Ja siis tulebki uus muretseda, mis õnneks pole keeruline ning vahest tuleb kasukski!

Ajakirja Orienteeruja foto-orienteerumise võistlusele saabus 22 vastust. Ootasime küll pisut aktiivsemat osavõttu, eriti noorte poolt, aga eks iga algus ole raske.

REIN ROONI

Seekordse võistluse tulemused on järgmised:

Veatult lahendasid ja jagasid 1.-4. kohta Lauri Leppik, Eduard Pukkonen, Vello Viirsalu ja Toivo Saue.

5.-9. kohta jagasid ühe veaga Tõnis Erm, Tarmo Klaar, Uuno Vallner, Jaan Olvet ja Inger Jalakas.

10.-18. Heiti Hallikmaa, Minija Pääslane, Kaido Hallik, Edith Madalik, Randy Korb, Ülle Raudsepp (OK Okas), Eleri Hirv, Timmo Tammemäe, Armo Hiie – 2 viga.

19.-20. Priit Överus, Elmo Pärna – 3 viga.

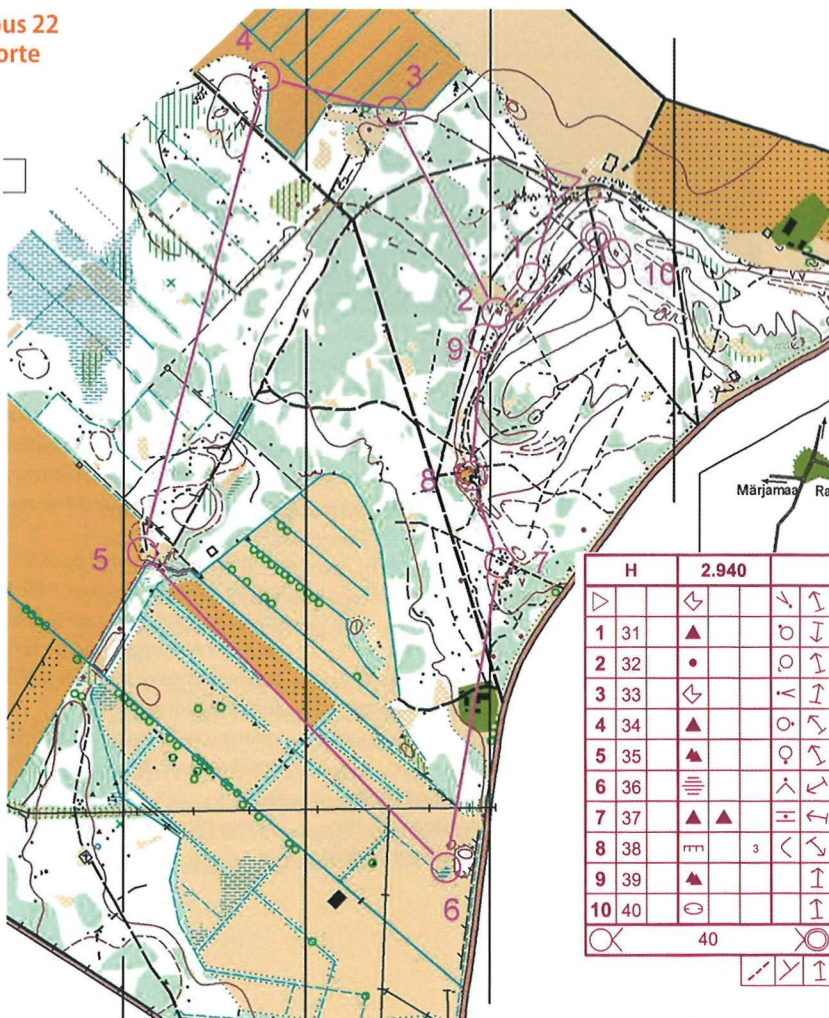
21.-22. Sander Blehner, Johannes Tasa – 5 viga.

Vigu oleks tehtud kindlasti vähem, kui oleks arvestatud ülesande kirjelduses toodud hoiatustega: petlikud vahemaad, rohtukasvanud teed jne.

Kõige rohkem, 16 korral, eksiti KP1 asukohaga. Kivi ja „järsaku“ vahe tundub fotol suurem, kui tegelikkuses. Üheksal korral oli vale stardi asukoht, põhjuseks ilmselt peaaegu täielikult rohtukasvanud tee. KP9-ga tehti neli viga, arvatavasti seetõttu, et tegelikkuses vaevumärgatav maapinna kalle on fotol võimendunud. Ülejäänud punktidega eksiti vähem (KP2 – 1, KP3 – 2, KP4 – 1, KP5 – 1, KP7 – 3, KP10 – 1, finiš – 1).

Auhinna, tasuta osalemisõiguse kõigil OK Orvandi ja OK Võru poolt tänava korraldatavatel võistlustel ja päevakutel, saavad neli õige lahenduse saatnut ning ainus osalenud noor Eleri Hirv. Palju õnne!

Loodetavasti muutub selline võistlus traditsiooniliseks. Oleks tore, kui Orienteeruja toimetusele annaks endast märku orienteerujad, kes soovivad sügiseks planeerida-pildistada uuel ja huvitaval maastikul põneva raja.

Kurtna maastikukaitseala

Püüame rääkida mitte ainult keskkonna kaitsmise vajadusest ja võimalustest seda teha, vaid tahame ka tutvustada lugejale Eestimaa kauneid kohti, kus saab looduses liikuda matkaradadel või lausa orienteerumiskaardi abil.

Ida-Virumaad tutvustatakse metsikult ilusa paigana. Siin on Põhjaranniku joad Saka-Ontika-Toila paekaldal, tuhamäed, Narva jõgi, Hermannini linnus, Kuremäe klooster, Alutaguse laaned, kaunid liivaluited ja männimetsad Peipsi rannal ning palju muud vaatamisväärsusi.

Unikaalne paik on ka 1987. aastal loodud Kurtna maastikukaitseala. Seda kaunist Illuka vallas asuvat paika peetakse Eesti järvederikkaimaks alaks. Ligikaudu 30 ruutkilomeetri suurusel alal leidub üle 40 mitmesuguse suuruse ja sügavusega järve ja järvekese. Suurim neist on Konsu järv (136 ha), mille kohta on rahvas loonud palju muistendeid. Sügavaim on Kuradijärv (11,5 m), kaitseala kõrgeim tipp on Martiska ja Kuradijärve vahel asuv Kuradimägi (71 m).

Kurtna nõmm ja järvistu sobivad ideaalselt puhku-

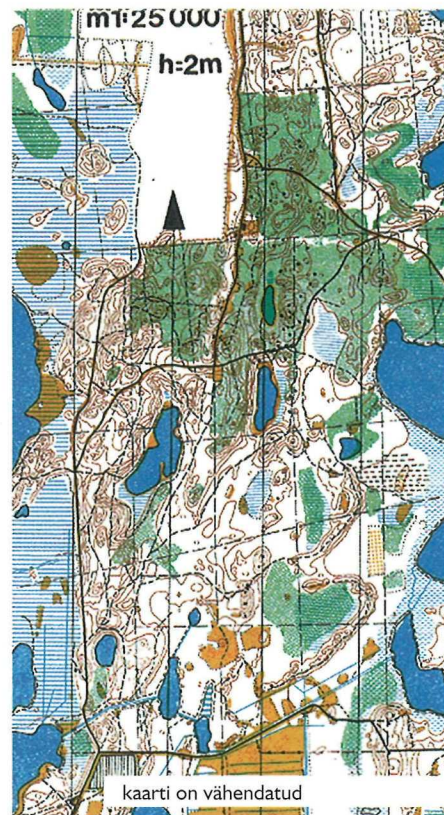
Seni aga võib matkaskeemi kasutades liikuda mööda Kurtna matkarada. Sellel rajal saab valida erineva pikkusega maršruute, tehes seda vastavalt soovile ja võimetele. Eksimist karta ei tule, sest tähistus on piisavalt arusaadav.

Niinsaare järve äärest algav matkarada möödub kümnekonnast järvest. Tee viib mööda Kurtna Mustjärvest, Nõmmejärvest ja Sargjärvest kuni jõuab ovaalse kujuga Haugjärveni. Seda on nimetatud siinse ala üheks tüüpilisemaks järveks. Nõmmejärv aga on suvitajate meeliskoht oma liivase idakaldaga. Seejärel näeb rändaja oma silmaga Ahnejärve, Matriska ja Kuradijärve. Keset järvestikku asub Pannjärve liivakarjäär.

Viimaseks järveks sellel rajal on Kurtna Suurjärv, mis on Kurtna järvestiku suuruselt teine järv. Järve veepiiril kasvab tähelepanuväärset taime- ja raudosja. Suurjärve idakallas on sobiv telkimiseks. Matkaraja lõpus on silmailuks väike laugasjärv Niinsaare rabas, mille pinnal hõljuvad vesiroosid.

„Kurtna matkarada toob esile piirkonna erilise - tutvustades erinevaid järvetüüpe, looduskaitsealaseid taimi ning looduse ja tööstuse vahelist „lääbisäämist“ -“ võime lugeda raja kohta Niinsaare Matkakeskuse internetilehelt.

Kurtna mõhnastikku on peidetud suured liivavarud, kuid enamasti on need maastikukaitseala piires ja

seks. Siin võib suvel päevitada ja supelda, käia seenel ja marjul. Järved on kala- ja vähirikkad, rohkelt leidub suplus- ja telkimiskohti.

Vanema põlve orienteerujatele on Kurtna mõhnastik väga tuttav koht, sealse järvekese täis kaardiga toimus palju võistlusi. Tolleaegsete Kurtna kaartidega võib huviline tutvuda internetis Eesti Orienteerumislüdi kaartide andmebaasis, nende numbrid on 411, 412, 8643, 8702 ja 8824.

Rahvaspordiklubi Jõhvikas juhi Harry Heinrichseni sõnul praegu Kurtnas uuemat orienteerumiskaarti ei ole. Jooksmas seal käiakse, kasutades sealjuures orienteerumiseks reljefikaarti. Näiteks eelmisel aastal oli Kurtnas koguni kaks neljapäevakut.

Asi pole aga päris lootusetu, sest kavas on rajada orienteerumispõlügeno areneva Pannjärve suusakeskuse juurde. Siis saab vähemalt osa Kurtna maastikust uuesti kaardistatud.

seega kaevandamiseks kättesaadatud. Eespool mainitud Pannjärve liivakarjäär on keskkonnakaitse seisukohalt konfliktialaks. Karjäärist on aegade jooksul umbes kolmandik Kurtna mõhnastikust veetud teetammidesse ja ehitustele ning selle asemel laiub tehislaiivakõrb.

Samas kõrval asub Kohtla-Järve veevarustuseks loodud Vasavere veehaare, mille kaudu pumbatakse põhjavett Kohtla-Järve veesüsteemi. Selle ja läheduses asuva Ahtme kaevanduse koostoimel alaneb pidevalt põhjavee tase. Märgatavalt on alanenud ka Kurtna järvede veetase.

Praegu on Kurtna nõmm mitme taimeliigi (kännaskipslill, palu-liivakann) põhjapoolsemad kasvukohti Eestis.

Suvepühkust planeerides mõelge Kurtnale.

Lehekülje koostas Arvo Saal

Keskkonnaharidus

jõuab koolidesse

10. märtsil kirjutasid keskkonnaminister Villu Reiljan ning teadus- ja haridusminister Toivo Maimets alla kahe ministeeriumi vahelise ühise tegevuse memorandumile säästvat arengut toetava hariduse, sh loodus- ja keskkonnahariduse edendamiseks.

Eesmärk on arvestada iga õpilase pearahasisse sihtotstarbeliselt keskkonnaalaseks tegevuseks mõeldud vahendid, et tagada üldhariduskoolides praktiline looduse tundmaõppimine ning keskkonnaalane praktiline tegevus õppekavasid läbiva teema "Keskkond ja säästev areng" rakendamiseks.

Sprindikaart erineb tavalisest orienteerumiskaardist

LAURI LEPIK

See kevad tuleb natuke teistsugune ... Nimelt, tänavused Eesti meistrivõistlused sprindis 17. juunil Rocca al Mares peetakse uute reeglite järgi joonistatud kaardil. 2004. aastal on Rahvusvaheline Orienteerumislüüsi (IOF) koostanud uue standardi sprindis o-kaartide joonistamiseks.

Kui o-jooks toimub enamasti ikka metsas, siis sprindis üheks tagamõtteks on olnud tuua orienteerumist „rahvale“ lähemale. Linnamaastikel on aga rohkesti erinevaid tehiseobjekte. On selge, et kõik prügikastid, tänavalaternad, postid jms. kaardile lihtsalt ei mahu. Üldreeglina ei kanta sprindikaardile objekte, mille mõõdud on väiksemad kui 2 × 2 m, kui nad ei ole just eriti silmatorkavad.

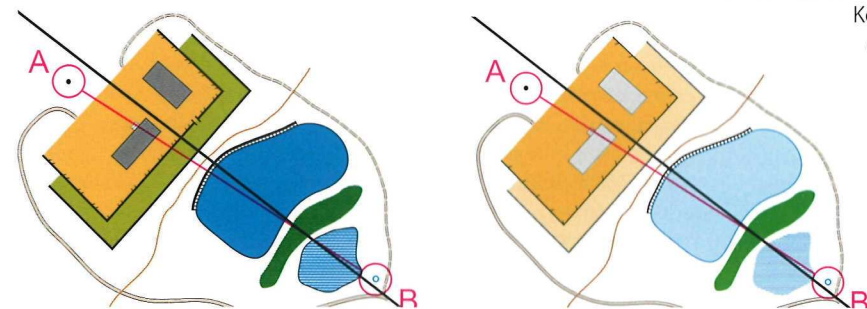
Põhimõtteks – heal kaardil olgu pigem mõned selged, valitud objektid, kui et palju väikseid ebaolulisi detaile.

Sprindikaartide mõõtkava on IOF-i reeglite järgi 1:5000 või 1:4000, kõrgusjoonte vahe mõlema mõõtkava puhul kas 2,5 või 2 m. Mõõtkava 1:4000 soovitatakse kasutada vanalinnades, kus tänavad kitsamad ja hoonestus tihe. Uuemate linnamaastike, metsamaastike ja linna-metsa segamaastike puhul soovitatakse mõõtkava 1:5000.

Sprindis tähtis hoida kiirel jooksul pea selge. Aga suurem kiirus teeb selle põhimõtte järgimise sprindis ühtaegu nii olulisemaks kui ka raskemaks. Põhiküsimuseks on sageli: „Kust pääseb läbi ja kust ei tohi läbi või üle minna?“

Eriist tähelepanu nõuavad nn. keelumärgid – need on tingmärgid, mis tähistavad objekte, mille ületamine/läbimine ei ole lubatud, sõltumata sellest, kas see füüsiliselt oleks võimalik või mitte. Kokku on sprindis keelumärke kaheksa: ületamatu järsak, veekogu, soo, taimestik, müür, aed ja torujuhe ning keeluala.

Kaardilugemisel tuleb olla hoolikas, sest igal keelumärgil on oma paralleelsümbol, mis läbimist lubab. Kuigi keelumärke on ka tavalistel o-kaartidel, on sprindis puhul nende tõlgendamine rangem. Keelumärki rikkuv võistleja diskvalifitseeritakse! Et pilt võib olla kujukam kui sada sõna, siis vaatamegi neid keelumärke kaardipildis.

Kuidas pääseda punktist A punkti B ehk kivi juurest kaevu juurde?

Vasakpoolse kaardipildi korral ei saa kasutada otseteed. Miks? Liigume mõttes kaardipildil mööda „punast joont“. Esmalt satume kollasele – see on mõistagi lage, tõenäoliselt pügatud muruga. Siin on veel kõik korras, muru peal võib joosta! Edasi jääb teele midagi tumedat, see on mingi hoone. Pane tähele, et sprindikaardil ei tähistata hooned musta, vaid tumehalliga (50-65% must), mille ümber on must raam. Helebeežid riskikülkud maja ees tähistavad treppi.

Hoonest läbi ei pääse, tuleks joosta ümber, ent natukesel maa pärast jääb ette ületamatu aed. Sellest aiast üle hüpata ei tohi, sõltumata aia kõrgusest, sest see võib olla ohtlik kas siis aiale või orienteerujale.

Terasem silm märkab veidi eemal aias avast, ent sellest pole abi, sest aia taga on keeluala. NB! Samblaroheline tähistab sprindikaardil alati keeluala, see ei pruugi olla asustatud ala või hoov, nagu tavalistel o-kaartidel, vaid

võib olla ka näiteks lillepeenar. Sinna astumine toob protokollis nime taha lühendi DQ ehk tühistatud. Ja ega keelualale sisenemisest selle kaardipildi situatsioonis abi olekski, sest edasi lähaks teekond aina hullemaks – järgmisena jääb ette ületamatu müür. NB! Jäme must joon tähistab sprindikaardil ületamatut müür. Sellest üle ronimine on keelatud, isegi kui füüsiliselt tundub jõud üle käivat. Edasi jääks teele ette ületamatu järsak – see märk on teistel o-kaartidel tuttav.

Sinine on ilmselt veekogu, ent pane tähele selle sinise tooni – tegemist on ületamatu/läbitamatu veekoguga. Sellele viitab ka veekogu ümbritsev must kaldajoon. Veekogu taga olev tumeroheline laik on ilmselt tihnik, aga NB! must raster tumerohelise sees näitab, et tegemist pole lihtsalt raskesti läbitava alaga, vaid et sinna sisenemine on keelatud. Tihniku taga on ületamatu soo – see sümbol on samuti teistel kaartidel tuttav. Kokkuvõttes, otsetee ei tule kõne alla. Isegi hea hüppevõime ja ujumisõkuse korral lõpeks üritus diskvalifiviga seitsmel erineval põhjusel. Jääb valik kahe teevariandi vahel, kas lõuna poolt mööda kattega teed või põhja poolt mööda katteta teerada. Usutavasti märkasid, et teed tähistav pruun on heledam kui teistel o-kaartidel ning katteta teerada eristab kattega teest katkendlik ääreejoon.

Parempoolse kaardipildi korral on aga otsetee lubatud – kaardi tingmärgid annavad selleks rohelise tule. Ent mis on see helehall riskikülk? Helehalliga (20% must) tähistatakse katusealuseid – näiteks bensiinjamaa, bussipeatusi vms. – mille alt on võimalik läbi joosta. Ette jääv aed on ületatav ning igal juhul madalam kui 2 meetrit. Edasi, hall jämedam joon tähistab ületatavat müüri, see on samuti madalam kui 2 meetrit ja üle ronimine on lubatud. NB! Sama tingmärgiga tähistatakse ka varet, sprindikaardil

ei kasutata selleks musta katkendliku joonega riskikülk. Veekogu ääres olev järsak on küll kõrgem kui 1 meetri, ent 2 meetrist madalam, seega ületatav – seda näitab peenem must joon. Ka veekogu on läbitav – sellele osutab heledam sinine ning see, et veekogu ääristav kaldajoon ei ole must, vaid sinine. Sellise veekogu sügavus ei ületa poolt meetrit – ehk vesi kõige rohkem põlvini – ja põhi on joostav. Veekogu taga on väga raskesti läbitav taimestik – liikuda on seal küll raske, kuid siiski lubatud. Tihniku kõrval läbitav soo. Niisiis on otsetee mööda „punast joont“ siin lubatud.

Kõiki erisusi sprindis ja tavaliste o-kaartide tingmärkide vahel ei jõua ühe artikliga paraku üles loetleda. Sprindikaartide standardi inglisekeelse tekstiga saab tutvuda internetis aadressil <http://lazarus.elte.hu/mc/issom/2004-20.pdf>. EOL tegeleb selle tõlkimisega ja loodetavasti saavad ISSOM reeglid lähitulevikus ka eesti keeles kättesaadavaks. Samuti võib loota, et enne Eesti MV-d tekib veel sel kevadel ka harjutusvõimalusi uute reeglite järgi joonistatud kaardid.

Eesti eliitorienteerujad on uute sprindikaartidega MM-il, EM-il ja MK-etappidel juba kokku puutunud. Kindlasti on nende kogemustest midagi kõrva taha panna.

Olle Kärner: „Mullu oktoobris Saksamaa MK-etapil oli mul arusaamatu musta pideva joonega. Ei osanud seda kaardil tähelegi panna, maastikul oli seal muidugi kõrge ületamatu müür. Loo moraal on see, et n.ö. tavalistel o-kaartidel olen harjunud lugema teisi asju, musti jooni ületatakse ju igal pool (teerajad, põlluservad jne.), aga sprindikaardil sellist joont ületada ei tohi/saa.“

Sixten Sild: „Mäletan hästi kui tähtis oli Brno MK-etapil näha halliga märgitud kohti – s.t. katusealuseid, tunnelid vms., mille alt sai läbi joosta.“

Annika Rihma: „EM kvalifikatsioonijooksu joostes oli kaardil kahe pika läbitamatu heki vahel must riskikülk. Paljud arvasid, et see on ületamatu tara ja jooksid aega kulutades ringi. Tegelikult oli aga hoopis trepiaste. Selline väike märk kaardil võib realsuses tekitada suure probleemi!“

MMi ja EMI sprindikaarte leiad Orienteerujast, vt. nr. 4/2004 ja 5/2004.

Olukorrast listis teeb kokkuvõtte
Mihkel Järveoja

Praegu on äärmiselt rahulik. Vaid mõned tähed löid sügistalvisel hooajal eredalt põlema, kuid siis kustusid sama kiiresti. Eks see olegi loomulik elutsükli osa, mis eelneb kevadisele innaajale, kui on oodata uusi karme valjautlemisi.

Selle kuu keeleauhinna on kindlasti ära teeninud Ants Kasepuu oma lausega: "Naiss business!" Kõige vägivaldsem listiautor tundub juba mitmendat kuud olevat Mart Ostra, kes seekord hirmutas meid nii: "No täitsa hullumaja! Mõtlesin, et panen ühe nähvaka sellele uinunud "konnatigile", ehk hakkab pisut sumisema."

Kiire tõusuga listiedetabeli tippu üllatas Guido Trees, kirjutades vaieldamatult kõige lühema kirja: "Sry."

Endiselt tuleb au anda inimõiguste ja humaansusprintsipi eest võitlejale Rene Ottessonile. Tema tõetera vajab pikemat järelemõtlemist: "Ehk hakkaks asja alles siis arutama, kui antud firma on endale selgeks teinud, kus on hoonestus ehk inimesed, siis kirjutame inimese suure tähega ja vaatame, kuidas antud sadamate üldse kauba eemale saaks peletada."

Seekordse edetabeli "Kes otsib, see leiab" auhinna pälvib Tõnis Jürimäe oma kahe palvega: "Kui keegi plaanib loobuda maratoni

stardikohast 1000 seas, siis soovin seda kohta." ja "OTSIN SUUSA-OLPLANZETTI EMV AJAKSI!"

Kelle teise, kui mitte Tiit Tali, saame valida resoluuks abipakkujaks: "Tere, Katri! Sõidan Tartusse, saad peale."

Ülekaalukalt pälvis eredaima uustulnuka ja kuu õnnestuja auhinna Eduard Pukkonen. Ta oli lahkelt nõus oma foto-olahendust kõigiga jagama: "Saadan fotoorienteerumise kaardi. Vahva asi. Tegelesin sellega ammu-ammu, vahepeal läks juba meelest ära. Hea, et meelde tuletasid." Hiljem püüdis Eduard veel tagasihoidlik ka olla: "Oi,oi,oi. See kiri läks nüüd küll väga-väga valesiti." Eeskujuks meile kõigile.

Seekordse küsimuse esitab Uuno Vallner: "Kas Sa Mart paned pulli või?"

Klapperjaht kobrastele on alanud.

Olukorrast Lõuna-Eesti metsades*

Ellujäämisvõitlus Eesti o-elus
Nikolai Laanetu tähelepanekuid

Kopra arvukus on liiga kõrge. Oleme intensiivse küttimise aja mööda lasknud ja nüüd tuleb tagantjärele vigu parandada.

Üks kopra suurimaid vaenlasi on ilves, kes on lausa spetsialiseerunud kopra hävitamisele. Lõuna-Eestis on nähtud, et ilves, see varitseja-poiss, on istunud ja oodanud kobrast nii kaua, et on taguotsaga isegi lume jää pealt ära sulatanud.

Kui aastatel 1976-1986 püüti Kagu-Eestis kopraid selleks, et neid mujale ümber asustada, siis sai uuritud ka nende soolist ja vanuselist koosseisu. Selgus, et emaseid oli 51% ja isaseid 49%.

Mida vanem on kopraasundus, seda ulatuslikumad ja silmapaistavamad on muutused pesakonna

tõttu, lehtpuud (nt tammed) taluvad liigvee ja üleujutuste mõju harilikult kaks aastat.

Üha enam on inimesi, kes tahavad kopraga kõrvuti elada. Meie esivanemad ja kadunud loodusrahvad nägid kopras enam kui jahilooma: teda austati ja peeti pühaks aruka tegevuse tõttu. Kopra elulaad ja inimlik ettenägelik toimetamine tõstsid ta kõrgemale teistest loomadest. Arvati, et pärast inimese surma elab tema hing edasi kobrastes.

Eestis on tegevuskava kopra kaitseks ja kasutamiseks 2001-2005. Kava põhitegevus on hinnata kopra elupaigad. Selline on praegu olemas tartu maakonnas. Tänavu valmivad need ka Raplamaa ja Põlvamaa ning Hiiumaa kohta. Viimases on kobrast küll vähe.

On kohti, kus kobrast ei tohiks üldse olla. Jahimehed peavad need paigad kopravabad hoidma. Kahjustuste tekkides on maaomanikul (kohalikul klubil) võimalik jahimeestelt nõuda kahjutasu, kui ta ise on oma maa kaitseks kõik teinud.

Kopra vägitugesid on ajakirjade ja ajalehtede veergudel kajastatud veelgi. Üks värvikamaid on lugu sellest, kuidas kobras Põlvamaal metsa põletas, pannes isegi maa sees oleva sõjaaegse lõhkekeha plahvatama.

* murettekitavaid probleeme orienteerumismaastiku ökoloogiast saab lähemalt lugeda ajakirja Eesti Loodus veebruarinumbrist ja 23. veebruari Maalehest.

territooriumil. Tagajärjeks võib olla kaldapuustute häving: okaspuud hukuvad juba aastase üleujutuse

dr O-Trops

C'est la vie

Ta elab siiski, intensiivravipalatis küll, aga elab! Uue peearsti valvsa pilgu all. Ajakiri „Orienteeruja“ on leidnud endale selleks aastaks piisavalt maksevõimelisi lugejaid ning trükikojad huugavad täies võimsuses. Kuid kas tegemist on ühekordse jõuetu pingutusega enne lõppu või uue elu algus?! Tahaks loota, et ikka viimane, sest midu pean ma hakkama uut tasuvat tööd otsima. Päevakute piletit hinnad ju tõusevad pidevalt (loodetavasti ei pea vähemalt see hooaeg enam põlvili mudas endale kaardile kontrollpunkte joonistama).

Järgnevalt soovin ma teha ühe ajakirjandusliku kiiranalüüsi, et tuua välja ajakirja „Orienteeruja“ puudused ja tulevikuväljavaated meie kireval

meediaaastikul. Nagu kaks korda kolm on selge see, et elu on pidevas muutumises ja ajakirjandus peab seda peegeldama. Mis siis rahvale meeldib, mis teemad on intrigeerivad, millest räägitakse sõbraga nii pikalt, et isegi üliodava minutihinnaga kõnekaart kuivale imetakse? Eks ikka spordist ja poliitikast. Tõe huvides olgu lisatud, et Anu Saagimist ning igasugu suhtedraamadest kah. Siiani on „Orienteeruja“ olnud selline steriilne ja kuiv vanainimeste öökapiulgemine, samas kui noored möllavad öökclubis. Puudub mahlakus, kangelaslood, õhus pole elektrit. Mõelge ise. Mida ütlevad Teile pealkirjad „Millal on EOL-i sünnipäev?“, „Luup kõigile!“ või hoopis „Taani Kuningriigis kõrvetab nõges nii koduselt...“. Kui ikka ise ei tea, millal EOL-i sünnipäev on, siis ei ole vaja seda maailmale kuulutada ja inimesed, kes luupi vajavad, arvatavasti seda ajakirja ka ei loe. Masohhismile kalduvat nõgesjuttu ei maksa siinkohal mitte kommenteeridagi...

Ajakiri, kus asjaosalised endale tuhka pähe raputavad ja diskuteerivad, miks ja kuidas nad ikka 10-20 minutilise vea tegid, EI OLE HUVITAV. Sest kaotajale ei tunne kaasa keegi. Eeskujuks võiks võtta poliitikast, mis on suhteliselt hästi integreerinud enda tegemistesse meelelahutuse ning võidumentaliteedi (mäletate ju küll Heimarit ja

tema legendaarset „Meiega võidavad kõik!“ ja seega rahva jaoks täitsa lahedaks vaatamänguks muutunud nagu legendaarne TV-sari A-Rühm. Võtame näiteks väljendid nagu „läbirääkimised toimusid konstruktiivses õhkkonnas“, „sellest otsusest võidab kogu Eesti rahvas“, „meil on Reformierakonnaga kehtiv koalitsioonileping“ või „... andsin minister Vaherile seekord kollase (hoiatus)kaardi“. Kas sellest kõigest ei õhku mitte positiivset energiat, teotahet, Eesti rahva põlve uueks loomist?! Veri pulbitseb ülevoolavalt ja tahaks vaid karjuda – andke mulle kirvest!

Kindlasti oleks vaja kajastada ka selliseid pehmemaid seltskonnateemasid, kus pulss päris lakke ei kargaks. Olen kindel, et ajakirja „Orienteeruja“ patrioot ja veendunud lugeja on huvitet teada saada, kas Leho Haldna sõidab Jaapanisse o-jooksu MM-ile või mitte?! Täiesti puudutamata on jäänud teemad, kuidas näeb välja Annika Rihma magamistuba ning kes ostis endale uue mullivanni. Variante on veelgi: „Orienteerujad tabasid Läti metsavargad“, „Elu pärast karjalaskevõislust“, „Kuum: kontrollpunkti nr 27 juurest leiti lõpuks Katri Murutari kadunud spiraal!“, jne. No ja loomulikult poster – Olle Kärner Silva peapaelaga... mmmh.

Selline on edu valem. Või siis ka mitte. Eks elu näitab.

Dr O-Trops

Toidulisandid ja vitamiinid ei asenda igapäevast täisväärtuslikku toitu ega treeningut

RUTH VAHER

Mõningaid soovitusi pingelisest tööperioodiks ja kevadise vitamiinivaeguse ärahoidmiseks leiab siit, kuid ka puuviljaletist peaks lisaks otsima.

Toidulisandi eesmärk on täiustada normaalset toitumist. Toidulisandiks klassifitseeritakse kõik preparaadid, millel puudub teaduslikult tõestatud meditsiiniline näidustus, s.t preparaadi kohta on tegemata nõuetele vastavad kliinilised uuringud.

Vitamiine ja mineraalaineid sisaldavate toidulisandite korral on määratluse aluseks nende koostisainete sisaldus. Kui mõni preparaadi koostisainetest ületab konkreetses riigis kehtestatud täiskasvanud inimese ööpäevase vajaliku koguse, klassifitseeritakse preparaat ravimiks.

Inimorganism sünteesib vitamiine ise

Vitamiinid on eluks vajalikud madalamolekulaarsed, bioloogiliselt aktiivsed ained, millel ei ole energeetilist tähtsust ja mille vajadust päevas väljendatakse kas milligrammides või mikrogrammides. Vitamiinid on organismis bioloogiliselt aktiivsete ühendite (ensüümide) osad, mistõttu nad on hädavajalikud inimorganismi normaalseks elutegevuseks.

Inimorganism sünteesib vitamiine ise ning saab selleks vajalikud koostisosad kas organismist või toidust. Seega ei peaks normaalse toitumise korras tervise ja õige une ning puhkerütmi juures organismis vitamiinide vaegust tekkima ning mingit vajadust ei ole ka "lisakeemiat" manustada.

Kui aga tunned pingelisel perioodil jõu kadumist, võib põhjuseks olla mõne vitamiini defitsiitsus organismis. Apteekides müügilolevad multivitamiinide ja mineraalide komplekspreparaadid saab klassifitseerida toidulisandiks, sest ühe vitamiini sisaldus neis ei ületa tavaliselt soovituslikke päevadoose. Sellised preparaadid on head turgutajad, kuid konkreetse hüpovitaminoosi korral nad ei aita. Millist vitamiinipreparaati valida tõsisemate kaebuste korral, seda peaks aitama valida kas arst ja/või apteeker.

Vitamiinipreparaate võetakse koos toiduga, tavaliselt hommikupoolikul s.t. koos kas hommiku- või lõunasöögiga. Kohv, tee ja kakao samal toidukorral võivad vitamiinide imendumist vähendada. Vitamiine ei võeta aastaringelt. Soovitav on teha kahehädalasi kuni ühekuulisi kuure.

Vesilahustuvate vitamiinide (nt. B, C) üleannustamise oht väike on, sest liigne hulk väljutatakse organismist (uriiniga, higiga jne). Rasvlahustuvate vitamiinide (nt. A, D, E, Q) korral tuleb hoolikalt jälgida lubatud päevadoose (tavaliselt on need kirjas pakendiinfos) ja neid mitte ületada.

Vitamiinipreparaati võib pidada eriti heaks kui rasvlahustuvad vitamiinid on ölikapslis (Victell Elite, Vitiron, Vitakur (viimane valmistatud spetsiaalselt naistele)), sest sellisel juhul on rasvalahustuva vitamiini imendumine tagatud.

Mõnele vitamiinipreparaadile (Gerimax, Dynamisan) on lisatud taimseid turgutajaid (žen-ženi, guraanat jne.), mida peaksid hoolikalt jälgima need inimesed, kellel on allergia nende komponentide suhtes või kõrge vererõhk (ergutav efekt!) ning valima mõne muu vitamiinipreparaadi.

Aktiivsed sportivad inimesed võiksid lisaks vitamiinipreparaatidele süüa rasketel treeningperioodidel ka Q10 sisaldavaid toidulisandeid. Q10 on keemiline ühend, mis osaleb raku energიაvahetuse regulatsioonil. Q10 aitab paremini taluda kehalist koormust. Q10 sisaldub ka Victell Elite kapsli koostises.

Mõned näited apteegis olevatest preparaatidest

Victell Elite – päevaannuseks on kaks tabletti ja üks kapsel, mis võetakse kõik korraga sisse. Preparaadil on väidetavalt optimaalne vitamiinide ja mineraalide koostis. Sisaldab väga väheses koguses rauda. Ühe tableti koostisesse kuulub ka žen-ženi juure ekstrakt. Sobib aktiivsele sportlasele.

Vitiron – vitamiine ja mineraale sisaldav kapsel. Sisaldab arvestatavas koguses rauda – 30 mg, seetõttu sobib eriti naissportlastele. Kuna toodetakse kapslivormis, siis on imendumine hea ning vitamiinitablettidele iseloomulikku B-rühma vitamiinide ebameeldivat järeloomaitset suhu ei tule.

Tulumaksuseadus näeb ette maksuvabastuse heategevuslikul eesmärgil tehtud annetustele

AVE EPNER

Sageli ei ole eraisikud ja äriühingud piisavalt teadlikud tulumaksuseaduses antud maksusoodustustest ja ka MTÜ-d ise ei tea oma õigusi. Sellepärast on juhtunud, kus sponsorettevõtte küsib MTÜ-lt reklaamiarvet sponsorsummade maksmiseks.

Seaduse kohaselt on füüsilisel isikul õigus maha arvata oma maksustatavast tulust Vabariigi Valitsuse nimekirja kantud organisatsioonidele tehtud dokumentaalselt tõendatud annetused 5 % ulatuses isiku maksustatavast tulust, millest on juba tehtud teised seadusega lubatud mahaarvamised.

Selline maksuvabastus on tagatud ka juriidilistele isikutele, kelle tehtud annetused on maksuvabad lubatud piirmäära ulatuses. Juriidilised isikud võivad valida kahe piirmäära vahel sõltuvalt sellest, kumb on kasulikum. Nendeks on 3 % maksimumaksja poolt samal kalendriaastal isikustatud sotsiaalmaksuga maksustatud väljamaksete sum-

mast või 10 % eelmise majandusaasta kasumist tulumaksuvaba.

MTÜ-l ja sihtasutusel, mille tegevuse eesmärgiks on heategevuslik teaduse, kultuuri, hariduse, spordi, tervishoiu, sotsiaalhoolekande, loodushoiu või kirikute toetamine avalikes huvides, on võimalus taotleda enda kandmist tulumaksusoodustusega MTÜ-de ja sihtasutuste nimekirja. Nimekirja kuulumine on vajalik, et ühing saaks seadustes sätestatud maksuvabastusi ja ühingule kingituse või annetuse tegija saaks maksusoodustusi.

See nimekiri on kinnitatud valitsuse 6. jaanuari 2005. a. korraldustega nr. 2 ja nr. 3, mis ilmusid RT Lisas nr 6, 11.01.2005. a. Internetis on võimalik kehtivat nimekirja näha aadressil: http://www.emta.ee/failid/mittetul_koond_010105.xls

Nimekirjas olevad MTÜ-d võivad teha maksuvabalt järgmisi annetusi:

füüsilistele isikutele toimetulekuks osutatud materiaalne abi, noortelaagris või projektlaagris osalejale kingitud

meened kuni 500 krooni ulatuses laagris osaleja kohta, spordivõistlusel osalejale võistlusel kingitud meened kuni 500 krooni ulatuses võistlusel osaleja kohta.

Tulumaksuseaduse § 57¹ lõike 3 kohaselt on valitsuse tulumaksusoodustusega MTÜ-de ja sihtasutuste nimekirja kuuluvad MTÜ-d kohustatud esitama maksuameti kohalikule asutusele eelmisel kalendriaastal saadud kingituste ja annetuste ning nende kasutamise deklaratsiooni INF 4. Nimetatud deklaratsioon tuleb esitada kalendriaastale järgneva aasta 1. veebruariks. Maksu- ja Tolliamet kannab need andmed maksumaksjate eeltäidetud deklaratsioonidele.

Deklaratsioon INF4 tuleb esitada ka siis, kui kalendriaastal ei ole annetusi ja kingitusi saadud. Selle mitteesitajaid võib tulumaksusoodustusega MTÜ-de ja sihtasutuste nimekirjast välja lülitada tulumaksuseaduse § 11 lõike 5 kohaselt, kui õigusaktides ettenähtud tähtaegadel deklaratsioonide mitteesitanud isiku.

Ressurss sai otsa 4-EST-i teisel päeval keset küllaltki normaalselt kulgenud jooksu – järsku ei leidnud kuidagi tehisauku lamedal seljandikul. Edasi läks orienteerumine järjest problemaatilisemaks ning lõpuks kustus ka jooks. Ei osanud asjast midagi arvata.

Metsast saadud haigus

[JOHANNES TASA]

Järgmine hommik algas tugeva peavaluga, mille arvasin olevat migreeni. Võtsin rohtu – ei aidanud. Võistlema aga kippus hing kõigest hoolimata. Küllaltki tehniline rada sundis hästi kontsentreeruma ja tegevus õnnestus normaalselt. Ent migreenile olid lisandunud külmavärinad. Üldine olek oli nii kehv, et ei olnud tahtmist isegi sauna kütta. Viimaseks päevaks polnud ma end jooksule kirja pannud ja oli lootus kosuda.

Hommikul oli olukord veelgi hullem. Tugev peavalu, söögiisu ei olnud ja kohvgi kippus tagasi.

Päev möödus diivanil lamades. Öhtul tuli mõte mõõta tempeatuuri – näit tõusis nii kiiresti, et peale 39,5 korjasin mõõturi kähku ära.

Esmaspäevaks oli lisandunud uus probleem – kuidagi voodist välja saanuna ei viinud sammud soovitud suunas. Lõpuks õnnestus siiski teekond voodi - WC-voodi. Ehmatanud Hille arvas, et vast peaks arsti juurde minema ja leppis perearstiga tulekus kokku.

Tass kohvi turgutas siiski, tõmbasin valge särgi selga, heledad püksid jalga ning komberdasin autosse. Midagi viimastest tegevustest oleksin pidanud jätma tegemata, sest peale mõneminutilise sõitu tuli kohv tagasi välja ja et elektriline aknaavaja on piisavalt aeglane, maandus laadung sülle. Kui tülgastava välimusega mees ebakindlal sammul arsti järjekorrast mööda üritas trügida, määrasid rahulikud vanapapid diagnoosi, et noormees on ilmselt napsuga liialdanud. Aga ehmunud perearst ei osanud midagi kosta. Nii sai soovitatud talle närvi- ja erihaiguste spetsialisti Enna Püssimi arvamust küsida.

Sellist otsust ei osanud küll oodata

Enna tuli kõrvkabinetist, kuulas jutu ära ja üritas mu pead rinnale painutada. Valulikkude reaktsiooni nähes konstateeris külmalt: „Enteroviiruslik meningiit, saada ta kohe nakkushaiglasse!“

Seal pakuti veel mitmeid diagnoosivariante, et kui meningiit, siis millest – kas puuk või reostunud joogivesi; või hoopis A-hepatiit.

Mõned järgnevad päevad kulusid õndsas unelises tilguti all, sest valuvaigisti oli mõjunud ja kuna söögiisu puudus, polnud ka WC-sse asja.

Ja siis teatas raviarst, et mul on puukentsefaliit. „Võimatu!!!“ raiusin vapralt vastu. „Mul on kogu elu jooksul vaid üks kord puuk ihus olnud – see

oli kuus aastat tagasi – ega peiteaeg siis nii pikk ole!“

„Tegelikult ei pea puuki isegi märkama,“ seletas arst. „Kuna esmalt puuk tuimestab, seejärel kinnitub alles ihule ja hakkab imema (mõningatel andmetel puuk söövitab augu ning seejärel liimib end kinni) ning kui oks või käsi teda tabab, lüüakse putukase eemale. Aga temp on juba tehtud, sest nakkusohulik on puugi sülg. Piisab isegi sellest, kui puuk jalutab üle kriimustatud naha.“

Samuti sain teada, et puukentsefaliidile ei ole ravimit. Organismi saab vaid aidata üldturgutavate vahenditega. Tegemist on kesknärvisüsteemi raske haigusega, mis kahjustab eelkõige ülakeha. Kahjustuste hulk ja ulatus on individuaalne ja väga erinev. „Võite märkata mõne aja möödumisel, et elujõudu on jäänud vähemaks,“ ütles ta lõpetuseks.

Küsimuse peale, milles see väljendub, tuleb vastus, et see on individuaalne. Aga näiteks ei pruugi saunas kuuma leili kannatada. See veel puudus, sest saun ja karastavad protseduurid kuuluvad kindlalt minu laupäevaste rituaalide hulka.

Teine haiglas veedetud nädal kujunes tõeliseks piinaks. Nimelt hakkasid öösiti valutama atrofeeruvad õlavöölihased. Kuna valuvaigisti mõju oli lühike ja üle kolme annuse ei manustatud, kujunes öö mingiks tootmisvõimlemiseks. Kuigi voodist tõusmine oli raske, tõi natuke kergendust palatis ringikomberdamine ja kerged käteringid, seejärel sai jälle pisut pikutada, et siis jälle uuesti kõike korrata.

Kodus sai elu üle järele mõelda

Päeval oli parem, aga magada ei julgenud, sest siis ei õnnestuks öhtul enam üldse uinuda. Tõdesin, et selle haiguse puhul toob kergendust kohv. Kui võrd söögiisu oli paranenud, tekitas probleeme kinnine kõht. Nädala lõpuks konstateerisin tõsi-asja, et haiglas kannatab olla ainult piisavalt terve inimene ning tegin sileda näo pähe ja palusin end välja kirjutada. Nipp õnnestus niivõrd hästi, et lisaks lõpetati ära ka haigusleht. Pärast see küll parandati, sest sellise raske haigusega võib kuni neli kuud tööst eemal olla.

Kodus kulusid päevad kiiktoolis päikese käes elu üle järele mõeldes. Nägemine ja kuulmine olid märgatavalt halvenenud. Füüsiline võimekus oli olematu – kõrvadest kõrgemal ei õnnestunud ka sellised lihtsad asjad nagu elektripirni keeramine. Telliskivi maast kätte ei saanud, särgi tõmbamiseks üle pea tuli arendada kõrgemat akrobaatikat jne.

Tundus, et abaluud kuidagi seljal logisevad – pärast selgus, et neid paigal hoidvaid lihaseid enam

ei olnud. Kehakaal oli langenud 61 kiloni ja kuigi söögiisu oli fantastiline ja sõin peaaegu pidevalt, ei julgenud enam kaalule astuda, sest see näitas järjest vähem. Teadmatus, kui palju selliseid päevi veel ees ootab (kuu, kaks või aastaid), mõjutas psüühikat ja viis ööune. Öösel on aga inimene teadagi kaitsetu kogu maailma kurjuse vastu. Tuli appi võtta unerohi.

Kuid ega mul tugitoolis kiikuda kaua ei lastud. Hoolimata haiguslehest ei õnnestunud kõiki kohustusi laiali jagada. Nimelt tuli teha tööd selle hallollusega, mis asub inimesel kõrvade vahel. Väga raske oli millelegi kontsentreeruda, samuti oli raske otsustada (näiteks tekitas poes 10 senti oodatust kõrgem piimapaki hind tugeva lühise), aga siiski tõdesin rõõmsalt, et hallollus ise oli kahjustumata. Seega tuli aeg ajalt ronida autosse (turvavöö sain kinni juba kolmanda katsega) ja vurada linna poole – käike vahetas õnneks automaat. Tasahilju üritasin ka sörkida. Jalad kandsid, kuid käed vajusid juba 50 meetri läbimise järel rippu.

Septembri alguseks olin sedavõrd kosunud, et Enna määras kompleksravi: massazh, võimlemine ja parafinsoojendus. Rõõmsameelne Siret imestas küll, et kus on siis need lihased, mida ta mudima peaks, aga tema nakatav elurõõm voolas läbi ta käte minusse. Peale kahenädalast ravikuuri vaatasin maailma tunduvalt rõõmsama pilguga.

Taastavad võimlemisharjutused on kuulunud nüüd juba pool aastat hommikuse jooksu järele ja öhtuse TV vaatamise juurde – õlavöö liikuvus on tunduvalt parem, kui enne haigust. Lihaskõikmekus ei ole veel endine, kuid siiski umbes ¾ piires taastunud. Mis aga puutub psüühikasse, siis see on kindlasti paremal järjel kui enne ja võin tõdeda, et mis ei tapa, teeb ainult tugevamaks. Kindlasti olen saanud lisaks energiat väljastpoolt – ilmselt teilt, kes te minust selle aja jooksul ikka positiivselt olete mõelnud. Ma tänan teid!

Saunas on kõik õnneks endine, jääauku ei ole siiski veel raiunud – piisavalt raske töö ja kartus ka, et järsku ei jakska välja ronida. Õnneks on lund piisavalt.

Kogu selle asja juures on mul olnud siiski kõvasti õnne – kauaaegne hea tuttav Enna Püssim (tema abikaasa Jüri, minu ammune töökaaslane ja hea sõber on innukas orienteeruja, kes ei raatsinud neljapäevakut vahele jätta ka siis, kui oli vaja neerukive eemaldada. Pärast jooksu selgus, et kivi tuli ise välja.) oli õigel ajal õiges kohas ja tegi kiiresti õige otsuse ja peagi oli selge, et ma ei jää invaliidiks.

Järvamaa lahtised meistrivõistlused

1.Valik 3. mai. kell 17.30 Paide	peakorraldaja R.Pellja
2.Sprint 14. juuni kell 18.00 Türi	peakorraldaja P.Poopuu
3.Tavarada 3. september kell 14.00 Rõõsa	peakorraldaja A.Karu

Täpsem info OK "Järva Karud" kodulehel <http://www.tyri.ee/~jkarud/> või tel. 505 2240 P.Poopuu

LSF PRONOKING TEAM esitleb:

SA ÄRA ÄRA JAHTU KUNI ON ÖÖ...

Vältimaks orienteerujate öist jahtumist toimub

Tallinna MV öises suundorienteerumises

13.04.2005 Männiku Jahilasketiirus

Ole kohal, et mõnusas männimetsas kontrollpunkte jahtida.

Registreerimine kuni **10. aprill 2005** (k.a).

Registreeruda saab kas interneti võistluskeskuses: <http://www.sportnet.ee/ivk/>
või e-posti aadressil: peep@lsf.ee

Lisainfo: www.lsf.ee

Võistlus läheb SK Tallinna Kompassi öise seeriavõistluse arvestusse.

ID-Balti

**AUMA
EXPO**
põrandamaailm

Põlva maakonna lahtised meistrivõistlused ÖISES ORIENTERUMISJOOKSUS

Reede, 8. aprill 2005.a., Veriora, Viluste Põhikool

Start kell 21.

Võistlusklassid:

HD 21,18, 16, 14, D40, H35, H45, H55+

Stardimaksud:

Täiskasvanud	Põlva maakonnast	30.-
	Väljastpoolt	60.-
Noored	Põlva maakonnast	15.-
	Väljastpoolt	30.-

Tähistus: Põlva-Värskla maanteelt, Vinso ristist

Kaart ja maastik: Välitööd 2004/2005. a. Esmakasutus. Mastaap 1:10 000, kõrgusjoonte vahe 2,5 m. Kaardi autor Kalle Ojasoo.

Autasustamine: Kõigi vanuseklasside 3 paremat autasustatakse medali ja diplomiga, võitjaid lisaks kingitusega.

Märkesüsteem: SPORTident

Registreerimine: kuni 3. aprillini IVK www.sportnet.ee/ivk/ kaudu või aadressil Võru 3, 63308 Põlva, e-mail: kobras@neti.ee. Registreerimisega koos tasuda osavõtumaks OK Põlva Kobras a/a 1120074588. Registreerimisel teatada SI-kaardi number, kui see erineb EOL andmebaasis olevast või kaardi rentimissoov. Renditasu 20.-kr. päev.

Muud: Kontrollpunktid metsas on tähistatud helkuritega. Käesolev juhend ja värskem info OK Põlva Kobras koduleheküljel <http://kobras.polvamaa.ee/>. Võistluskeskuses riietumise ja pesemise võimalus.

Korraldaja: OK Põlva Kobras, Põlva Maakonna Spordiliit
Peakorraldaja: Vilve Liiskmann mob. 5342 0110, klubis tel. 799 4851
Rajameister: Kalle Ojasoo

Jüriöö tuled teevad hinge ärevaks

INGRID VEHLMANN

On ka põhjust – selle aasta öine teateori-enteerumisvõistlus Jüriöö jooks toimub 16. aprillil Harjumaal Kosel – kohas, mille ümbrus on Jüriöö ülestõusuga tihedalt seotud.

Lähedal asuvas Kanavere rabas löid orduväed 1343. a. eestlaste väge, kes pidi tõkestama nende teed piiramisrõngas oleva Tallinna alla. Kanavere lahingupaigas Kose külje all avati 1993. a. Jüriöö ülestõusu 640. aastapäeva mälestusplaadiga sammas.

Miks tõusti üles nimelt jüriöö? Eesti rahvatraditsioonis on Jüri suvetoogia. Jüripäev on looduse ärkamise püha.

Jüripäevast muutuvad ööd valgeks ja jüriööalustab mets kasvamist. Suuri puid võib ainult jüripäeval istutada, siis lähevad kasvama. Jüripäeval avaneb ilm uuele elule, loodus läheb lahti, kari lastakse välja. Maa ärkab surmaunestkuni jüripäevani on maa hingamata. Enne jüripäeva ei tohi paljajalu käia, iseäranis käib see tütarlaste kohta, sest kõht minevat karvaseks ning kasvavat suureks ette.

Sigivusmaagiliselt on see soodne aeg. Poistele antakse luba öösiti julgesti tüdrukute juures käia. Draakonitapja ja süütu neitsi päästja Püha Jüri legendi oli kristlik kirik mõtestanud ümber ristiusu sümbolise võiduna kõige kurja üle. Kui üles tõusti jüriöö, siis astuti sümbolise vastu kõigele kurjale ja pimeduse jõududele.

Omalt moel astuvad pimeduse ja kurjuse vastu välja ka sajad orienteerujad, kes juba aastakümneid jüriööle üle Eesti kokku kogunevad, et avada suvine hooaeg. Jüriöö teatejooksu orienteerumises võib pidada Eesti üheks pikima traditsiooniga spordiürituseks – juba 46. korda ootab peauhinna olev rändauhind "Kalevipoeg kivi viskamas" uut omanikku. Viimase kolme aasta võitu on lubanud kaitsma tulla SK "Saue Tammed". Kas neile seekord vastast leidub, see selgub 16. aprilli öösel Kose alevikus Pirita jõe kallastel toimuva mõõduvõtmise käigus.

Nelikümmend viis aastat on teinud oma töö. Nii on iga Jüriöö jooks, vaatamata oma pikaajalisele traditsioonile, uus ja kordumatu. Aja ja olude muutustega on oluliselt teisenenud võistluste läbiviimine. Kui esimestel kordadel oli KP-de koguarv 5 – 9 ja võistlusraja kogupikkus kümme

kilomeetrit, siis viimastel aastatel on KP-de arv ulatunud 70-80ni ja raja kogupikkus olnud ca 30 km.

Võistluskaardid olid kuuekümnendatel valguskoopid ja mõõtkavas 1:25000, tänapäeval aga kasutatakse mitmevärvitrükis 1:10000 või 1:15000 mõõtkavas kaarte. Esimestel aastatel (1960-1963) Jüriöö jooksudel etapiaegu ei fikseeritud, kahte esimest etappi jooksid naised, kusjuures esimese vahetuse jooksjad startisid kaheminutilise intervalliga ja teatevahetus toimus võistluskaarti edasi andes maastikul paiknenud kontrollpunktides.

1965. a. kasutati esmakordselt startijate hajutamist ning avaetapil lubati KP-sid läbida vabas järjekorras. 1968 on Jüriöö jooksude ajalukku läinud kui kõige raskem võistlus, kus sajast startinud võistkonnast lõpetas vaid seitseteist! Osalejate rekord pärineb aastast 1984, mil Padisel startis 160 võistkonda ja lõpetas 1020 võistlejat. Viimastel aastatel on osavõtjaskond jäänud 300 inimese kanti.

Käesoleva aasta Jüriöö jooksu võistluskeskus asub Kose gümnaasiumi staadionil, mille kõrval on parkla ja ujulakompleks, kus saab peale võistlust pesta. Rajameistrilt saadud informatsiooni põhjal on tänavuse Jüriöö teatejooksu võistlusmaastikul asula ja metsa ala suhe umbes 50:50. Metsa läbitavus varieerub heast halvani, nähtavus, nagu kevadel ikka, on üldiselt hea.

Reljeef on vähene, põhiliselt jõe ja ojade mitte eriti järsud kaldanõlvad. Asulas saab joosta mõõda arvukaid tänavaid, pargis ja korrusmajade vahelisel alal. Osaliselt jäävad võistlusradad Kose suusaradade piirkonda, osalt tihedamatesse võpsikutesse ja ka legendikele talude ümbruses. Talude hoovidest läbi jooksmine on muidugi keelatud.

Teateetapid on kaheeringilised, raja keskosas läbitakse vaatepunkt. Jöest saab üle sildade kaudu ja maantee ületamisel tuleb olla ettevaatlik, sest halogeenlamp võib pimestada autojuhte!

Seekordse Jüriöö teatejooksu korraldajateks on SK Mercury, OK Kose, Eesti Orienteerumislit, Eesti Maaspordi Liit "Jõud" ja "Spordileht", kes ootavad Kosele rohkearvulist osavõtjaskonda ja loodavad pakkuda kohaletulnutele meeldejäeva elamuse.

Okas päkka kõigile tulijatele!

46. JÜRIÖÖ TEATEJOOKS

Laupäeval, 16. aprillil Kosel Harjumaal.

Ajakava: 16.00-18.30	võistlusmaterjalide jagamine
19.00	rõngkäigu algus ja avamine
20.00	ühisstart esimesele vahetusele
23.30	võitja võistkonna finish
00.30	autasustamine

Jüriöö teatejooksust võivad osa võtta kõik orienteerumis- ja spordiklubid, muud spordiühendused ning töö- ja õppekollektiivid piiramatu arvu võistkondadega. EOL liikmete võistkonnad võivad koosneda ainult ühe klubi liikmetest. Võistkonna suuruseks on 5 võistlejat, neist kaks naist (jooksujärjestus H-D-H-D-H). Võistkonda kuuluvate sportlaste vanuse alampiir on 13 aastat. Eraldi arvestust peetakse noorte võistkondade vahel – vanuste summa kuni 90 aastat (kaasa arvatud) ja üksiklilge mitte vanem kui 20 aastat (s.1985.a. ja hiljem) ning veteranide võistkondade vahel – võistkonna kõik liikmed vähemalt 40 aastased (s.1965.a. ja varem).

Radade pikkused (kokku umbes 30 km)

I vahetus (valges)	- mehed – etapi võitja aeg ca 40 min
II vahetus (häämaras)	- naised – 30 min
III vahetus (pimedas)	- mehed – 40 min
IV vahetus (pimedas)	- naised – 40 min
IV vahetus (pimedas)	- mehed – 50 min

KP tähised on helkivad. Kasutatakse SPORTident märkesüsteemi.

Kaardi autorid Juozas Smalinskas ja Priit Överus (2004-2005.a.), mõõtkava 1:10 000, horisontaalide vahe 2,5 m, maksimaalne tõus maastikul 15 m. Võistlusmaastik on keskmise läbitavusega asulalähedane maastik.

Keelualad: orienteerumisjooksu võistlusreeglitega sätestatud alad, vt: <http://www.orienteurimine.ee/eol/dok/keelualad/jyri05.jpg>

Võistlemise kord: teatejooks, iga võistleja võib läbida vaid ühe etapi. Start suletakse üks tund peale võitja võistkonna lõpetamist. Viis minutit peale

stardi sulgemist antakse ühisstart kõigile veel startimata võistkondadele. Finish suletakse 2,5 tundi peale ühisstarti.

Võitnud võistkonda autasustatakse rändauhinna "Kalevipoeg kivi viskamas". Juhul kui võidab välisriigi võistkond, jääb rändauhind järgmise "Jüriööjooksuni" hoivule Eesti Maaspordiliitu "Jõud". Autasustatakse ka kolme üldarvestuses parema võistkonna ning parima noorte ja veteranide võistkonna liikmeid. Eriauhind parimale mitte orienteerumisklubi võistkonnale ja viimasele võistkonnale ning iga etapi esimesena lõpetanule.

Eelregistreerimine kuni 5. aprillini Interneti võistluskeskuses: <http://www.sportnet.ee/ivk/>, SK Mercury kodulehel: <http://skmercury.mine.nu> või e-posti aadressil: skmercury@skmercury.mine.nu. Registreerimisel teatada võistlejate nimeline jooksujärjekord koos SI-pulkade numbriga (juhuil kui see erineb EOL andmebaasis olevast) või SI rentimise vajadus ning saata see hiljemalt 5. aprilliks e-mailile: skmercury@skmercury.mine.nu.

SI laenuks - 20 krooni. Eelregistreerimine loetakse teostatuks registreerimise ja osavõtumaksu laekumisega.

Osavõtumaks: täiskasvanute võistkond 350 kr., noorte võistkond 200 kr. Kui ühest orienteerumisklubist üle viie võistkonna, siis tasutakse osavõtumaks viie võistkonna eest (6., 7. jne. võistkond osaleb tasuta). Osavõtumaks tasuda 5. aprilliks 2005.a. SK Mercury arveldusarvele nr. 22 101 533 3156 (Hansapank).

Kohaletõtt: Tähistused Tallinn-Tartu maanteelt Kose-Ristilt ja Kose-Uuemõisa-Karla ristmikult. Infot Kose valla kohta leiab: www.kose.ee ja infot majutusasutuste kohta: www.visitestonia.com.

Lisainfo ilmub jooksvalt klubi koduleheküljel: <http://skmercury.mine.nu>

Korraldajad: Eesti Maaspordi Liit "Jõud", Eesti Spordileht, Eesti Orienteerumislit, SK Mercury, OK Kose.
Peakorraldaja: Danilo Piht (SK Mercury)
Peasekretär: Ingrid Vehlmann (SK Mercury)
Rajameister: Priit Överus (SK Mercury)
EOL volinik: Arbo Rae (OK M.A.R.U.)
Võistluste žürii: Arbo Rae (OK M.A.R.U.), Matti Reimann (MSL Jõud), Ormar Lutsberg (OK Lehola).

Tallinna lahtised meistrivõistlused

L Ü H I R A D A

Aeg, koht: 25. mai Jõelähtme. Tähistus Tallinn-Peterburi mnt. Start kell 18.

Võistlusklassid, osavõtumaksud: HD14, HD18 – 25 EEK
HD21E, HD21B, HD35, H40, H50 – 60 EEK
HD60 – 40 EEK

Kaart, maastik: möötkava 1:10 000, kõrgusjoonte vahe 2,5 m. Ebaühtlaselt liigestatud, erineva läbitavusega, endine karjäär. Kaardi esmakasutus.

Registreerimine: kuni 20. maini IVK kaudu,
e-post: kaido.nurja@mail.ee, Tallinna teispäevakutel.

RATTAORIENTEERUMINE

Aeg, koht: 24. juuli Männiku. Tähistus Männiku- Saku teelt. Start kell 11.

Võistlusklassid, osavõtumaksud: HD16 - 75 EEK
HD21, HD40- 150EEK (kuni 18a 75EEK) HD50 - 100 EEK

Kaart, maastik: möötkava 1:15 000, kõrgusjoonte vahe 2,5 m. Metsane linnalähimaastik.

Registreerimine kuni 19. juulini IVK kaudu,
e-post: kaido.nurja@mail.ee, Tallinna teispäevakutel.

Märkus:-kasutusel SI elektrooniline märkesüsteem.
-koos registreerimisega tasuta osavõtumaks ülekandega OK Nõmme arveldusarvele 221022570368 Hansapangas või sularahas registreerimist teostavale isikule.

III KLUBIDE KARIKAS

28.05.2005 tavarada, 29.05.2005 teade

Tavarada

Aeg ja koht: 28. mai Kolga - Aabla, start kell 12.

Võistlusklassid: HD10N, HD14; HD16, HD20, HD21 (pikk), HD21L (lühike 60%), HD35, HD45, HD55, D60, H65

Osavõtumaksud:

HD10	15 EEK
HD14 - HD16	30 EEK
HD20	50 EEK
HD21 - HD55	75 EEK
D60, H65	50 EEK

Märkesüsteem: SPORTident märkesüsteem

Kaart: 1:10000, h=2,5m.

Maastik: Nõrgalt liigestatud paljude kividega okas- ja segamets. Läbitavus halvast

väga heani. Kaarti läbib suur paljude pisiobjektidega luiteahelik.

Korrapäratu

sihivõrk ja palju visiirshte. Teedevõrk hõre.

Teade

Aeg ja koht: 29. mai Kolga – Aabla, start kell 11.

Rajad: I vahetus 8,0 km
II vahetus 3,5 km
III vahetus 5,0 km

Võistkonnas võivad osaleda mehed ja naised, lapsed ja veteranid valides sobiva pikkusega vahetuse.

Osavõtumaks: võistkond - 180 EEK

Märkesüsteem: SPORTident märkesüsteem

Kaart: 1:10000, h=2,5m

Maastik: Nõrgalt liigestatud paljude kividega okas- ja segamets. Läbitavus halvast väga heani.

Kaarti läbib suur paljude pisiobjektidega luiteahelik. Korrapäratu sihivõrk ja palju visiirshte. Teedevõrk hõre.

Arvestuse pidamine:

Arvestust peetakse klubide vahel mõlema päeva tulemuste põhjal. Tavarajalt läheb arvesse ühelt klubilt 20 parema tulemus. Tavarajal saavad punkte iga klassi 10 paremat, ka nõõrirajal.

Punkti skaala:

I koht 16 punkti, II koht 12 punkti, III koht 9 punkti, 4. koht 7 punkti, 5. koht 6 punkti jne. 10. koht 1 punkt.

Teates läheb ühelt klubilt arvesse 6 parema võistkonna tulemus.

Punktide skaala I koht 50 punkti, II koht 45 punkti, III koht 41, 4. koht 38, 5. koht 36, 6. koht 35 jne. 40. koht

XV PEKO KEVAD

Aeg ja koht: 9.-10. aprill 2005 Värskas

Võistlusala: Tavarada + lühendatud tavarada

Maastik ja kaart: Värskas-Korela. Seis 2004.a. sügis-talv 1:10 000 h 2,5 m. Kaardi autorid A.Leesik, K.Kalm.

Männimets valdavalt hea kuni keskmise läbitavusega ja väga hea nähtavusega. Reljeef keskmiselt kuni tugevalt liigestatud. Kõrguste vahe nõlval 30 m. Maastik suhteliselt kuiv.

Kohalesõit: Värskast 3 km Saatse suunas. Tähistus algab Värskast.

Võistlusklassid: HD 8NR, 10NR, 12, 14, 16, 18, 20, 21A, 21B, 35, 40, 45, 50, 55, H60,65. Avatud rada 4,5 km

Programm:

Laupäev, 9.04.2005 Tavarada, start 13.

Pühapäev, 10.04.2005 Lühendatud tavarada, start 11.

Märkesüsteem: SI. Registreerimisel teatada oma SI-number. SI-kaarti on võimalik rentida korraldajatelt hinnaga 25 krooni päev.

Stardimaksud:

HD8-14	20.-/päev
HD16-20,60,65	35.-/päev
HD21-55	60.-/päev

Registreerimine: 3.aprillini IVK-s või e-mail: raul48@hotmail.ee. Stardimaks kanda üle Värskas OK PEKO arvele 1120074669 Hansapangas. Hilinejatele kahekordne stardimaks.

Majutus: Ettetellimisel.

Värskas sanatoorium (hotell) tel. 796 4666. Kuni 300.-/öö
Hirvemäe puhkekeskus tel. 797 6105. Kuni 300.-/öö
Värskas külalistemaja tel. 796 4635. Kuni 300.-/öö
Värskas Gümnaasiumis tel. 796 4721. Põrandamajutus 35.-/öö

Parkimine: 10.-/päev

Auhinnad: Vastavalt osavõtjate arvule kahe päeva summas. Kõikidele nõõrirajal jooksjatele väike auhind.

Lisainfo: Raul Kudre 796 4721, 525 6695

1 punkt.

Autasustamine: kolme paremat klubi karikataga ja võitjat rahalise auhinnaga

Registreerimine: kuni 22. mai IVK keskuses, või

e-postiga: rejaanus@hotmail.ee

fax 621 2221 Maimu Tornberg

Registreerimisega koos tasuta osavõtumaks Orienteerumisklubi

Kooperaator

arveldusarvele 10002017276006 Eesti Ühispank

TALLINNA MEISTRIVÖISTLUSED ORIENTEERUMISJOOKSU SPRINDIS

KOHT: Tallinn, Lauluväljak

AEG: 18.mai 2005. Startide algus 17.00

VANUSEKLASSID JA OSAVÖTUTASUD:

Võistlusklass	Osavõtutasu (kr.)
14	25
18	25
20	25
21	60
35	60
45	60
55	60
55	40

KAART: Mõotkava 1:5000, h=2,5m. Seis 2005 kevad. Kaardi autor K.Nurja. Eelmine kaart 2002047.

MAASTIK: Lauluväljak ja selle ümbruse linnapark, Lasnamäe nõlv. Kõrguste vahe nõlval kuni 30 meetrit.

OHUKOHAD: Järsak, tänavad.

MÄRKESÜSTEEM: SPORTident. SI pulga rent 20 kr., renditud pulga kaotamisel tuleb tasuda 400 kr.

REGISTREERIMINE:

Registreerimine kuni 13. mai 2005. Hiljem registreerida ei saa. Registreerida saab Interneti võistluskeskuses: <http://www.sportnet.ee/ivk/> või e-mailiga: mari.roots@tallinnlv.ee Registreerimisel teatada võistleja nimi, võistlusklass, EOL-kood ja SI pulga number (või SI pulga rendisooiv). Registreerimisega samaaegselt tasuda osavõtutasu ja vajadusel SI pulga rent TAOK arveldusarvele 1120066509 Hansapangas.

STARDIJÄRJEKORD: Eraldistart, stardiintervall 1 minut.

AUHINNAD: Kõikide võistlusklasside kolme paremat autasustatakse Tallinna MV medalite ja diplomitega.

KORRALDAJA: TAOK

Peakorraldaja: Lauri Leppik (tel. 5615 9998, e-mail: L.Leppik@online.ee)
Rajameister: Jaan Tarmak (SK Tallinna Kompass)

TALLINNA MEISTRIVÖISTLUSED TEATEORIENTEERUMISES

Pühapäeval, 22.mai 2005 Kosel, Harju maakonnas.

Esimese vahetuse start orienteeruvalt 12.00

KLASSID JA STARDIMAKSUD:

HD12/14; HD16/18	75 kr/
HD21	180 kr/
H40; D50, H60	120 kr/

VÖISTLUSREEGLID:

3-liikmeliste võistkondade vaheline teatejooks, esimese vahetuse etapp on teisest ja kolmandast lühem. Osa võivad võtta kõikide klubide ja kollektiivide võistkonnad, kelle liikmete vanused vastavad võistlusklasside vanusenõudele.

KONTROLLSÜSTEEM:

Sportident, ühel võistkonnal vähemalt kaks SI-pulka.

REGISTREERIMINE:

Kuni 16.05.2005 IVK-s
või skmercury@skmercury.mine.nu

AUTASUSTAMINE:

Kõikide võistlusklasside kolme paremat võistkonda autasustatakse medalitega.

LISAINFO:

http://skmercury.mine.nu/SK_Mercury

TALLINNA 2005.a. LAHTISED MEISTRIVÖISTLUSED

SUUNDORIENTEERUMINE

Aeg ja koht: 21. mai Rõõsa. Tähistus Tallinn-Tartu mnt 49. km, Rõõsa bussipeatus.

Start: kell 13:00

Võistlusklassid, osavõtumaksud:

HD12, HD14, HD16, HD18 – 25 EEK

HD21E, HD21B, HD35, H40, HD45, H50, H55 – 60 EEK

D55, HD60, HD65, H70 – 40 EEK

Kaart, maastik: mõotkava 1:10 000, kõrgusjoonte vahe 2,5m. Ebaühtlaselt liigestatud, erineva läbitavusega, järvede ja rabadega maastik.

Registreerimine: kuni 17. maini IVK kaudu,

e-post: orion@riso.ee, Tallinna teispäevakutel.

VALIKORIENTEERUMINE

Aeg ja koht: 8. juuni Harku mõis. Tähistus Tallinn-Paldiski mnt 12. km, Bioloogia bussipeatus.

Start: kell 18:00 (grupistardid)

Võistlusklassid, osavõtumaksud, kontrollaeg: HD14 (30 min), HD18*, HD20* - 25 EEK

HD21(60min), HD40*, HD50* - 60EEK HD60* - 40 EEK

*kontrollaeg 45 min.

Kaart, maastik: mõotkava 1:10 000, kõrgusjoonte vahe 2,5 m. Metsane linnalähimaastik.

Registreerimine: kuni 4. juunini IVK kaudu, e-post: orion@riso.ee, Tallinna teispäevakutel.

Märkus: kasutusel SI elektrooniline märkesüsteem.

Koos registreerimisega tasuda osavõtumaks ülekandega OK Orion arveldusarvele 1120061229 Hansapangas või sularahas registreerimist teostavale isikule.

ORIENTUUR ' 2005-2006

BALTI MV, 21.-22.05. 2005, Tauras, Leedu

21.05 tavarada, 22.05 lühendatud tavarada

Kõik võistlusklassid HD10-80

Võistlused on Kurtuvenai rahvusparkis, ühel Leedu nõudlikeimaist orienteerumismaastikest.

Bussireis 20.-22(23). 05. Reisikulud ca 1000 kr (al. 30 osav., sis. osav. maksu, voodimajutuse, 6 sööki). Telgimajutusel ja ilma söögita 800 kr.

Registreerimine kuni 10. maini.

VETERANIDE MMV 24.-30.07. 2005, Edmonton, Kanada

Turismi- ja võistlusreis 15.07-1.08. Esialgne reisekava : lennureis

Tallinn-Varssavi-Toronto, autoreis Niagara Falls-New York-

Philadelphia-Washington-Pittsburg-Toronto, lennureis Toronto-

Edmonton, MMV programm ringsõitidega, lennureis Toronto-

Varssavi-Tallinn. Arvatav reisekulu alates 28000 kr.

MMV registreerimine kuni 20. aprillini, kogu võistlusreisiks

registreerimine kuni 10. aprillini.

ŠOTI 6-päeva jooks 31.07.-6.08. 2005 , Aberdeen, Šotimaa

Minibussireis 27.07.-9.08. või veidi lühem lennu-autoreis.

Telgimajutus. Registreerimine kuni 25. aprillini.

Arvatav reisekulu 8000 kr.

VETERANIDE MMV 1.-8. 07. 2006 Wiener Neustadt, Austria

Bussireis 29. 06-10. 07. Põhivariandina telgimajutus, teel voodimajutus.

Eelregistreerimisel enne 1. 10. 2005 osavõtumaks 95 €, kuni 2005.

a. lõpuni 110 €, edasi kuni 1.04.2006 125 €.

Info ja registreerimine:

Tel. 507 4686, e-mail: matip@hot.ee

ILVES-3 2005

Individuaalne orienteerumise mitmepäevajooks
29.04.-01.05.2005

Korraldajad ootavad kõiki orienteerumissõpru, nii tipptegijaid kui ka rahvasportlasi, kel tahtmist panna end proovile Eestimaa paremates metsades huvitaval orienteerumismaastikel. Kõigile jagub erinevas pikkuses radu vastavalt oma o-ostukstele.

Koht

Võistluskeskus asub Vahe-Lohu talu maadel Mägestiku külas, Otepää vallas. Tähistus võistluskeskusesse algab Otepää-Rõngu teelt Palut Arula teeristist.

Maastik

Maastik on keskmise ja halva läbitavusega okas- ja segamets. Palju erineva vanuse ja läbitavusega raiesmikke ning nooredikke. Hulga võsastuvaid rohumaid. Palju erineva suurusega soid ja sookesi. Reljeef keskmiselt ja tugevasti liigestatud, maksimaalne kõrguste vahe kaardil 90m, ühel nõlval 45m. Ebakorrapärane teedevõrk.

Kaart

Kaart seisuga 2005a. Mõõtkava 1:10 000 ja 1:15 000 sõltuvalt radade pikkusest. Kõrgusjoonte vahe 5m. Eelmised kaardid Peku 8618 ja Miti 8619

Programm

Reede, 29.aprill 2005	stardi algus kell 16.00 lühendatud tavarada
Laupäev, 30.aprill 2005	stardi algus kell 11.00 tavarada, D21E, H21E WRE võistlus
Pühapäev, 01.mai 2005	stardi algus kell 11.00 tavarada

Võistlusklassid

D8NR, H8NR, D10NR, H10NR, D12A, H12A, D12BTR, H12BTR, D14A, H14A, D14B, H14B, D16A, H16A, D16B, H16B, D18, H18, D20, H20, D21A, H21A, D21AS, H21AS, D21B, H21B, D21E, H21E, D35, H35, D40, H40, D45, H45, D50, H50, D55, H55, D60, H60, D65, H65, D70, H70, H75
(E-elliitrada, A-tehniline rada, B-lihtne rada, AS-lühike tehniline rada, NR-nöörirada, TR-tugirada)

Kui võistlusklassi on registreerimise lõpptähtajaks 20.aprill 2005 registreerunud kuni 3 võistlejat (v.a nöör- ja tugirada), siis viiakse veteranide klassides võistleja üle üks aste nooremasse klassi ja noorteklassides B-klassist A-klassi või üks aste vanemasse klassi, HD21 klassides tugevamasse klassi.

Ühendatud võistlusklassis toimub võistlus olenemata võistlejate arvust.

D21E ja H21E klassides on 2. päeva võistlus IOF edetabeli võistlus.

D12A, H12A, D14A, H14A, D16A, H16A, D18, H18 klassides on 2. päeva võistlus AS Kalev/EOL noorte karikasarja etapp.

Kõikides võistlusklassides koondarvestus kolme päeva summas.

Registreerimata võistlejail on võimalik kõigil päevadel startida avatud rajale. Avatud rajad on pikkusega 3km, 5km ja 7km.

Kuni10-aastaseid lapsi oodatakse igal päeval osalema minirajal (eelregistreerimiseta). Raja pikkus on 0,5-1km. Joostakse pilt-skeemiga nöörirajal. Komposteeritakse skeemi ääres olevasse lahtrisse, kus on KP number ja sõnaline legend.

Märkesüsteem

Kasutatakse SI-süsteemi, välja arvatud minirajal.

Stardimaks

HD 8, 10, 12, 14	30 krooni päevas
HD 16, 18, 20, 60, 65, 70, H75	60 krooni päevas

HD 21, 35, 40, 45, 50, 55	90 krooni päevas
Avatud rada O3, O5, O7	60 krooni päevas
SI-kaardi renditasu on 25 krooni päevas	

Registreerimine

IVK kaudu (<http://www.sportnet.ee/ivk>). Registreerimise viimane päev on 20.aprill 2005.a.

Koos registreerimisega tasuda osavõtumaks Orienteerumisklubi Ilves pangaarvele 1120086880, Hansapank (kood 767).

Avatud rajale registreerimine ning stardimaksu tasumine toimub kohapeal avatud raja stardis.

Võistlusest osavõtt toimub omal riisikol.

Lisainfo

Majutus: korraldajad pakuvad põranda- ja piiratud arvul voodimajutust ettetellimisel koos registreerimisega, ülejäänud majutusvõimalused: www.visitestonia.com või võistluste kodulehel www.okilves.ee/ilves3/.

Toitlustus: võistluskeskuses soe toit ja puhvet, hommiku- ja õhtusöök ettetellimisel koos registreerimisega korraldajate poolt organiseeritud majutuskohtades.

Pesemine: võistluskeskuses dush sooja veega.

Parkimine 15 kr/päev.

Täiendav ja uuenev info võistluste kodulehel

www.okilves.ee/ilves3/.

Kontakt

Peakorraldaja Lembit Vassil, tel. 529 5221,

e-mail lembit@ilves.ee

Peasekretär Meelike Pandis, tel. 5691 0824,

e-mail meelike.pandis@ut.ee

IOF volinik Mati Poom.

Korraldaja

Orienteerumisklubi ILVES.

PUNKTIJAHT

Aeg ja koht: 23.04.2005.a.

algusega kell 12:00 Keava mägedes (tähistus Rapla-Türi mnt. Keava teeristist)

Võistlusala: lühirada (ühisstart, hajutus)

Maastik ja kaart: Keava mäed, formaat A5, M 1:7500, h=2,5 m, seisuga kevad 2005. Mets vahelduva läbitavusega; max kõrguste vahe 12 m.

Eelmine kaart samast maastikust nr.9514 (täpsemalt selle lõunaosa, vt. <http://www.orienteerumine.ee/kaart/kaartshow.php?Kood=9514>)

Võistlusklassid ja rajad:

H12,D12 2,8 km 12 KP; start k.13.00

D16,D50 3,9 km 15 KP; start k.13.00

H21,H40 6,3 km 19 KP; start k.13.10

D40,H55 4,4 km 15 KP; start k.13.20

H16,D21 5,0 km 18 KP; start k.13.30

Kontrollsüsteem: SI

Registreerimine: hiljemalt 18.04.2005.a.

Rein.Rooni@energia.ee, tel.71 50 509, 53 41 55 40.

Stardimaks: HD12 tasuta, täiskasvanud 50 kr., õpilased ja üliõpilased 25 kr. Tasuda OK Orvand a/a 10802000868003 Ühis pangas või sularahas.

Auhinnad: auhinnasaajate arv sõltub võistlusklassi osalejate arvust.

Info ja hajutussüsteemi kirjeldus

<http://www.zone.ee/orvand/punktijaht05juh.htm>

JUHATUSE otsused

4.12.2004

nr. 380 Lugada EOL tegevjuhi konkurs ebaõnnestunuks. Täna da osalejaid ja kuulutada välja samadel tingimustel uus konkurss tähtajaga

31.12.2004 ja avaldada kuulutus päevalehes "Postimees".

07.12.2004

nr. 381 Kinnitada EOL klubilise kuuluvuse reeglid

13.12.2004

nr. 382 Teha muudatused 4EST 2005 juhendis.

21.12.2004

nr. 383 Esitada EOK-le kinnitamiseks EOL orienteerumistreenerite kutsekvalifikatsioonikomisjon järgmises koosseisus:

1. Leho Haldna
2. Tarvo Avaste
3. Raul Kudre
4. Nikolai Järveoja
5. Tiit Tali
6. Vallo Vaher

7. Kaarel Zilmer
8. Sixten Sild
9. Kersti Rodes
10. Toomas Tõnis

31.12.2004

nr. 384 Kinnitada EOL volinikud järgmistele 2005.a. võistlustele:
1. OJ EMV tavarada ja n/v teade, korraldaja OK Peko – EOL volinik Tõnu

Pani (OK Kape)
2. Jüriöö teatejooks, korraldaja SK Mercury – EOL volinik Arbo Rae (OK M.A.R.U.)
3. OJ EMV õine tavarada, korraldaja OK Kape – EOL volinik Tiit Tähnas (JOKA)
4. OJ Ilves-3 (2.päev WRE), korraldaja OK Ilves – IOF/EOL volinik Mati Poom (OK TON).

JUHATUSE otsused

4.01.2005

385. Pikendada lepingut Vallo Vaheriga kuni 31.12.2005, kes jätkab OJ Eesti noorte- ja juunioride koondise treenerina. Lepingut mitte pikendada senise juunioride koondise treeneri Tiit Taliga.

6.01.2005

386. Jätkata ajakirja Orienteeruja väljaandmist 2005.aastal. Kokku ilmub 6 numbrit, vahendite olemasolul lisaks 2005 võistluste tulemuste erinumber. Aastatellimuse hinnad: 1. Eesti – 160 kr; 2. Euroopa riigid (Eesti Posti I ja II tsoon) – 350 kr.

12.01.2005

387. Kinnitada Eesti koondis SO noorte EM-ile ja juunioride MM-ile 23.-29.01.2005 Šveitsis (S-chanf) järgmises koosseisus:
H20
1. Rauno Jõgeva
OK Põlva Kobras
2. Even Toomas OK Peko
3. Jalmar Vabarna
OK Peko
4. Raiko Kaasiku JOKA
H17
1. Ain Roosmägi
Rakvere OK
2. Tiit Toomas OK Peko

Treener-esindaja:
Raul Kudre.

EOL tasub kõigil võistlejatel vähemalt stardimaksu ja treeneril kõik kulud.

20.01.2005

388. Kinnitada OJ juunioride A-koondis järgnevas koosseisus:

1. Sander Vaher
2. Mihkel Järveoja
- OK Põlva Kobras
3. Alar Assor
- OK Põlva Kobras
4. Markus Puusepp
- OK Võru
5. Kristjan Trossmann
- JOKA
6. Jaan Tarmak JOKA
7. Riho Taba OK Ilves
8. Lauri Malsroos
- SK Saue Tammed

21.01.2005

393. Kutsuda EOL-i üldkogu kokku 19.03.2005.a. kell 11.00 Tartus.
392. Kinnitada EOLi 2005.a. edetabelijuhend.
391. Kinnitada EOLi 2006.a. võistluste korraldajateks:
OJ EMV sprint, õine rada – LSF PT, Rakvere OK (Palmse, Altja-Oandu)
OJ EMV lühirada, HD21 teade – OK Põlva Kobras (Janukjärve)
OJ EMV tavarada, noorte ja veteranide teade – OK Kape (Kääriku)
RO EMV lühi- ja tavarada – OK Võru (Haanja)

OJ Suunto Games – OK West (Jõulumäe)
OJ EMV pikk rada – OK Ilves (Otepää).

SO EMV sprint, lühi -, tavarada ja "Jüriöö jooks" tingimuslikult OK Kooperaator. OK Kooperaator saab kinnitatud nimetatud võistluste korraldajaks kui temaga saavutatakse võimalike tasumise kokkulepe hiljemalt 15.02.2005.a.
390. Kinnitada 2005.a. Jüriöö jooksu juhend 389. Kinnitada 2005.a. EST-LAT-LTU noortematshi juhend.

10.02.2005

394. Kinnitada riigi 2005.a. noorte tippspordi toetuseks eraldatud raha jaotus EOL klubide vahel järgmiselt:

Kobras - 157717,
Võru - 92526,
Orvand - 60991,
Ilves - 58378,
SRD - 43873,
SaueTammed-23132,
JOKA - 22664,
Rakvere - 18414,
HOK - 13808,
Lehola - 12682,
Kape - 9717,
Peko - 9142,
Rae - 8217,
Orion - 4566,
Heering- 4172 kr.
Kokku 540000 krooni.
EOL kasutusse jääb 180 000 krooni.

14.02.2005

395. Kinnitada suusa-

orienteerumise EMV zhürii järgmises koosseisus: 1. Katrin Viilu (Kobras), 2. Kuno Rooba (Rakvere), 3. Mait Tõnisson /LSF PT).
396. Seoses taotluste puudumisega mitme-päevajooksu 4EST-2006 läbiviimiseks, korraldada lisakonkurss tähtajaga 01.mai 2005.a. Kui nimetatud tähtajaks ei laeku tingimustele vastavat taotlust, siis 4EST-2006 võistlust ei toimu.

18.02.2005.a.

397. Kinnitada 2005.a. Eesti rattaorienteerumise koondise koostamise juhend rahvusvahelisteks tiitlivõistlusteks.
398. Esitada EOL-i 2004.a. eelarve täitmise kinnitamiseks EOL-i üldkogule.
399. Kinnitada 2005.a. Eesti orienteerumisjooksu koondise koostamise juhend rahvusvahelisteks tiitlivõistlusteks.
400. Kinnitada 19.03.2005 toimuva EOL üldkogu esialgne päevakord.

22.02.2005

401. Kinnitada SO MM (Levi, 5.-11.03.2005) koondis järgmises koosseisus: H21: Margus Hallik, Tõnis Erm, Ander Ojandu, Jaak Teppan, Taavi Nurm
D21: Tuuli Mäeots.
Treener-esindaja:
Raul Kudre.

EOL tasub osalejate stardimaksud ja treeneri kõik kulud.

1.03.2005

402. Kinnitada EOLi tegevdirectori konkursi võitjaks Tõnu Lauter.

11.03.2005.a.

403. Kinnitada EOL üldkogu (19.03.2005) ajakava ja päevakord.
404. Kinnitada EOL 2004.a. aastaaruanne ja esitada see üldkogule kinnitamiseks.
405. Kinnitada 2005.a. eelarve projekt ja esitada see üldkogule kinnitamiseks.
406. Kinnitada riigi noortespordi raha jaotamise alused 2006 aastaks ja esitada see üldkogule kinnitamiseks.

17.03.2005

407. Kinnitada Eesti koondis Põhjamaade MV-le 25.-29.05.2005 (Telemark, Norra) järgmises koosseisus: H21 - Olle Kärner, Marek Nõmm, Andreas Kraas, Rain Eensaar, Silver Eensaar, Erkki Aadli; D21 - Kirti Rebane, Annika Rihma.
408. Kinnitada AS KALEV / EOL noorte karikasari 2005 juhend.

Kõik juhatus otsused saadaval internetis <http://www.orienteerumine.ee/eol/juhatus.php>.

Reklaami avaldamise hinnad

1. Eesti o-võistluskutsete avaldamine (must-valge):
1.1. suurus kuni A7 50 kr.
1.3. suurus kuni A5 200 kr.
1.2. suurus kuni A6 100kr.
1.4. suurus kuni A4 400 kr.
(korduskutse avaldamine -30%). Värvilised võistluskutsed

reklaami hinnaga.

2. Reklaami avaldamine (sisemis- sed leheküljed):
2.1. suurus kuni A7 must-valge 100 kr.
värviline 200 kr.
2.2. suurus kuni A6 must-valge 200 kr.

värviline 400 kr.
2.3. suurus kuni A5 must-valge 400 kr.
värviline 800 kr.
2.4. suurus kuni A4 must-valge 800 kr.
värviline 1600 kr.
tagakülg A4

värviline - 2000 kr.
(kordusreklaami avaldamine -30%).
Võistlusmaastike sulgemise teadete avaldamine on tasuta.

REIB

Rakendusgeodeesia ja Ehitusgeoloogia Inseneribüroo OÜ
 Rävälä pst 8, 10143 Tallinn
 Tel 660 4568, faks 660 4571
 www.reib.ee
 Juhataja Margus Saavik
 Tootmisjuht Mairolt Kakko

- Geodeetilised ja ehitusgeodeetilised tööd
- Maade mõõtmine ja vormistamine
- Ehitusgeoloogilised uuringud
- Geotehniline projekteerimine ja ekspertiis
- Pinnase- ja pinnasevee reostusuuringud, ekspertiis
- Vundamentide ehitamine ja tugevdamine - terastoruvaiaid, kohtvaiaid
- Ehitusjärelvalve

orienteerumiskauba osaühing

NAASTARID,
SÄÄRISED,
KOMPASSID,
ABIVAHENDID
NII TIPPTEGIJALE
KUI HARRASTAJALE

Miitlik Tallinna neljapäevakuul ja hooaja suurematel võistlustel.

SUUNTO
jalas
OLWAY
SPORT

HEA VARUSTUS TAGAB RAHULOLU

Orienteerumiskauba OÜ Nurmenuku tee 9 Randvere 74001 Viimsi tel. 609 8904
 50 46 904

Maailmameistrivöistlused suusaorienteerumises

Middle distance
WOC Man 1

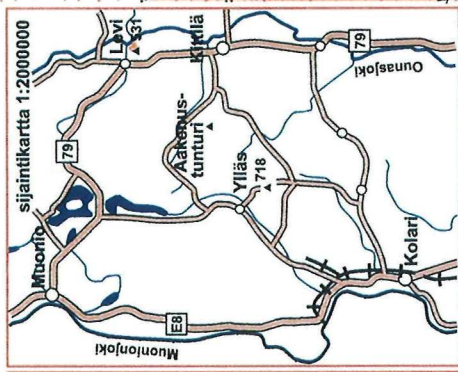
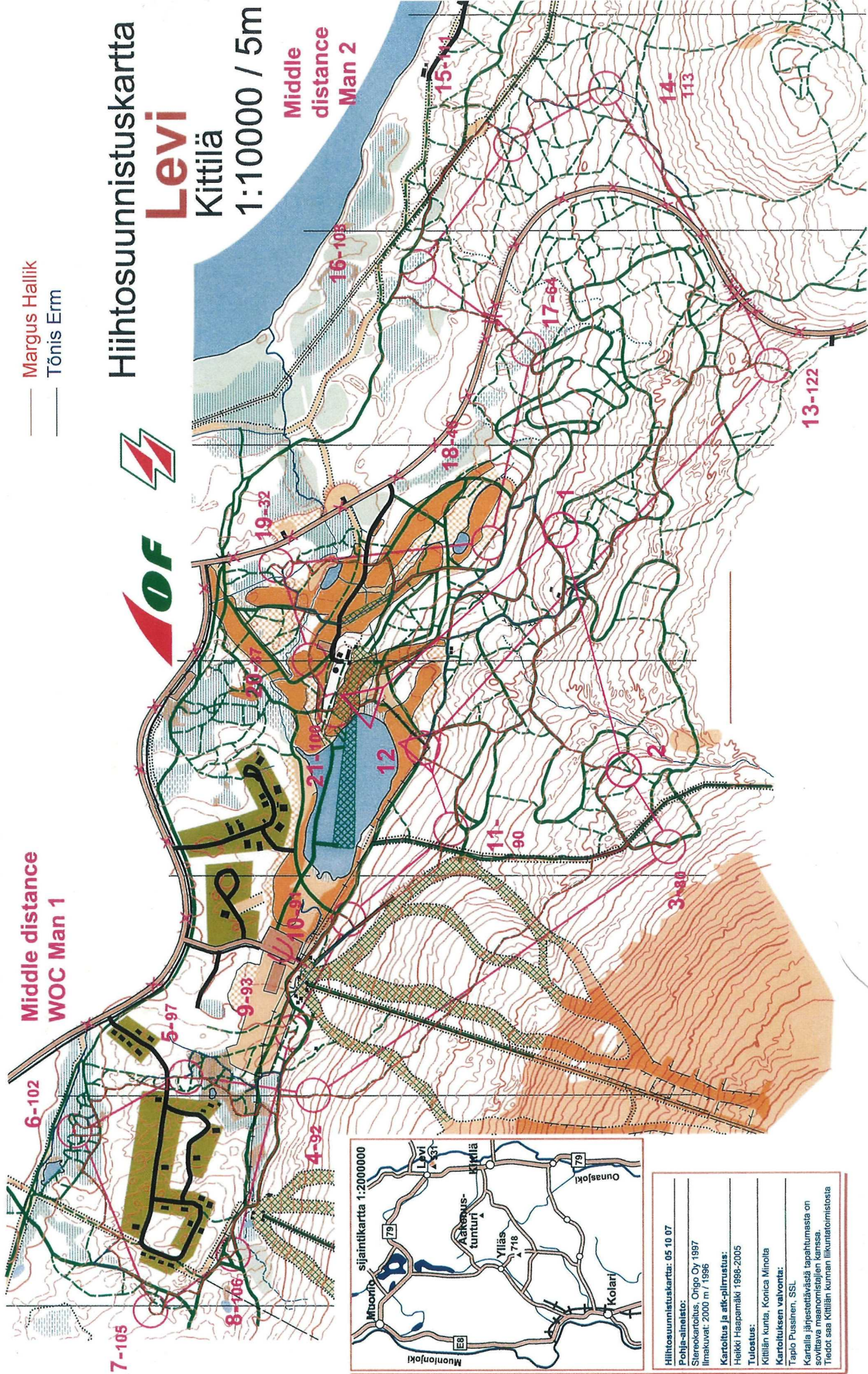
Margus Hallik
Tõnis Erm

Hiihtosuunnistuskaartta
Levi
Kittilä

1:10000 / 5m

Middle
distance
Man 2

Hiihtosuunnistuskartta: 05 10 07
 Pohja-ainelato: Stereokartoitus, Origo Oy 1997
 Ilmakuvat: 2000 m / 1996
 Karttoitus ja atk-piirustus: Heikki Haapamäki 1998-2005
 Tulostus: Kittilän kunta, Konica Minolta
 Karttoituksen valvonta: Tapio Pussinen, SSL
 Kartalla järjestettävistä tapahtumista on sovittava maanomistajien kanssa. Tiedot saa Kittilän kunnan liikuntatoimistosta